Serie nouă
IANUARIE 2022
1
(CCXLVI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Interviu cu Adrian Iorgulescu, preşedintele UCMR
✓Premieră la ONB – *Lohengrin*
✓Festivaluri: "Intrada", "I.D. Chirescu"
✓Memento Alexandru Imre
✓Redutele şlagărului (5)
✓Şcoala vedetelor – Spirit adolescentin (I)

În imagine:
Cristina PĂSĂROIU
foto: Opera Națională Bucureşti

Scumpa noastră Operă!...

Recent au răbufnit în spaţiul public, mai cu seamă în social media, proteste vehemente şi luări de poziţie tranşante vizavi de mărirea exagerată a preţului la bilete, la ONB. O atitudine civică, o atitudine pro-culturală, am putea spune, un strigăt al celor care se simt privaţi de dreptul de a vedea un spectacol, devenit prohibit prin valoarea şocantă, pentru mulţi, a unui bilet. Este dreptul oamenilor să protesteze, după cum este şi dreptul managementului să stabilească preţurile, ar fi concluzia preliminară rostită pe nerăsuflate.

Dar, dacă privim lucrurile mai în profunzime, se mai pot introduce în discuţie unele argumente.

Să vedem puţin şi contextul: în ultima vreme asistăm la scumpiri majore, cam la toate produsele, de la celebrele preţuri la energie şi gaze până la carburanţi şi, pe cale de consecinţă, la mai toate bunurile fabricate sau transportate în România. Apoi, să nu uităm că Bucureştiul este oraşul în care tariful unui loc de parcare de domiciliu a fost majorat cu 800%, ajungând în zona B (ca să nu ne referim la varianta maximă din zona A) de la 66 la 500 de lei (exact cât un bilet categoria B la *Don Carlo* în data de 3 februarie). Lucru care a afectat nu circa 1000 de oameni câţi pot umple teoretic sala Operei, ci pe posesorii a peste 1,4 milioane de maşini înmatriculate în Bucureşti.

În apărerea managementului, am putea observa că spectacolele cu biletele cele mai scumpe sunt şi la un nivel artistic superior (din perspectiva apelării la solişti vocali invitaţi, în marea lor majoritate români cu cariere internaţionale remarcabile). O altă motivaţie ar fi reducerea veniturilor ca urmare a diminuării numărului de bilete puse în vânzare, din cauza restricţiilor sanitare.

Privind acum din perspectivă mai largă, am putea observa şi lucruri imputabile managementului instituţiei sau celui ministerial.

De pildă, nu este fair play să închizi balconul (unde preţurile sunt mici) şi să pui în vânzare doar locuri în loji şi la parter (cele mai scumpe), sub pretextul respectării cotei de 30% bilete scoase la vânzare. De fapt, această tactică a făcut ca parterul să fie ocupat în proporţie de 70%, dispărând ideea de distanţare şi încălcându-se, de fapt, sensul restricţiilor. O altă nemulţumire exprimată tranşant a fost obligativitatea de a cumpăra câte 2 bilete sau o lojă întreagă, ceea ce pentru spectatorul solitar este un nonsens, dincolo de preţul total care rezultă de aici, ce depăşeşte pensia minimă din România, egalând (la categoria 1) salariul minim net pe economie.

O problemă de principiu ar fi cea că ONB, care tocmai sărbătoreşte Centenarul conectării la bugetul de stat, deja îşi desfăşoară activitatea pe banii publicului, fiind integral şi generos subvenţionată din taxele şi impozitele românilor. Şi atunci, a percepe a doua oară sume foarte mari, tot de la cetăţenii care susţin instituţiile culturale şi întregul aparat de stat, apare ca un fel de dublă taxare.

Dar de ce au nevoie de bani mai mulţi cei de la Operă? Aici de vină este sistemul, anchilozat în organizarea de tip sovietic consolidată pe timpul lui Stalin. Deşi mai nou ne pretindem anti-comunişti şi pro-economie de piaţă, am păstrat neatinse (o excepţie în UE) instituţiile care primesc subvenţii integrale, fără să li se ceară niciun efort de auto-finanţare (fie şi parţială). Ele primesc aceste subvenţii automat, din oficiu, indiferent de nivelul la care îşi desfăşoară activitatea! În asemenea instituţii sunt angajaţi solişti cu contracte de muncă pe termen nedeterminat, conectaţi la salarii foarte mari, fără a li se cuantifica în vreun fel prezenţele pe scenă. Mai mult, avem instituţii de spectacole care joacă 4 spectacole de operă pe lună şi niciun balet (nu pe satelitul Terrei, ci în 31 de zile!). Cu aceleaşi drepturi salariale şi cu subvenţii integrale. Ba chiar subvenţii & salarii dublate – pentru că de exemplu la Cluj sau la Iaşi în aceeaşi clădire activează şi Opera şi Teatrul dramatic, fiecare cu armata lor de salariaţi (plătiţi cu toţii din acelaşi buzunar al Ministerului Culturii), care împart aceeaşi scenă, prezentând spectacole alternativ. Ca să nu mai vorbim de faptul că există angajaţi care la sediu nu apar pe scena pentru care sunt salarizaţi (uneori cu lunile), dar mai iau o dată bani frumoşi de la acelaşi Minister pentru că, în timpul serviciului, ei au spectacol (ca invitaţi) la Iaşi, la Cluj, la Timişoara, sau, de ce nu, la Filarmonică...

Dar ce să vezi, tocmai din cauza unor asemenea salariaţi, care cântă şi ei cum (mai) pot, managerul nu are bani pentru invitaţii buni, şi atunci... scumpeşte biletele, ignorându-i pe salariaţii casei (de multe ori pe bună dreptate) şi plătind a doua oară, pentru aceeaşi funcţie şi aceeaşi activitate, oaspeţi care chiar pot să cânte foarte bine.

Dacă în urmă cu ceva timp aducerea de oaspeţi se făcea prin apelarea la finanţatori din afara sistemului (Primărie, bănci, asociaţii, persoane particulare), acum nu mai este timp (sau capacitate) pentru asemenea aranjamente, care necesită efort şi un anume calendar de desfăşurare. Şi atunci prezenţa soliştilor de calitate este asigurată ad-hoc prin scumpirea biletelor, acţiune care nu cere niciun efort şi care, se credea, nu poate fi contestată/ reclamată. Măcar într-o vreme se mergea pe ideea – corectă şi elegantă – de a scumpi doar biletele cele mai bune, sub denumirea de bilete VIP, care aduceau nu doar dreptul de a intra în sală, ci şi alte lucruri concrete, oferite "gratis": parcare privilegiată, acces pe o uşă pe unde nu se înghesuie toată lumea, garderobă privată, câte un exemplar din caietul-program, un pahar de şampanie – ceea ce justifica preţul, ba chiar crea o satisfacţie reală cumpărătorului, care era tratat în mod individualizat, la nivelul banilor pe care i-a cheltuit şi la standardul pe care şi l-a ales. Ar mai fi un aspect: cine studiază afişele din arhive ar putea remarca un principiu social, corect, aplicat la sfârşitul secolului XIX, la începutul secolului XX (când spectacolele erau date de antreprenori, care trebuiau să recupereze din bilete banii investiţi), dar şi după instituţionalizare: raportul între biletele cele mai ieftine şi cele mai scumpe se apropia uneori de 1 la 100, astfel încât şi cel mai sărman student să poată cumpăra un loc la galerie, dar şi cel mai bogat muşteriu să se lăfăie la lojă în condiţii de lux.

Deci, o situaţie complexă, unde se greşeşte şi la nivelul instituţiei şi la nivelul Ministerului, cu circumstanţa atenuantă că intenţia este bună: s-a dorit, şi s-a reuşit, ca să avem la Bucureşti câteva (nu puţine!) spectacole cântate bine şi foarte bine.

Şi bietul director ce să mai creadă... Ce ţi-e şi cu nemulţumiţii ăştia: oricum o dai, tot nu e bine – faci ceva, eşti criticat; nu faci nimic, iar eşti criticat.

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Interviu - Adrian Iorgulescu......................2-3

Premieră la ONB - *Lohengrin*..................4-8

Rapsodii la Câmpulung........................43-44

Şcoala vedetelor (I)..............................45-47

UCMR - Anul Nou în casă nouă

De vorbă cu Preşedintele Adrian Iorgulescu

Mihai Cosma: *Domnule Preşedinte, am intrat în 2022, sunteţi în „casă nouă”; ce gânduri vă inspiră această mutare şi ce planuri are Uniunea pentru acest an?*

Adrian Iorgulescu: Mutarea era un lucru necesar, pe care l-am obţinut cu mari eforturi la sfârşitul anului 2021. Să ne gândim în primul rând la Biblioteca ce numără peste 120.000 de titluri, practic toată muzica şi muzicologia românească, la fondurile de carte şi tipărituri, la întreaga arhivă a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, la colecţiile de reviste ”Actualitatea muzicală” şi ”Muzica”, la colecţia de tablouri şi de viori, la mobilier. În acest moment lucrurile sunt aşezate din acest punct de vedere, desigur în contextul încă mai important al începerii lucrărilor de consolidare, renovare şi restaurare la Palatul Cantacuzino.

M.C.: *Văd că sediul actual arată foarte bine, există birouri de lucru, de reprezentare, sala pentru şedinţe...*

A.I.: Da, este un sediu cochet, bine întreţinut, foarte aproape de vechiul sediu. Asta ne permite să urmărim permanent derularea lucrărilor acolo.

M.C.: *Care este perspectiva privind întoarcerea în vechiul sediu? Aţi obţinut de la Ministerul Culturii prelungirea contractului de şedere în Palatul Cantacuzino?*

A.I.: Am purtat pe această temă o discuţie aprofundată cu actualul ministru al Culturii, domnul Lucian Romaşcanu, marţi, 11 ianuarie. Nu am atins numai problema Palatului, ci şi aspecte privind Legea Dreptului de Autor (unde au ramas multe chestiuni nerezolvate). Am obţinut toate asigurările că, odată terminate lucrările, instituţia noastră se va întoarce în vechea locaţie şi că ministrul este de acord să promoveze o Hotărâre de Guvern pentru darea în folosinţă gratuită pentru o perioadă de 49 de ani (cu precizarea că în acest interval nu intră anii în care se derulează lucrările de renovare). Este vorba despre spaţiile de la etajul 1, cu acces în Aulă şi în Sufragerie, graţie unui acord cu Muzeul „George Enescu”. Aşteptăm concretizarea acestei promisiuni, sperând ca într-un termen de câteva luni (până la primăvară), această Hotărâre să fie adoptată.

M.C.: *Spuneaţi că aţi discutat în general despre relaţia Ministerului cu Uniunea; este deschis domnul Romaşcanu să sprijine proiectele Uniunii, să acorde buget pentru festivaluri, pentru achiziţii... să redreseze lucrurile care au avut sincope în trecut?*

A.I.: Nu am intrat în toate aceste detalii, dar pot spune că proiectul de finanţare a revistelor merge înainte, la fel şi proiectul cu achiziţiile. Comenzile de creaţie erau oricum finanţate de UCMR. Tot ce îmi doresc este ca această colaborare cu Ministerul să nu rămână doar în faza promisiunilor, ca toate aceste lucruri să se pună în aplicare. Am făcut deja la finele lui 2021 solicitările pentru susţinerea principalelor proiecte ale breslei noastre: achiziţiile menţionate mai sus, cele două festivaluri (”S.I.M.N.” şi ”Meridian”) şi încă un proiect care a beneficiat în trecut de o finanţare

parţială – imprimarea Antologiei Muzicii Contemporane pe CD-uri. Din fericire, actualmente există un buget alocat ordonatorului principal de credite, majorat faţă de cel al anului precedent. Premise deci, există; sper să existe şi bunăvoinţă şi spirit de acţiune în ce priveşte promovarea creaţiei noastre contemporane.

M.C.: *De puţin timp a fost numit un nou Preşedinte-Director general la Radio România – Răzvan Ioan Dincă; aţi luat legătura? Vă gândiţi la o îmbunătăţire a colaborării cu această instituţie?*

A.I.: Am avut de-a lungul timpului o bună colaborare cu domnul Preşedinte Dincă – pe vremea când se afla în subordinea Ministerului Culturii ca director al Operetei şi apoi al Operei. Sper ca ea să continue. Neîncetat însă mă gândesc ce se întâmplă cu muzica românească în programele acestei instituţii naţionale şi de ce aceasta este încă modest difuzată, pe canalele aferente? Este adevărat că Radio România Muzical difuzează creaţia naţională, dar cred că şi posturile regionale sau Radio România Actualităţi ar putea transmite mai multe piese din repertoriul autohton, precum procedează posturile naţionale din toată Europa. În orice caz, aş dori ca acest lucru să nu se întâmple ca rezultat al unui dialog punctual, ocazional, ci să devină o parte componentă a conştiinţei culturale a celor care lucrează în această instituţie.

M.C.: *Mai există şi alte noutăţi pe care doriţi să le împărtăşiţi cititorilor*?

A.I.: Unul dintre obiectivele principale ale anului 2022 este organizarea în bune condiţii a Adunării Generale (care va avea loc în mai sau iunie), ocazie cu care vor avea loc alegeri la toate nivelele de reprezentare: Consiliu, Birou Executiv, Birouri de creaţie. Un alt obiectiv important rămâne cel de întinerire a breslei, astfel încât Uniunea să aibă viitorul pe care i-l dorim cu toţii.

M.C.: *Vă mulţumesc, domnule Preşedinte*.

A.I.: Cu plăcere!

Interviu de **Mihai COSMA**

Lohengrin e mai important decât centenarul ONB

Voi repeta şi eu ceea ce toată lumea ştie: Opera Naţională Bucureşti sărbătoreşte 100 de ani de la instituţionalizare, reluând pe 8 Decembrie inauguralul titlu de repertoriu *Lohengrin*, dirijat acum un secol de George Enescu. Este încă un lucru pentru care trebuie să-i mulţumim în primul rând lui Enescu, mai mult decât lui George Stephănescu, fondatorul Operei. Fără acel debut al lui în fosa orchestrală, Wagner ar fi dispărut cu totul din repertoriul ONB al ultimilor 30 de ani. Aşa, la fiecare 10 ani, avem parte (măcar) de *Lohengrin.* Ultima oară s-a întâmplat în 2011, în timpul Festivalului Enescu, atunci când Cristian Mandeal dirija o distribuţie cu regretatul tenor Johan Botha în rolul titular, Emily Magee (Elsa), dar şi Petra Lang şi Valentin Vasiliu, supravieţuind artistic şi în 2021 în rolurile lui Ortrud şi Telramund.

Iată de ce *Lohengrin* este atât de important pentru Opera din România în primul rând şi pentru Opera din Bucureşti în aceeaşi măsură. E mai puţin important că acest centenar aniversează de fapt 100 de ani de când Opera din Bucureşti a devenit bugetară, pentru că spectacole se dădeau încă din secolul XIX. Decizia statului, reprezentat în cultură în primul rând de monarhie, de a subvenţiona integral lefurile artiştilor a fost revoluţionară în 1921, cu zeci de ani înaintea vremurilor, dacă ne gândim că Royal Opera House "Covent Garden" a căpătat acest statut de operă de stat abia după 1945!

Silviu Purcărete revine la Bucureşti

Cam tot un deceniu s-a scurs şi de când Silviu Purcărete n-a mai montat nimic în Bucureşti. Legendă urbană sau nu, reputatul regizor a promis că nu mai vine în capitală după experienţe dezamăgitoare în teatrele de aici. Şi a revenit acolo unde, în mod normal, e locul cel mai prestigios: la Operă. Numai faptul în sine că producţia centenară a lui *Lohengrin* i-a revenit este un eveniment şi drept urmare trebuie tratat ca atare, ca un spectacol care trebuie văzut neapărat. Mai ales că… nu se ştie când îl veţi mai prinde după această stagiune.

Producţia lui Purcărete este un monstru. Un arsenal complet de tehnici regizorale de mare clasă, trimiţând imediat în ridicol penibilele premiere din interimatul lui Ştefan Ignat, realizate de tristul şi omni-plicticosul Mario de Carlo. Dar asta nu-l scuteşte pe marele regizor de critică. Cortina de incediu din tablă nituită, folosită genial de Andrei Şerban în 1995 în *Œdipe* ca o metaforă a Cortinei de Fier, ce separa scena Sfinxului reprezentat de Stalin de ciuma din Teba sub forma Mineriadei din 1990, se deschide de astă dată spre o scenă aproape goală, dar vastă, mai ales în profunzime. Scenografia e minimală: o masă de machiaj pentru Ortrud şi o scenă mai mică, pe scenă. E o idee teatrală perenă: lumea e un teatru şi vieţile noastre sunt o poveste. *Teatrum mundi*. Un

Foto: operanb.ro

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN CADRUL BIROURILOR SECŢIILOR DE CREAŢIE ŞI ACHIZIŢIONATE DE CĂTRE UCMR (iunie-noiembrie 2021)

SECŢIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ŞI MULTIMEDIA

Bence-Muk Cristian – *21.12.2012*, pentru clarinet şi cvartet de coarde; **Borza Adrian** – *Umbre | Symphoniae Brevis*; **Brânduş Nicolae** – *Archaeusursum*, pentru ansamblu cameral; **Caciora Teodor** – *Duo for flute and viola*; **Cibişescu-Duran Iulia** – *Concert pentru violă şi orchestră nr. 2*; **Ciobanu Ghenadie** – *Cvartet de coarde*; **Ciobanu Maia** – *Trencadis*, pentru cvartet de coarde; **Rotaru Doina** – *Lumina,* in memoriam O. Nemescu, cvintet de suflători; **Tănăsescu Andrei** – *Cvartetul nr. 2 "al culorilor"*, pentru cvartet de coarde; **Török-Gyurko Aron** – *Splinter(s)* pentru vioară solo; **Ţună Sebastian** – *Destin III: Dark clouds*, pentru sextet de coarde; **Ţuţuianu Teodor** – *Toccatino*, pentru pian; **Zbarcea Lucian** – *The meaning of life,* trio pentru pian, vioară şi violoncel.

Subsecţia vocal – instrumentală (mixtă)

Burlea Vlad – *Stare*, pentru soprano şi grup instrumental; **Munteanu Viorel** – *Patru madrigale*, cor mixt, solişti şi orchestră.

Subsecţia de fanfară

Biriş Alexandru – *Marş Nr. 5*; **Luncan Octavian** – *Rusaliile* – poem vocal-simf.; **Mihai Florian** – *Fantezie Autumnală* – fantezie; **Pârva Florentina** – *Marş de concert nr. 1*; **Popa Emanuel-Florin** – *Numele Suprem* – suită; **Ştefoni Doina-Delia** – *Ce măreţ eşti tu părinte* – cantată pentru orch. simf. şi cor mixt.

amic care m-a însoţit la spectacol mi-a spus că acea scenă mai mică acoperită de o cortină roşie îi sugerează un vagin. Mie nu, dar chiar şi această perspectivă îmi confirmă percepţia, pentru că tocmai aşa intrăm fiecare dintre noi pe scena vieţii.

Mai departe, Purcărete apelează la un alt procedeu „clasic" al regiei moderne: dedublarea. Cele două cupluri (Elsa-Lohengrin şi Ortrud-Telramund) sunt dublate de actori mimi pe toată durata spectacolului. Prima pereche aparţine unei distopii androgine, greu de încadrat altfel decât prin culoarea albă, în timp ce a doua e situată la periferia societăţii, cu coafuri de oameni ai străzii, lombrozieni şi întunecaţi, iată o dihotomie explicită a binelui şi răului, a purităţii şi a mizeriei etc.

Foto: operanb.ro

Însă ceea ce-i lipseşte acestei puneri în scenă este coerenţa dramatică. Tocmai pentru că procedeul nu e nou. Există un *Evgheni Oneghin* încă din anii '50, la Veneţia, în care Tatiana şi Evgheni sunt dublaţi de actori, într-un spectacol în care cânta Virginia Zeani, pus în scenă de… Lorin Maazel. Dar acest procedeu trebuie să spună foarte clar o poveste ca să evite catalogarea drept clişeu. Or, Purcărete n-a reuşit asta. În momentul în care tenorul se adresează într-un duet sopranei, pentru a continua apoi să-i cânte actriţei, e limpede că această „subtilitate" nu reuşeşte să ascundă o lipsă de idei. În regia de operă, „subtilitatea" e riscantă, pentru că adevărata subtilitate, care completează tuşa groasă a machiajului şi a unei montări oricât de explicite şi de directe ar fi ea, se regăseşte în muzică. O arie sau un duet, mai ales la Wagner, unde aceste momente pot dura zeci de minute, nu sunt neapărat replici reale, ca în teatru, ci pot fi doar sentimentele personajelor, în inimile şi minţile lor, iar muzica le face palpabile, audibile.

Aici, Purcărete a greşit, amestecând într-o dramaturgie confuză, ca să nu spun de-a dreptul slabă, o veritabilă excelenţă tehnică. Pentru că imaginile rămân memorabile, în special giganţii din final, sugerând cavalerii Graalului din Montsalvat, conduşi de spiritul scheletic al lui Titurel, cu doza de umor aferentă apariţiei unui al treilea gigant cu pălărie de fetru, desprins dintr-un film noir.

Această dramaturgie firavă nu face decât să scurteze viaţa producţiei lui Purcărete. Ar fi ideală pentru un festival. Dar cred că, după 2-3 reluări în stagiuni succesive (dacă va fi cazul), ar putea îmbătrâni rapid şi accelerat. Dar să menţinem proporţiile: chiar şi aşa, e cea mai bună punere în scenă de la Opera Naţională Bucureşti din ultimii 4-5 ani, mai precis de la *Lucia di Lammermoor* a lui Andrei Şerban şi de la *Fidelio* al lui Graham Vick.

Dar până la urmă suntem la Operă…

… iar blogul acesta este despre muzică. N-am fost la primul spectacol, preferând să văd distribuţia „germană" din al doilea. *Lohengrin* e o operă care scapă clişeului wagnerian al heldentenorului şi al sopranei spinto dramatice. E mai degrabă un fel de belcanto german cu voci situate cu o treaptă mai sus pe scara dificultăţii, astfel că rolul titular poate fi cântat foarte bine de un tenor lirico-spinto, iar Elsa de o soprană lirică, doar Ortrud fiind dramatică. De aceea marile nume care au făcut istorie cu acest titlu de repertoriu sunt tenori precum Sandor Konya sau, mai nou, Piotr Beczała (şi cred că e cel mai bun rol al lui Jonas Kaufmann), sau soprane precum Elisabeth Grümmer sau Cheryl Studer şi a permis inclusiv incursiunea neaşteptat de bună a Annei Netrebko pe

SECŢIA DE MUZICĂ VOCALĂ

Cherciu Alexandra – *Cântecul nemărginit*; **Cojocaru Daniela** – *Acceleratul*; **Costea Marcel-Octav** – *Imagini transilvane*; **Drăgoi Eugen Dan** – *Cantată la Sf. Apostol Andrei*; **Lupu Olguţa** – *Capriciu*; **Mălăncioiu Gabriel** – *Ciclu de cântece*; **Odăgescu Irina** – *Ruga*; **Pop Matei** – *Recviem românesc*; **Savu Dinu** – *De-abia plecaseţi*; **Tănăsescu Andrei** – *Trei lieduri.*

Subsecţia didactică

Pavelescu Dan – *Poiana veselă*, cor mixt a cappella, versuri proprii; **Pop Adrian** – *Treci, bădiţă, dealu-ncoace* cor mixt a cappella; versuri populare; **Ştefănescu Petre** – *De pe la noi*, diptic coral pt cor voci egale, pian la 4 mâini, violă şi clarinet; versuri populare (*Cântecul ţării* – prelucrare după L. Comes; *În munţi* – prelucrare după Ion Potolea); **Vârlan Petre Marcel** – Ciclul *"Cântece din ţara mea"* (*Să nu ai nicio frică*; *Ce povesteşte vântul*; *Crăiasa lunii*) cor 3 voci egale, cu pian; versuri proprii.

SECŢIA DE MUZICA JAZZ/ POP

Caragia Nicolae – *Doar marea*; **Dedeian Capriel** – *Song for M*; **Moculescu Horia** – *Cine joacă teatru?*; **Popescu Virgil** – *Ochii tăi albaştri*; **Tiberian Anca** – *I've Missed You So Much*; **Tudor Andrei** – *Late August.*

SECŢIA DE MUZICOLOGIE

Cristescu Constanţa – *Sinteze etnomuzicologice*; **Vasile Vasile** – *Studiu.*

teritoriul wagnerian, deşi adevărata bravură rezidă în declamaţiile animalice, mai ales în final, ale lui Ortrud, unde soprana dramatică e inevitabilă.

Benjamin Bruns e un tenor mai degrabă liric decât spinto şi a avut o intrare destul de dificilă în primul act, părând nesigur. Dar s-a încălzit repede şi a demonstrat clasă, în special în ultimul act, când beneficiază şi de una dintre cele mai frumoase arii scrise vreodată, *In fernem Land*. Tenorul austriac, bine şcolit în muzica lui Mozart, are o nobleţe intrinsecă în timbru, iar cultura muzicală şi instinctul artistic au completat o interpretare uluitoare, în care a alternat *pianissimi* sublimi cu impostaţii penetrante. Ca să fiu cât mai concret cu putinţă: e cel mai bun tenor pe care l-am văzut vreodată la ONB.

Prin comparaţie cu Bruns, Diana Gouglina a părut doar onestă, dar în realitate nu i-a lipsit nimic din ce e necesar unei Elsa de foarte bună calitate: o voce completă de soprană lirică, având însă şi accente spinto, mai tăioase. Dar adevărata plăcere melomaniacă a venit de la „urletele" şi imprecaţiile Petrei Lang, care a reuşit (în ciuda unui infim derapaj vocal) să rămână muzicală în terifiantul *Fahr heim! Fahr heim, du stolzer Helde!* din final. O adevărată autoritate vocală, aparent inaccesibilă sopranelor din România pe acest tip de voce (vom verifica în spectacolele următoare, cu distribuţia locală, validitatea acestei percepţii). Paradoxal, deşi în mod obişnuit nu-mi place cum cântă Valentin Vasiliu, baritonul bucureştean a fost cel mai bun din distribuţia „naţională". Chiar dacă defectele au fost aceleaşi (o voce îngustă şi cu resurse tot mai puţine), dar, pentru o dată, o dicţie clară (chiar dacă avea accente vulgare), însă Vasiliu a demonstrat bravură, determinare şi experienţă în compania unor parteneri de nivel Bayreuth, ceea ce nu e deloc puţin lucru.

Benjamin Bruns, Diana Gouglina

Foto: operanb.ro

În rest, Vasile Chişiu a fost de un ridicol involuntar, inclusiv cu dicţia de tip *Ken Lee* , însă Filip Panait a lăsat o bună impresie printr-o anumită eleganţă vocală în rolul regelui, deşi a fost greu de detectat în ce limbă cânta, iar vocea sa a părut mereu un pic mai mică decât trebuia. Acelaşi handicap lingvistic a lovit şi corul, mai muzical decât în alte dăţi, omogen şi cu o bună textură vocală, dar din care nu se distingea nici un cuvânt în afară de „Brabant", atunci când era cazul.

În fosă, vorba lui Caragiale: „a fost un început îndrăzneţ, dar modest". Efortul de a se ridica la înălţimea importanţei evenimentului a fost indiscutabil şi puteai număra în minte multele repetiţii în acest sens. Didascaliile din partitură au fost urmărite cu atenţie, însă problemele cronice nu pot fi rezolvate peste noapte. Practic, tot ce se afla în dreapta lui Tiberiu Soare a sunat exagerat de tare şi uneori fals. O tubă asurzitoare şi cam multele chixuri ale alămurilor din lojă în actul 3 au relevat încă o dată problemele de balans ale dirijorului.

Pe post de „Procesul etapei": a fost bine? a fost rău?

În ansamblu, a fost un spectacol peste media de la ONB, asta e cert. Cu atât mai mult cu cât această premieră vine după aproape de doi ani de pandemie, când s-a cântat foarte rar şi foarte prost, mai ales în 2020. Din acest punct de vedere, nu atât nivelul artistic e de remarcat, cât creşterea lui în doar câteva luni, practic. E un început de drum, unul bun. Există însă speranţă?

E indiscutabilă bravura ONB de a continua să ţină aprinsă flacăra în condiţiile unei toamne în care România a traversat cel mai devastator val pandemic. Şi Opera chiar a trecut prin acest tsunami, spre deosebire de Festivalul "Enescu", strecurat miraculos pe sub el. Un adevărat exemplu de rezilienţă culturală, din păcate neurmat de Filarmonica "George Enescu", de exemplu, care a ezitat între a închide complet stagiunea sau a da concerte cu efective reduse sub nivelul oricărei integrităţi artistice. Între Daniel Jinga şi Andrei Dimitriu (recent evaluat pentru întregul mandat cu o notă sub 8) e o diferenţă de atitudine şi chiar de mentalitate, ceea ce poate fi începutul unei schimbări condiţionate însă de încurajarea directorului ONB şi stoparea directorului FGE.

Pe de altă parte, paradoxurile româneşti rămân mereu valabile. Până la nişte lămuriri oficiale, se pare că ONB ar putea intra în cartea recordurilor ca fiind singura Operă din lume cu doi directori oficiali şi plini în funcţie, fiecare cu alt program de management, în timp ce instituţia e condusă de un interimar fără nici un program. Cătălin Ionescu-Arbore, contestatar al concursului de management din 2013, e director *de jure* (dar suspendat din cauza unui dosar penal), iar Ştefan Ignat a câştigat parţial (nu ştim care parte însă) în instanţă contestaţia privind concursul de management anulat, din 2018. Nevoia de reformă instituţională la nivelul Ministerului Culturii devine mai mult decât evidentă, încă o dată, iar în absenţa ei, centenarul ONB ar putea deveni repede doar minunea care ţine trei zile.

Update după spectacolul de Duminică, 12 Decembrie

Benjamin Bruns (Lohengrin), Marta Sandu Ofrim (Elsa von Brabant), Valentin Vasiliu (Friedrich von Telramund), Madeleine Pascu (Ortrud), Marius Boloş (Heinrich der Vogler), Dan Indricău (Heerrufer)

Duminică, pentru spectacolul la care au asistat multe personalităţi culturale din Bucureşti, din distribuţia „germană" n-a mai rămas decât Benjamin Bruns. A avut un prim act mai bun decât vineri, câteva nesiguranţe în al doilea, dar care nici nu contează faţă de ce reuşeşte acest tenor în ultimul act. A provocat aceeaşi plăcere, alternând nenumărate culori şi intensităţi vocale, amintind de marii tenori lirici din trecutul istoric al operei. Un Don Ottavio transformat în Lohengrin, păstrând de la primul nobleţea şi eleganţa frazei, căreia i-a adăugat romantismul eroic al celui de-al doilea. Impresia pe care am avut-o la prima audiţie, cum că nu am mai auzit aşa ceva pe scena ONB, s-a consolidat.

Mai departe… calculul că o soprană lirică din ansamblul Operei bucureştene s-ar potrivi mai bine cu vocea lui Bruns a fost corect, dar numai pe hârtie. În realitate, rolul

Elsei e cu cel puţin un număr mai mare decât posibilităţile Martei Sandu şi asta pentru că această soprană cu greu ar putea fi catalogată drept „lirică", ci mai degrabă o subretă care-şi îngroaşă vocea şi abuzează de vibrato. A fost mereu tensionată şi n-a provocat nici un moment memorabil. Madeleine Pascu a reluat şi ea, după un deceniu, rolul lui Ortrud. O voce potrivită, indiscutabil. Dar ambele soprane au plictisit deluvian, livrând note după note cu o monotonie atât de exasperantă, încât au reuşit să mute complet atenţia spre mimii de pe scenă. Şi astfel, lipsa de profunzime dramatică a producţiei lui Purcărete a ieşit şi mai mult în evidenţă, încât, la doua vizionare, şi punerea în scenă a fost (deja) plictisitoare. În aceste condiţii şi în ciuda tuturor problemelor rămase la fel de nerezolvate, Valentin Vasiliu a părut, prin comparaţie cu colegele sale, de-a dreptul un star. Marius Boloş şi Dan Indricău au fost mai interesanţi decât omologii lor de vineri, în primul rând prin atenţia la dicţie şi, în cazul lui Boloş, printr-o voce mai impozantă.

Soare a dirijat mai neglijent decât vineri, trompetele au cântat mai îngrijit, dar fluiditatea muzicii lui Wagner n-a fost niciodată o prioritate. Preludiul a omorât orice emoţie, acompaniamentul a fost brutal, iar momentele periculoase în care corul şi fosa se puteau desincroniza n-au fost ratate (în special în actul doi). În aceste condiţii, spectacolul n-a fost nici o clipă la nivelul celor din teatrele europene importante ci o încercare estică, din care au răzbătut puţine raze de lumină.

Alexandru PĂTRAŞCU

Text preluat de pe blogul Despre Opera

Lohengrin, Purcărete şi Wagner

Cu siguranţă, indiferent de gusturi, preferinţe şi orientarea estetică, spectatorul nu se va plictisi nicio clipă la noul *Lohengrin* pus în scenă de Silviu Purcărete la ONB. Muzica inconfundabilă a lui Wagner e însoţită, ca şi personajele principale, de un Doppelgänger vizual la fel de inconfundabil, marca lui Silviu Purcărete. Şi, ca între personajele principale şi dublurile lor actoriceşti, se creează între sonor şi vizual când omofonie, când polifonie sau eterofonie, când contrast, când armonie şi, foarte rar, fuziune. Opera lui Wagner a intrat în dialog cu imaginaţia nărăvaşă a regizorului, dând naştere unui Gesamtkunstwerk foarte viu, cu contraste stilistice mari. Ceea ce îl poate frapa pe muzicianul spectator e îmbogăţirea construcţiei muzicale prin extinderea procedeelor sintactice în dramaturgie, rezultând o megastructură sonor-vizuală bogată în idei şi referinţe. Nu e un dialog uşor, nu e vorba numai de polifonie plastic-sonoră, ci şi de combinaţii de sintaxe muzicale care, în desfăşurarea acţiunii scenice, reflectă, în ciuda divergenţelor stilistice, complexitatea limbajului lui Wagner.

Ideea dublării personajelor cu roluri mute nu e nouă – o întâlnim chiar în forma unei mise-en-abyme în *Hamlet* -ul lui Shakespeare, în scena reprezentării asasinatului regelui în faţa noului cuplu regal. (Rămâne de neuitat şi punerea în scenă a lui *Hamlet* de către Alexandru Tocilescu, în 1985, la teatrul Bulandra, unde rolul principal jucat de Ion Caramitru era secondat de un alter-ego pianist). În *Lohengrin*-ul lui Purcărete, personajele jucate de actorii-mimi intră în relaţie psihologică dar şi de tip sintactic muzical cu cântăreţii din rolurile principale, de la dublarea lejer desincronizată a acţiunilor şi gesturilor – eterofonie vizuală- la momente de polifonie, de imitaţii şi contrapunct. Relaţionarea fluidă a personajelor, alegerea adresării când unei ipostaze a acestora, când celeilalte, e subtilă, nuanţată psihologic şi seamănă cu trecerea unei idei muzicale prin diferite registre sau cu încrucişările de voci într-o fugă dublă. Cui i se adresează Lohengrin-Elsei-persona sau Elsei-id? În timp ce soprana cântă, păstrând o atitudine princiară, Sinele Elsei e cel la care vrea Lohengrin să ajungă.

Aceste momente sunt şi cele mai interesante. Aidoma unor motive prelucrate, transformate, asemenea unor teme în opoziţie într-o dezvoltare de sonată, antagonismul dintre cântăreţ şi actorul ce joacă acelaşi personaj, în momentele de relevare a intenţiilor ascunse sau al conflictului dintre conştient şi inconştient, dintre ego şi sine, dintre persona şi anima se adresează sensibilităţii muzicale a spectatorului, chiar dacă sunt receptate vizual şi greu de sesizat dintr-o singură vizionare. Citirea în cheie psihanalitică a dramaturgiei se justifică prin însuşi visul Elsei de la începutul operei: premoniţia însoţeşte quasi-permanent desfăşurarea acţiunii. Elsa-actriţă este şi singurul personaj-dublură prezentat într-o dezarmantă umanitate, căci Lohengrin, Telramund şi Ortrud apar mai degrabă ca arhetipuri în mişcare. În timp ce anatomia apolinică a lui Istvan Teglas în rolul mut al lui Lohengrin aduce aminte de nudurile albe, lucioase, ca de marmură ale lui Bronzino, postura uşor adusă de spate, mişcările nesigure, zgribulite ale Andei Saltelechi în rolul Elsei sunt expresia însăşi a vulnerabilităţii. Este adevărat că cele două personaje mute, unul ideal, surprins în atemporal, de o frumuseţe clasică, celălalt asemănător unei schiţe de mişcare în stil expresionist se leagă prin culoare, prin poziţia fetală în care apar leitmotivic pe patul de metal pentru o singură persoană, prin tempo-ul preponderent lent al mişcărilor. În profil, de la distanţă, capul lui Teglas aminteşte de păsărarii, pelerinii şi călugării lui Sorin Ilfoveanu, de personajele lui Ştefan Câlţia şi ale lui Ion Iancuţ. Chiar prima scenă, repetată la sfârşitul operei ca un complement cadenţial are ceva din singurătatea şi neliniştea metafizică ale personajelor care bântuie imaginaţia discipolilor lui Corneliu Baba. Aparent o scenă de gen cu elemente fantastice, primul tablou ce se deschide în faţa publicului conţine germenii conflictului. Cele trei personaje alcătuiesc o compoziţie triunghiulara sobră ca de statui vivante. Vedem relaţia maternă a Elsei cu fratele mai mic, jucat, la sfârşit, tot de Istvan Teglas, grija ei pentru fratele iubit şi răul insidios la pândă. În timp ce Anda Saltelechi îl hrăneşte cu linguriţa pe Teglas-Gottfried-Lohengrin, Ortrud, arhetip al cruzimii, ambiţiei deşarte, invidiei, ipocriziei, fumează culcată şi unelteşte, privind cerul. Repetarea

Foto: operanb.ro

scenei mute la sfârşitul operei plasează în atemporal, în mitologic triunghiul - cuplul şi intriganta. Muzical vorbind, îi dă un caracter ciclic. Trebuie remarcată sensibilitatea muzicală a Alinei Petrică, ale carei mişcări şerpuitoare aduc aminte de rolul Ofeliei Popii din *Faust* (unduiri, târât pe jos, săritura bruscă de himeră de pe podea pe masă etc). Multe din gesturile sale pompoase, grandilocvente reflectă perfect expresia muzicală şi presupun o ascultare extrem de atentă şi receptivă a melodiei, a schimbărilor armonice. Contrastul dintre Elsa şi Ortrud e, bineînțeles, manifest în colorit, dar şi în maniera de a juca, în ritmul şi tempo-urile mişcărilor. În timp ce avatarul Ortrudei e calofil-teatral, manierist, avatarul Elsei are naturalețe şi ingenuitate: actrița e desculță, dezbrăcată, uşor împiedicată sau grijulie, tandră, dezvelită de frumuseți artificiale. Frapant e şi contrastul dintre Lohengrin-actorul şi Telramund. Dacă Lohengrin e apolinic, Telramund-actorul Rareş Florin Stoica e, la fel ca Alina Petrică în rolul lui Ortrud, mai degrabă pe versantul dionisiac: meridional, ager în mişcări, musculos în scena duelului (care, în treacăt fie zis, aminteşte cu umor probabil voluntar de un celebru moment din primul film cu Indiana Jones, unde un personaj învârte îndelung un iatagan amenințător, ca să fie doborât instantaneu dintr-o împuşcătură calmă a adversarului). Momentele de umor sunt ambigue în spectacol şi probabil greu digerabile pentru împătimiții purişti ai operei. Există un soi de făcut cu ochiul de pe poziția contemporană – cum să abordezi azi mitologia germanică: cu evlavie sau cu reculul postmodern?

Puțini ştiu că Silviu Purcărete a studiat artele plastice la Liceul "Tonitza" şi e un excelent desenator. Compozițiile sale scenice sunt totdeauna reuşite, simțul direcției în percepția vizuală, caracteristicile mişcărilor personajelor, mânuirea grupurilor pe scenă sunt inegalabile. De neuitat rămâne corul antic din *Danaidele* sfârşitului anilor 1990, grupuri compacte de bărbați în costume cu serviete, cu profiluri ascuțite, deplasându-se rapid pe scenă, ocupând poziții în cele mai felurite colțuri ale câmpului vizual, încremenind în aşteptare servilă sau amenințătoare. În *Lohengrin*, grupurile sunt corul şi ceata oamenilor în piei de lup, suita lui Ortrud, servitorii răului, dar şi simbolul păgânismului germanic, opus ideii creştine a Graalului. La începutul actului II, oamenii în piei de lup dormitează ca o mare dihanie ce tresare quasi sincron, ca un tremolo. Grupul readoarme, se poate dezlănțui, furişa, adulmeca. Aceşti oameni-lupi, un fel de lumpeni, par a fi emanații, ecouri şi reverberații ale răului în inconştientul colectiv. Sunt răul multiplicat, mulțimea pregătită să devoreze. Partea animalică a naturii umane e cât se poate de explicit adusă în prim plan în scena din actul III, unde Ortrud-persona (cântăreața) o tine cu greu în lesă pe Ortrud-umbra (actrița), dezlănțuită că o fiară turbată împotriva celei pe care o urăşte. Momentul e aproape la fel de impresionant ca cel în care Elsa avansează stingher, cu genunchii pliați, acoperindu-şi goliciunea, în poziția clasica a lui Venus Pudica, dar semănând izbitor cu Lucreziile şi Evele lui Lucas Cranach şi cu personajele nude din *Grădina plăcerilor* a lui Bosch. În locul unui catwalk e o masă lungă pregătită pentru banchet, în locul posturii princiare, vedem Sinele dezgolit şi vulnerabil al unei fetişcane, care se transformă în momentul în care Ego-ul, Elsa-cântăreață, îi îmbracă rochia nupțială. Avatarul Elsei devina Persona, diferită de cea întruchipată de cântăreață – clipă de transfomare şi fuziune, iradiind fericire şi frumusețe. Sunt multe momente foarte plastice în spectacol, bunăoară Lohengrin şi Elsa-actorii apar la finalul scenei în care ea îl convinge să-şi dezvăluie identitatea, ca Adam şi Eva izgoniți din rai în fresca lui Masaccio din capela Brancacci, referință directa la Paradisul pierdut. Corul se vede în actul II în ecleraj rembrandtian, dar aminteşte şi de personajele colective ale lui Corneliu Baba, acest urmaş autohton al pictorului olandez. Scena în care apar cele trei personaje gigantice ar fi putut cădea în butaforic, dacă ele nu ar fi amintit de caracterele în costume de epocă ale lui Călția, iar cel din stânga, cu pălărie, de *Bătrânul crepuscular*, o lucrare de adolescent, atipică, a lui Salvador Dali şi de personajele fantastice ale lui Clarette Wachtel. Meritele imense ale scenografului Dragoş Buhagiar sunt de necontestat, iar colaborarea sa cu Silviu Purcărete vădeşte fundamente estetice comune amândurora.

Sunt şi multe simboluri în spectacol-dacă cel al mâinilor roşii de sânge ale lui Lohengrin e prea explicit, pieile de lup au conotații multiple, de la "homo homini lupus" la episodul relativ recent din Capitoliul din Washington. Căruciorul alb din anii 1950-60 revine de câteva ori ca un leitmotiv asociat cu copilul, cu lebăda, cu inocența. Şi aici, instrumentarul de tip suprarealist, dar mai degrabă fantastic

Foto: operanb.ro

al lui Purcărete pare a fi o alterație accidentală, dar dacă ne amintim de simbolurile cornului, spadei, inelului, ce-i drept, în varianta mai nobilă vizual, înțelegem şi poziția modernă şi umorul şi nostalgiile lui Purcărete. Rămâne de desluşit raportarea regiei la disputa dintre sublim şi pitoresc din secolul XIX. Wagner aspira permanent şi cu succes la sublim, în timp ce la Purcărete acesta apare cu predilecție în dimensiunea sa înspăimântătoare. Tenebrele şi oroarea îşi găsesc perfect expresia, pe când sublimul luminos, dificil de realizat fără dulcegărie, e mereu umbrit de teama de ridicol, de fascinația pentru detaliul pitoresc.

Pe plan muzical, merită toate laudele întreaga echipă şi distribuțiile celor două seri la care am asistat, pe 10 si 12 decembrie. Laconismul scenografiei şi luminilor lui Dragoş Buhagiar (pe care l-am apreciat şi în *Elisaveta Bam*, după Harms) compensează abundența informației vizuale regizorale. Costumele eclectice îi avantajează pe protagonişti şi omogenizează corul. (...) Asistentul de decor Vladimir Iuganu, asistenta la costume Andrada Chiriac, dar şi regizorii tehnici şi toți cei angrenați în această producție, corepetitorii, tehnicienii, pictorii de scenă, atelierele de croitorie, asistentele la machiaj merită şi ei aplauze. (...) Noua producție *Lohengrin* e un spectacol memorabil ce va da naştere şi unor controverse, dar aşa şi trebuie să fie în artă.

Lena VIERU CONTA

Lyrica - eveniment de marcă al Festivalului „Meridian”

În cadrul Festivalului „Meridian” – ediția 2021, în 14 decembrie 2021, în sala „Constantin Silvestri” a UNMB s-a desfășurat un recital de lieduri (amânat din luna noiembrie). Protagonistele evenimentului muzical sunt două interprete apreciate în plan național și internațional: soprana Andreea Novac și pianista Lena Vieru Conta. Programul a cuprins lucrări consacrate ale repertoriului de lied din secolul al XX-lea, precum și două prime audiții absolute scrise de compozitori contemporani. Ca impresie generală, am admirat valoarea fiecărei interprete în parte, precum și colaborarea excelentă din cadrul duo-ului - realizată la nivel artistic și ideatic. În deschiderea recitalului au fost interpretate *Patru lieduri* de Anatol Vieru, pe versuri de Mihai Eminescu, scrise în perioada

Lena Vieru Conta, Andreea Novac

anilor 1948-1960. Compozitorul se dovedește a fi un rafinat cunoscător și tălmăcitor al sensurilor profunde ale poemelor eminesciene. Interpretele au reușit să evoce cu multă sensibilitate, cu dezinvoltură și măiestrie un evantai tematic generos; prestația artistică plină de emoție și rafinament a impresionat puternic audiența. Programul a continuat cu două piese scrise de compozitorul Pascal Bentoiu în 1959 pe versurile poetei Nina Cassian: *Obârșii* și *Frumoasă ești* din ciclul *Cinci cântece*. Nostalgia începuturilor, abordată în sensul cel mai înalt în *Obârșii*, ca și omagiul adus frumuseții în liedul al doilea, ne călăuzesc pașii spre un târâm miraculos. Compozitorul acordă pianului un rol important - acela de partener egal cu partea vocală -, în timp ce varietatea sonorităților contribuie la adâncirea expresiei. A urmat o primă audiție abosolută cu două piese elaborate în 2021 de compozitorul Bogdan Vodă, pe versurile poetei Doina Vodă: *Deux chansons* (*La musique astrale* & *Lettre vers l'Etoile*). Prezența muzicii contemporane în cadrul recitalului mi s-a părut pe cât de inspirată, pe atât de justificată. Autorul – apreciat compozitor, dirijor și pedagog – dezvăluie în aceste miniaturi inedite multiple fațete ale personalității sale artistice. Între muzică și versuri se toarce un fir poetic (asemenea firului Ariadnei), continuitatea intelectului împletindu-se armonios cu diversitatea stărilor afective. Muzica acestor creații originale facilitează pătrunderea în universul artistic al creatorului - un sistem viu și unitar, cu infinite conotații, evocat cu rafinament în piesele prezentate.

În continuare, am ascultat cu emoție, în primă audiție absolută, două lieduri scrise de Adina Dumitrescu (în anul 2019), pe versuri de Hermann Hesse – *Allein* & *Blauer Schmetterling*, din ciclul *Allein*. Compozitoarea dispune de o impresionantă forță creatoare, fiind mereu receptivă la problematica umană, reușind să evoce nuanțarea poetică a rostirilor sale muzicale; mai presus de toate, prin intermediul muzicii, autoarea comunică o sensibilitate aparte, în care oamenii își recunosc propriile vibrații și aspirații. Trăirile psihologice complexe sunt evocate original, cu noblețe sufletească și sinceritate: În liedul *Allein*, muzica redă cu multă subtilitate singurătatea existențială a creatorului, iar în *Blauer Schmetterling*, efemeritatea momentelor de fericire. Cele două interprete au întruchipat cu multă fantezie liedurile într-o variantă elevată ce a îngemănat original idiomurile liric, narativ și reflexiv. Am perceput fascinația față de detaliul cizelat cu rafinament, precum și capacitatea acestora de a reliefa bogăția semantică a muzicii. Din creația compozitorului Arnold Schönberg au fost selectate liedurile: *Galathea* pe versuri de Frank Wedekind; *Gigerlette* pe versuri de Otto Julius Bierbaum; *Der genügsame Liebhaber*, pe versuri de Hugo Salus; *Arie aus dem Spiegel von Arkadien*, pe versuri de Emanuel Schikaneder (din ciclul *Brettl Lieder*, compus în 1901). Protagonistele au întruchipat o gamă variată de imagini și stări sufletești contrastante, care stau mărturie pentru aspirația compozitorului spre o sinteză poetică, în care elemente diverse sunt convertite într-un tot unitar, menit să evoce nobile sentimente umane. Din creația compozitorului englez Thomas Adès, interpretele au selectat *Five Fathoms Deep*, aria lui *Ariel* din opera *The Tempest* (2004). Prestația artistică s-a remarcat prin creativitate, virtuozitate și rafinament. Au urmat cele *2 Melodies op. 6* (scrise în 1908) de compozitorul Igor Stravinski. Pentru audiență a fost un nou prilej de a admira colaborarea artistică excelentă din cadrul duo-ului, care demonstrează profesionalismul și cunoașterea aprofundată a repertoriului prezentat. În încheierea recitalului a fost prezentată o lucrare de André Previn: *I want magic* din opera *A streetcar named desire* (compusă în 1995). Muzica antrenantă, plină de culoare a entuziasmat publicul prin ineditul turnurilor melodice, prin frumusețea și originalitatea dialogului interpretelor. Întreaga manifestare s-a desfășurat sub semnul excelenței, al dorinței de înnoire și al atașamentului față de valorile autentice ale muzicii românești și universale. Pe parcursul recitalului, distinsele interprete au făcut dovada talentului, entuziasmului și culturii muzicale remarcabile. Soprana Andreea Novac a evocat un caleidoscop cuceritor de imagini și de stări sufletești contrastante; posesoare a unei voci frumoase și a unei tehnici impecabile - care îi permite să valorifice plenar frumusețea repertoriului -, domnia sa a conferit strălucire, lejeritate, umor și dinamism lucrărilor cu conținut optimist, aflate în contrast cu emoția și profunzimea pieselor cu tentă nostalgică ori reflexivă. Prestația muzicală excelentă, a fost dublată de talent actoricesc și de o prezență scenică cuceritoare. În egală măsură am admirat prestația artistică a pianistei Lena Vieru Conta, parteneră remarcabilă în susținerea expresivă a partiturii vocale. Arta pianistică complexă, cu tușeul diferențiat cu mult rafinament a contribuit la conturarea unor imagini sonore marcate de lirism, de optimism, de patos ori dramatism. Domnia sa a reușit să redea cu măiestrie sonoritatea pianului orchestral (în partea introductiva a primului lied scris de Adina Dumitrescu), dar și efectele pianului preparat (în al doilea lied al compozitoarei). Calitatea repertoriului prezentat, precum și nivelul artistic elevat al interpretării amintesc cuvintele lui Hector Berlioz: ”Muzica este în același timp un sentiment și o știință; ea cere celui care o cultivă, interpret sau compozitor, o inspirație naturală și cunoștințe care nu se dobândesc decât prin îndelungate studii și profunde meditații”. Recitalul a oferit un pelerinaj fascinant printre creațiile perene ale muzicii și poeziei, constituind totodată un omagiu adus vieții și aspirațiilor către Bine, Frumos și Adevăr.

Carmen MANEA

Interviu cu dirijorul Ethan Schmeisser,
Director Artistic al Operei Naționale București (I)

Ce mică e lumea asta mare!

Nu sunt sigură dacă după trei luni de la "instalarea" în noua poziție mai putem vorbi despre "noutăți"; în schimb am siguranța că voi afla câte ceva astăzi, când dirijorul Ethan Schmeisser – muzician exemplar: complex, profund şi exigent, "căutător" în sonor țintind perfecțiunea – a decis să dea bagheta la o parte pentru a se transforma într-o primitoare gazdă. Un rapid tur pe binecunoscutele holuri, scări şi etaje ale Operei, în foyer - interior elegant, grandios, impunător şi expoziție permanentă evocând personaje şi personalități (operă, balet, costume, cărți... .) - s-a terminat în laboratorul lui de lucru de la etajul întâi al instituției: *Sala dirijorilor*. Afară - un noiembrie târziu, oscilând între soare timid şi nori cerând dreptul la ploaie, înăuntru - soare în priviri, zâmbim amintirilor şi... punem telefonul la înregistrat.

Carmen Stoianov: Shalom, ma hainianim... How are you?... *sau:* Ce mai faci? *Care îți pare cea mai potrivită adresare astăzi?*

Ethan Schmeisser: Bine, foarte bine, mulțumesc. [râzând cu poftă].

C.S.: *Ethan Schmeisser, ne ştim de ceva vreme (câțiva ani buni) şi iată: abia te-am urmărit astă-vară în concertul de* Musical *la* Meitar Opera Studio *în Tel Aviv şi aflu cu bucurie că eşti noul* Director Artistic *al unui colectiv alături de care îți exersezi dorința comună de "a creşte" instituția. Eşti parte a unei echipe, alături de Managerul General al Operei bucureştene, apreciatul dirijor Daniel Jinga şi alte personalități implicate în "arta" de a conferi o nouă față Operei bucureştene.*

E.S.: Sunt onorat să fac parte din această echipă în care m-a invitat chiar Managerul General, Daniel Jinga. Şi trebuie să spun că nu am venit aici cu nicio idee preconcepută, cu niciun gând al schimbării. Când vii într-un loc nou nu impui schimbări. Singurele opțiuni sunt observația, studiul şi cunoaşterea: cât mai detaliată, cât mai cuprinzătoare; să stai şi deoparte, să fii şi înlăuntrul lucrurilor şi să cântăreşti apoi datele. Şi trebuie să spun de la bun început că, oricum ar fi, orice ai avea în gând, nimic nu se poate face bătând din palme. În al doilea rând, este fals dacă cineva ar afirma că ce a fost nu ar fi fost bine şi s-ar impune schimbări urgente. În niciun caz.

C.S.: *Ai întâlnit aici o instituție foarte diferită față de cea pe care o cunoşteai în Israel. Cel puțin aşa cum am perceput-o eu, venind din afară, când am luat contact cu* The New Israeli Opera Tel Aviv-Yaffo.

E.S.: Cât se poate de exact; cel două Opere - cea bucureşteană şi cea israeliană - sunt foarte diferite din toate punctele de vedere. În primul rând, *Opera Israeliană* este concepută ca *stagioni theatre*, în vreme ce aici avem un *repertoire theatre*. Din cauza asta, numărul producțiilor/reprezentațiilor şi distanța între acestea îşi spun cuvântul. În plus, aici intră în joc mulți solişti şi mari ansambluri, toate ale Operei: orchestra, corul, corpul de balet cu tot ceea implică acestea ca infrastructură. Este un sistem mare şi complex, care nu există în Tel Aviv. Pot spune doar atât: suntem binecuvântați cu "excelența": orchestră, cor, balet, solişti. Să facem tot ce se poate pentru ca, în condițiile stabilității financiare, să putem menține stabilitatea artistică, standingul performanțelor artistice.

C.S.: *În ce te priveşte, punctul tău de interes îl constituie partea artistică…*

E.S.: Din punct de vedere artistic, când priveşti o producție în sine - să spunem *Norma* de Bellini - nu există mari diferențe. Şi totuşi, în Israel avem o singură orchestră iar repetițiile ştii că le faci mereu cu aceiaşi instrumentişti.

Nici aici producția în sine nu necesită forțe artistice care să depăşească numeric ceea ce te aştepți, dar fiind teatru de repertoriu, există o anume rotație a forțelor artistice, o anume ritmare, dictată de necesități organizatorice. Am întâlnit asta în teatre din Germania. Tipul şi timpul sunt diferite, pentru că trebuie să armonizezi schimbările: repeți cu o anume componentă (nu orchestrală, corală, solistică, ci umană) şi reiei aceleaşi trasee cu o altă garnitură. Dan Ettinger îmi povestea experiența sa din Germania, când repeta cu "o orchestră" dimineața iar seara se afla în fața "altei orchestre". În Viena este la fel; se întâmplă mereu, trebuie să ştii asta şi să te pliezi cerințelor. În fond, muzica înseamnă comunicare, relaționare şi armonizare; asta ştiu, asta fac.

C.S.: *Iar în ceea ce priveşte soliştii?*

E.S.: Beneficiem de excelenți solişti "ai casei" - cum s-ar spune. Dar chiar în stagiunea asta, ne dorim ca, în măsura posibilului, în funcție de contractele existente ale soliştilor români aflați peste hotare, să-i aducem în țară şi, în mod specific la Bucureşti, pentru una, două sau - de ce nu?! - mai multe reprezentații. Aceasta constituie una din

prioritățile în care m-am înțeles perfect, de la bun început, cu Daniel Jinga: marii soliști români, cu care ne mândrim, să nu mai strălucească doar pe scenele din afară, ci și la București.

C.S.: *Da, am apreciat asta... cunoaștem deja și datele acelor reprezentații; pentru împătimiții genului este un veritabil cadou.*

E.S.: Sigur. Dacă vorbim de stagiunea asta, să nu mai aplaudăm doar afară o Elena Moșuc, o Ruxandra Donose... chiar speram să avem un recital al Angelei Gheorghiu în ajunul Anului Nou. Nu vreau să devoalez acum toate surprizele la care ne gândim (deși multe dintre ele s-au aflat deja) dar un lucru este cert: trebuie făcut mai mult pentru soliștii români și pentru contactul lor direct cu publicul de aici.

C.S.: *E meritoriu că strălucesc pe scene de prestigiu, sunt "ambasadorii" noștri culturali - ca să folosesc o formulă deja uzată.*

E.S.: În Israel am întâlnit mulți soliști români de mare valoare. Da, e adevărat, îi întâlnești peste tot în lume, mai puțin în țara lor. Noi ținem să-i aducem în București.

Uite, de exemplu, soprana română Aurelia Florian a cântat mult la Tel Aviv, o cunosc de acolo și o vrem și aici, în București, nu doar la Brașov…

C.S.: *Iar ca baghete...*

E.S.: Sigur, vom avea și oaspeți dirijori. Îl avem deja pe Frédéric Chaslin, unul din marii dirijori ai lumii. Vom avea și alți invitați, desigur, chiar și din Israel.

C.S.: *Să nu dezvăluim chiar totul la acest prim interviu... În ce te privește, ce vei dirija?*

E.S.: Eu, spre exemplu, particip la un proiect… e drept, nu a fost inițiativa mea, dar mă bucură mult. Nu îl voi dirija, ci doar mă ocup de pregătirea spectacolului cu o operă de Livia Teodorescu-Ciocănea. Este o partitură fascinantă: foarte bine scrisă, modernă, originală; nu foarte tradițională, dar nici avangardă cu orice preț: foarte bine scrisă, de nivel internațional, inclusiv pentru cor - ceea ce apreciez, mai ales că este prima partitură românească amplă cu care am luat contact.

C.S.: *Da,* Doamna cu cățelul după Cehov. *O cunosc pe compozitoare: am fost colege la Universitatea Națională de Muzică din București și suntem, în continuare, colege la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România. Îi apreciez întreaga activitate, forța de muncă, dăruirea, profesionalismul... și, mai e ceva: știe să scrie pentru voci; le respectă.*

E.S.: Am vorbit cu Livia. De mare importanță pentru un compozitor de teatru liric este și faptul că a lucrat aici, la Operă, ca pianistă, direct cu soliștii.

C.S.: *Revenind la tine, cum îți privești misiunea într-un colectiv în care cuvântul de ordine este cvadricefalitatea: Comunicarea, Relaționarea (cu publicul, cu interpreții), Colaborarea (cu creatorii de programe) și Concurența (colegială - desigur)?*

E.S.: Concurență... cu cine și în ce sens: audiență, reputație, calitate?

C.S.: *Să spunem... cu alte teatre de operă - în sensul calității continuu crescute a programelor Operei bucureștene.*

E.S.: Precizez că nu aș privi-o ca pe o competiție. La urma urmei - este ceea ce facem pentru noi înșine; urmărim calitatea pentru că asta suntem: muzicieni integri, responsabili, evoluăm permanent, sensul fiind autodepășirea pentru că este în firea lucrurilor. Și nu o facem de dragul vreunei demonstrații țintite.

C.S.: *Așa este, dar atunci când faci un pas înainte pe un drum despre care știi că va duce la un alt nivel de performanță (în orice direcție ar fi aceasta), dorești să știi că nu a trecut neobservat... că este și rămâne notat în conștiința publicului, a specialiștilor, a timpului tău…*

E.S.: Fără discuție. Totuși, pentru început, așa cum spuneam, pașii sunt și trebuie să fie mici.

C.S.: *Revenind la diferențe și, poate, la armonizări… Am cunoscut programele pentru copii ale Operei* Israeliene. *Pentru copii, ce propuneri are Opera bucureșteană?*

E.S.: Știu că Opera a început ceva, deși eu personal nu sunt implicat. Voi dezvolta ceva legat și de televiziune. Dar vreau să notez ceva ce va trebui, neapărat, exportat în Israel: programul din această vară: cele 12 zile de *Promenada*, când opera și muzica (la modul general) au fost accesibile unui public larg. Este un proiect pe care îl apreciez și în care m-am implicat. Ne-am bucurat de o audiență dincolo de așteptări. Așa ceva este de notat, de aplaudat; un astfel de program nu există în Israel și cred că ar trebui să ne întrebăm sub ce formă am putea-o face și acolo. Este un excelent exemplu ce ar trebui urmat, poate extins ca centre.

C.S.: *Aveți, totuși, ceva, în Parcul Yarkon din Tel Aviv, acea reprezentație deschisă publicului larg.*

E.S.: Da, dar nu sunt 12 zile și nu este aceeași diversitate ca la București; vorbim despre o singură reprezentație, o producție care nu apare în programul stagiunii regulate.

C.S.: *Înțeleg că Bucureștiul oferă o sursă de inspirație, un reper de performanță care ar putea fi "exportat". Poate fi gândită și o colaborare româno-israeliană?*

E.S.: Am acest gând. Deocamdată căutăm stabilitatea; colaborarea va însemna un alt pas, la timpul lui. *(va urma)*

Carmen STOIANOV

„Preludiu" - începutul unei călătorii

Corul de cameră "Preludiu" a avut şi are un destin luminos. Încă de când îşi construia migălos blazonul, adică cu câteva zeci de ani în urmă, acest admirabil ansamblu a fost binecuvântat de harul celui ce i-a dat viaţa: minunatul dirijor Voicu Enăchescu. Pe tot drumul devenirii sale, acest muzician a reuşit să construiască nu doar un instrument fabulos, dar şi să insufle tinerilor interpreţi dragostea pentru muzica corală, bucuria cântului şi o deosebită rigoare pentru vocaţia lor. Voicu Enăchescu nu a format un cor, a format o familie.

Mi-era greu să-mi imaginez cum va arăta corul Preludiu după retragerea sa. Aşa că am mers să ascult concertul tradiţional oferit an de an la Ateneul Român cu ocazia Sărbătorilor de iarnă. Am văzut afişul şi am fost foarte surprins să văd că locul Maestrului e luat de un foarte, foarte tânăr muzician. Mai mult, concertul a implicat şi remarcabila Orchestră Naţională de Tineret, la pupitrul căreia s-au aflat, încă de la înfiinţare, mari maeştri ai baghetei din ţară sau din străinătate.

Iată ce înseamnă curajul, mi-am zis. Să laşi aceste două foarte valoroase ansambluri pe mâna şi priceperea unui copil de 26 de ani (împliniţi, culmea, chiar în acea seară!) e un act de temeritate, de puţină inconştienţă dar şi de asumare. Ştiam, cum ştim toţi, că ambele formaţii se află sub patronajul Centrului Naţional de Artă Tinerimea Română. Ştiam că director general acolo e maestrul Marin Cazacu (formator, manager, profesor, mentor, creator de orchestre, violoncelist de valoare mondială şi un om de o probitate profesională foarte greu de găsit) şi bănuiam că schimbul de ştafetă va fi oarecum lin. Mi-am zis că o orchestră excelentă, chiar dacă foarte tânără, şi un cor atât de bun ar putea funcţiona foarte bine şi dacă în faţa lor se află un debutant care poate ţine un tempo adecvat şi sugera nişte nuanţe.

Păi, m-am înşelat total.

Andrei Stănculescu e departe de imaginea unui aspirant sau a unui debutant. La 26 de ani, el e un dirijor. Cu o siguranţă uluitoare, cu multă îndrăzneală, cu harul comunicării vizuale, cu o gestică precisă, anticipativă, sugestivă şi fermă, "micul maestru" a pictat cu corul său, în prima parte a concertului, sunete clare, ca de cristal. Colindele româneşti şi străine, binecunoscute sau inedite, au fost tălmăcite pe o paletă largă de sunete, de la *pianissime* sublime, la *fortissime* impozante dar neforţate. Totul cu un bun gust muzical admirabil şi cu o minunată cunoaştere, în primul rând al instrumentului coral din faţa sa, apoi a repertoriului. Vibraţia între dirijor şi membrii corului era atât de evidentă încât părea electrică. Plăcut impresionat de o primă parte corală atât de bine, de clar interpretată, curiozitatea mea a crescut. În partea a doua, urma o *Cantată de Crăciun* pentru orchestră de coarde, cinci solişti şi cor, de Camille Saint-Saëns, oferită la 100 de ani de la moartea marelui compozitor parizian. Andrei Stăculescu nu a avut nicio problemă să ia bagheta în mână şi să conducă vastul aparat sonor din faţa sa. La fel ca mai devreme, el a fost ferm în cerinţe, foarte clar în intenţii şi extrem de imaginativ în interpretare.

Câteva păreri despre ceilalţi de pe scenă, totuşi. Garnitura de solişti a fost foarte bine aleasă, poate cu excepţia basului Jinxin Chen, care probabil că nu a avut cea mai bună seară, livrând un glas înfundat, neplăcut în registru acut pe nuanţele mici. În rest, tenorul Andrei Lazăr a avut prestanţa-i binecunoscută, etalând vocea sa sigură şi sclipitoare, contra-altista Andreea Iftimescu, deţinătoarea unui glas solemn, umbros şi bine timbrat a fost precisă şi sensibilă, mezzo-soprana Ştefania Chiţulescu a cântat pasional, ajutată de glasul ei splendid, catifelat şi foarte bine strunit. Dar eu cred că soprana Diana Alexe a fost peste toată distribuţia. Mi-au plăcut glasul ei extins ca ambitus, scânteietor pe nuanţe mici şi exuberant pe ritmuri alerte, dar şi o anumită bucurie sinceră, neascunsă, de a cânta, de a povesti o partitură.

Corul, egal cu el însuşi, calibrat perfect pe piesa de interpretat şi pe orchestra din faţa sa. Iar orchestra, ca mai întotdeauna, impecabilă.

Corul „Preludiu", dir. Andrei Stănculescu

Seara s-a încheiat cu colindul românesc de suflet "O, ce veste minunată", în inspirata orchestraţie a lui Alin Chelărescu, fixând astfel ambianţa de bucurie spirituală a naşterii Domnului. Aplauzele ce nu se opreau au făcut ca această lucrare să fie repetată.

Bucuros de ceea ce am ascultat, am început degrabă să cercetez despre tânărul dirijor şi să încerc să vi-l fac cunoscut dumneavoastră. Andrei Stănculescu are, în ciuda vârstei, un parcurs remarcabil. El a dirijat la câteva filarmonici în ţară, a infiinţat coruri de tineret şi corporatiste. Beneficiar de burse, s-a perfecţionat în Franţa, la Fundaţia Royaumont şi studiază muzica Renaşterii la Conservatorio della Svizzera italiana. De asemenea, este dirijorul Catedralei Catolice Sfântul Iosif şi a condus muzica slujbei oficiate de Sanctitate Sa, Papa Francisc, în timpul vizitei sale în România.

Dar ceea ce mi se pare fundamental pentru viitorul său e că Andrei Stănculescu este ucenicul maestrului Cristian Mandeal.

Se spune că suntem suma întâlnirilor noastre. Dacă e aşa, întâlnirea cu un "meşter" de un asemenea calibru, faptul că marele muzician român a acceptat, în mod surprinzător pentru cei ce-l cunosc, să-i "livreze marfă" tânărului său elev, îmi sugerează că el va avea în faţă un drum luminos. Cristian Mandeal nu e doar un dirijor, el e un filozof al muzicii, un spirit adânc, grav, meditativ, profund, o personalitate croită pe multiple planuri

intelectuale. Nici că se putea mai bine pentru un dirijor la început de carieră. Andrei va avea de unde să primească lumină, va putea să pună rapid ”cărniță” pe el, va avea un sprijin solid în toate impasurile cu care, în mod inevitabil, un dirijor se confruntă.

Eu îi doresc acestui tânăr muzician să profite integral de toate oportunitățile atrase de talentul său. Să profite de întâlnirile sale, să se bazeze pe prietenii săi, mulți la număr, care cred în el și să își pună ținte înalte pe care să le aibă mereu în fața ochilor. Şi să știe că munca unui dirijor cu sine nu se termină niciodată. Şi că, nu rareori, mulți se blazează iar blazarea, ca și sminteala, înfundă drumurile. Dar, nu știu de ce, simt în căldura umană a acestui om, în carisma sa, că aici nu e cazul.

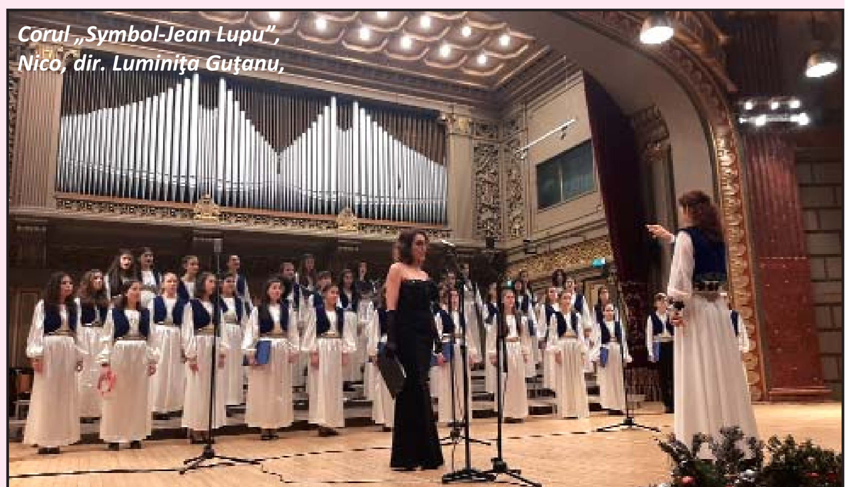
Succes, Andrei Stănculescu! Stăm cu ochii pe tine!

Răzvan GEORGESCU

Corul „Symbol”

În 11 decembrie 2021, Corul „Symbol-Jean Lupu” a susținut pe scena Ateneului Român un Concert tradițional de colinde. Desfășurat alternativ, sub bagheta dirijorului fondator al apreciatului ansamblu, profesorul arhidiacon Jean Lupu și a doamnei Luminița Guțanu-Stoian, evenimentul de excepțională valoare artistică a fost prezentat de Doina Mirea (actriță și prezentatoare TV). Concertul a oferit un periplu fascinant în repertoriul de colinde românești și internaționale, cu un itinerar original, selectat după criteriul tematic și al diversității stilistice. M-am numărat printre spectatorii privilegiați care au participat la acest regal coral. Fiecare colind a adus o bucurie și o emoție incredibilă pentru spectatorii aflați într-o perioadă dificilă, plină de preocupări și neliniști. Scenariul original – de la intrarea pe scenă a coristelor ce cântau *Domn, Domn să-nălțăm* (îmbrăcate în splendide costume), la prezența scenică elegantă și distinsă a dirijorilor și a invitaților și la evocarea video a stelei care răsare -, a îmbogățit substanțial valoarea spectacolului. În deschiderea programului au fost prezentate trei colinde scrise de compozitorul Gheorghe Cucu: *Am plecat să colindăm / Sculați, sculați, boieri mari / Sus boieri nu mai dormiți.* Publicul a perceput calitatea înaltă a prestației artistice, marcată de emoția și sinceritatea exprimării. Cu gestică sugestivă și elegantă, dirijoarea Luminița Guțanu Stoian s-a preocupat de realizarea fiecărui detaliu în parte și de coordonarea atentă a minunatelor voci ale ansamblului. Din cauze obiective, numărul coristelor a fost redus la 40 de persoane, lucru care nu a influențat calitatea de excepție a prestației artistice. Au urmat o altă perlă corală, prezentată sub bagheta maestrului Jean Lupu: *Dă-ne gazdă colăcei* de Ștefan Andronic. În primă audiție absolută a fost interpretat colindul *Bună dimineața la Moș Ajun*, cu variantele scrise de compozitorii Ion Costescu/ Ioan Cristu Danielescu/ Al. Podoleanu – Ioan D. Chirescu (în aranjamentul pentru voci egale realizat de Luminița Guțanu Stoian, care l-a și dirijat). Am ascultat cu emoție și bucurie piesa *Crăciunul* de Ion Baston (în aranjamentul pentru cor voci egale realizat de Olguța Lupu). Ansamblul „Symbol” a dezvăluit publicului noi fațete interpretative având ca punct comun omogenitatea sonorității, bogăția expresivă, profunzimea și rafinamentul. A urmat un alt aranjament al dirijoarei Luminița Guțanu Stoian pentru colindul *Veste-am adus*, creație a compozitorilor: L. Cosman, H. Bojor, D. Farcas, D. Silinc. Colindul a fost prezentat de cor în colaborare cu valoroasa interpretă de muzică ușoară Nico. Din repertoriul internațional, îndrăgita cântăreață a selectat lucrarea *The Christmas Song* de Mel Tormé și Robert Wells (cu acompaniament orchestral înregistrat). Publicul a fost cucerit de ambitusul amplu, de experiența scenică vastă și de timbrul original al solistei. În continuare, sub baghteta dirijorului Jean Lupu au fost prezentate colindele *În seara de Moș Ajun* de Marin Trache și *S-a născut Domnu Sfântu* de Costică Andrei. Artiștii au creat cu multă fantezie și har acea atmosferă arhaică din trecutul îndepărtat, acel *illo tempore* în care oamenii erau mai buni și se aflau mai aproape de Dumnezeu. Programul a cuprins și două colinde mult îndrăgite: Floricica de Francisc Hubic și *Ram de măr în floare* de Dumitru Vasilescu-Liman, în care s-au remarcat câteva originale intervenții solistice vocale și instrumentale (la percuție). Publicul a fost fascinat de interpretarea cântecului *Shchedrik* scris de compozitorul ucrainian Mykola Leontovich (în aranjamentul pentru cor voci egale de Luminița Guțanu Stoian, care l-a și dirijat). Din creația compozitorului Dani Constantin a fost interpretat colindul *Ce bucurie ar fi.* Nu puteau lipsi din concert piese tradiționale precum *Urătura* și *Căprița*, versiuni inspirate realizate de compozitorul Gelu

Corul „Symbol-Jean Lupu”, dir. Jean Lupu

Corul „Symbol-Jean Lupu”, Nico, dir. Luminița Guțanu,

Stratulat, care l-au avut ca dirijor pe Maestrul Lupu. Ansamblului coral i s-au alăturat tânăra violonistă Maria Crîngaşu şi personajul tradiţional ”capra”, care a dansat în costumul multicolor adecvat. Colindatul şi-a dovedit astfel rolul de manifestare artistică sincretică, ce îmbină textul cântat cu muzică instrumentală, cu gestica şi plastica populară. Programul a continuat cu celebrul *Noël* de Charles-Adolphe Adam, oferit în aranjamentul realizat de compozitoarea Olguţa Lupu. Ansamblul condus de Luminiţa Guţanu-Stoian, a beneficiat de colaborarea solistei Maria Cazacu, soprană cu un timbru remarcabil. Ascultând acest minunat imn dedicat Sfintei Sărbători a Crăciunului, publicul conştientiza faptul că muzica oferă o pledoarie emoţionantă pentru viaţă, pentru frumos şi adevăr, învăluindu-ne, cum spunea compozitorul Tudor Ciortea cu ”o lumină incandescentă ce va străluci de-a pururi peste orice devenire”. În încheierea programului a fost prezentată *Steaua sus răsare* de Ioan D. Chirescu - bijuterie a repertoriului de colinde tradiţionale. În semn de generozitate, ansamblul a oferit douâă bis-uri: *Moş Crăciun*, dirijat de doamna Luminiţa Guţanu Stoian şi *Mărire-ntru cele înalte* de Nicolae Lungu, dirijat de Maestrul Jean Lupu. Evenimentul de excepţională valoare artistică a oferit publicului ocazia să pătrundă în lumea fascinantă a repertoriului de colinde. Prin intermediul muzicii, dirijorii, membrii coralei „Symbol” şi invitaţii lor au adresat auditorilor un emoţionant mesaj de prietenie, de solidaritate şi de încredere în valorile general-umane. Prezenţa în sala Ateneului a unui număr mare de discipoli şi foşti colaboratori ai Maestrului Jean Lupu - dirijorul fondator al renumitului ansamblu „Symbol” -, a constituit un exemplu de gratitudine şi admiraţie a acelora care au ţinut să-i fie alături în cadrul evenimentului muzical de excepţie. Spectatorii au fost fascinaţi de frumuseţea vocilor tinere, de rafinamentul cu care au fost realizate dinamica şi agogica, de magia cu care au fost întruchipate personajele şi evenimentele. Au admirat creativitatea, autenticitatea şi bunul gust care au caracterizat întregul concert. Au perceput evenimentul artistic ca pe un regal oferit publicului în preajma Sărbătorilor de iarnă, precum şi ca pe un ritual cu funcţionalitate magico-simbolică complexă: augurală, iniţiatică, apotropaică şi omagială.

Concertul corului „Symbol” a fost urmat de lansarea cărţii profesorului Jean Lupu *”Du-mă, du-mă dorule”* publicată la Editura Muzicală *Grafoart* - eveniment editorial de marcă desfăşurat în Rotonda Ateneului. (**Carmen MANEA**)

*

Pentru muzicianul Jean Lupu, ziua de 11 decembrie a fost una fructuoasă din punct de vedere cultural-artistic. Pe marea scenă a Ateneului Român s-a desfăşurat concertul de colinde, primul dintr-un lung şir de concerte pe care le va prezenta în această perioadă Corul “S,bol-Jean Lupu”, al Patriarhiei Române, asa cum ne-a obişnuit de peste 30 de ani. La finalul acestui eveniment de promovare a tradiţiilor strămoşeşti, spectatorii au fost invitaţi în foaierul Ateneului pentru a participa la lansarea culegerii de cântece româneşti “Du-mă, du-mă, dorule”, al cărei autor este însuşi arhidiaconul profesor Jean Lupu. Emoţia a fost de ambele părţi. Cei prezenţi au putut achiziţiona câte o culegere sau mai multe, cu autograful autorului, iar autorul a fost copleşit de recunoştinţa celor prezenţi, multi dintre aceştia foşti “symbolişti” şi elevi ai domniei sale. La această manifestare culturală au luat cuvântul vechi cunoştinţe ale autorului, a căror carieră a fost influenţată de-alungul timpului de profesionalismul didactic şi pedagogic al arhidiaconului-profesor Jean Lupu. Aceştia au scos în evidenţă rând pe rând, calitatea umană a autorului, care desăvârşeşte portretul artistic şi de dascăl al acestuia. În alocuţiunea lor, domnul Aurelian Popa Stavri, realizator emisiuni muzicale la Radio România-Antena Satelor, domnişoara Loredana Streche, profesor de canto popular la Colegiul Naţional de Arte “Dinu Lipatti” şi Doina Mirea, actriţă şi realizator de emisiuni folclorice, au subliniat importanţa şi rolul unei astfel de editări, care vine în sprijinul celor preocupaţi de creaţia muzicală românească şi, în mod deosebit, se constituie într-o sursă de inspiraţie

pentru interpreţii dornici să îşi îmbogăţească repertoriul muzical. A fost precizată de asemenea, importanţa promovării creaţiei muzicale româneşti, în context internaţional, cunoscut fiind faptul că, studiul asupra cunoaşterii unui popor se bazează pe creaţia sa în general, şi pe cântecele sale, în special. Prin acestea cunoşti adevăratele trăiri ale unui neam, cu necazuri, bucurii, speranţe, deznădejdi, aşa cum pe bună dreptate afirma şi marele poet clasic Vasile Alecsandri: “de-l munceşte dorul, de-l cuprinde veselia, el îşi cântă necazurile, mulţumirile, şi, astfel, sufletul său devine un izvor de nesfârşită şi frumoasă poezie”. De asemenea, a fost precizat faptul că, prin această culegere, autorul reactualizează în memoria colectivă un depozit sacru de melos şi vers, subliniindu-se că aceasta nu este doar o culegere muzicală, ci şi una literară, dat fiind că ea promovează pe lângă melos, lirica poetică ce dezvoltă şi îmbogăţeşte literatura română. Prin această iniţiativă, arhidiaconul profesor Jean Lupu, mărturiseşte că nu tot ce se naşte piere înghiţit de negura timpului şi de uitare, atâta vreme cât omul îşi lasă moştenire din generaţie în generaţie creaţia sa. Astfel, pe fluviul cântecului românesc pot curge creaţii valoroase, atâta timp cât omul le va veşnici prin astfel de gesturi, precum cel al profesorului Jean Lupu. Îi suntem recunoscători noi, dar şi înaintaşii cărora le îndeplineşte un deziderat exprimat prin binecunoscuta sintagmă : “De la lume adunate şi-napoi la lume date”! (**Doina MIREA**)

Tempora Mutantur

(Vremurile se schimbă şi noi odată cu ele)

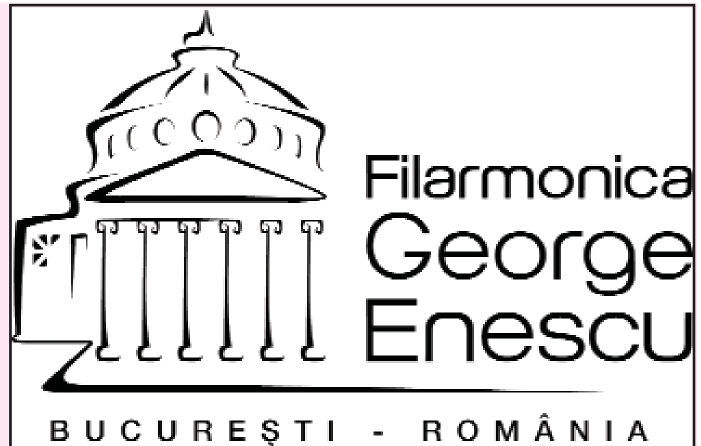
… este subtitlul primei lucrări din concertul oferit melomanilor de Filarmonica “George Enescu” în seara zilei de 17 decembrie la Ateneul Român. Proverbul latin nu numai că explică malițiozitatea sau puseul de răzvrătire cu care părintele simfoniei încalcă în ea elementele de bază ale stilului clasic, pe care el singur le-a cristalizat dar, într-un fel sau altul, absoarbe în înțelesul lui şi celelalte compoziții din program, dând astfel concertului o aură de interes aparte. Dacă adaug şi epigrama timpului shakespearian, care continuă proverbul prin… “cum se înrăutățesc timpurile, aşa şi omul”, atunci pot spune că personal găsesc logic acest surprinzător dar fermecător derapaj din *Simfonia nr. 64 în la major* (căci despre ea este vorba). O lucrare remarcabilă, cu pasagii duioase, melancolice, visătoare dar şi vulcanice izbucniri dramatice, schimburi bruşte de culori timbrale, parte exprimate prin fraze neterminate asemeni unor semne de mirare sau răzgândire, toate la pachet cu imensul arsenal muzical de care dispune făuritorul tiparelor simfoniilor lui Mozart.

Mi-a plăcut foarte mult şi tălmăcirea ei, întrucât aceste curiozități, ca şi caracteristicile, au fost dezvăluite printr-un extraordinar simț al echilibrului, prin luciditate

Nicolae Moldoveanu

şi o înțelegere specială a fenomenului Haydn de către dirijorul Nicolae Moldoveanu, care a condus orchestra în timp ce cânta la clavecin.

A urmat unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai creației muzicale, de data asta contemporane, respectiv Dmitri Şostakovici, cu al său *Concert nr. 2 în fa major pentru pian şi orchestră, op. 102*. Interesant e faptul că, deşi el însuşi un redutabil pianist, scrie acest concert, ca şi pe primul, de-abia după ce deveniseră celebre cele două pentru violoncel şi orchestră şi pentru vioară şi orchestră tot două. Şi asta doar la insistentele rugăminți ale fiului său Maxim. În fine, îl scrie şi prima audiție are loc de ziua fiului său (atunci student la Conservator), căruia i-l dedică. Motiv pentru care e numit în glumă de către muzicienii vremii “concertul pentru Maxim şi orchestră”. A avut succes încă de la premieră, devine foarte repede cunoscut, iubit, apreciat şi foarte cântat în toată lumea. Pentru că este frumos, senin, complex, foarte solicitant tehnic, aerat, strălucitor, cu părți de romantism uşor trist (partea a doua) şi cum ar putea oare lipsi asta, cu o orchestrație de mare amploare simfonică, specifică compozitorului, cu armonii şi ritmuri asemeni unei sarabande de flori pe un cer de

cristal, care îmbracă fastuos partitura pianului făcând din acest concert unul de referință pentru pianişti.

Iar cea care i-a dezvăluit adevărata luminozitate şi vigoare a fost pianista japoneză Naoko Anzai, prin tehnica-i remarcabilă, surprinzătoarea sa forță, sensibilitatea melodică apropiată de patosul rusesc şi prin naturalețea sa în perfectă armonie cu pianul, ceea ce a făcut ca povestea pe care au spus-o împreună să fie pe cât de concretă, vioaie şi exactă, tot pe atât de abstractă ca muzica în sine. Nu întâmplător publicul ei se întinde pe mai multe continente şi distincțiile primite de-abia încap pe o pagină scrisă mărunt. Vineri seara ea a avut şi parteneri de excepție în Orchestra Filarmonicii “George Enescu”, care a fost într-o formă de zile mari şi dirijorul ei, carismaticul şi talentatul Nicolae Moldoveanu, cu care împreună au întregit tabloul de excelență muzicală.

Un alt compozitor gigant din programul serii, înscris în înțelesul proverbului latin din titlu a fost Georg Friedrich Händel care, datorită unei crize personale, provocată de concurența neloială din lumea muzicală londoneză a timpului, schimbă decisiv evoluția muzicii secolului al XVIII-lea adăugând monumentalelor sale oratorii instrumentele solo, în principal orga, promovându-şi astfel propria virtuozitate solistică. Aşa revine în forță cu ceva nou, revoluționar, adică concertele pentru orgă şi orchestră de cameră, mană cerească pentru organiştii din toate

Naoko Anzai

timpurile, concerte ale căror apariții îl propulsează din nou în vârf, acolo unde îi era şi îi este locul. Renumit pentru extraordinara sa îndemânare de a trata polifonic temele, în mod ciudat în acestea, ca şi în cel cântat acum, respectiv *Concertul în fa major pentru orgă şi orchestră de coarde*, pune accent pe stilul omofonic, armonic, subliniind astfel etalarea posibilităților tehnice de tratare a instrumentului solist, prin dexteritatea digitației pe claviatură, o coloristică aparte prin alternarea părților lente, expresive, cu cele rapide, (procedeu luat din bogata sa experiență lirică) prin dialogul solistului cu orchestra, ca şi a altor instrumente, în cazul de

față oboiul. Vai ce sunet plin, cald, tulburător de-a dreptul a avut oboista Doris Iorga. Şi câtă muzicalitate şi disponibilitate extraordinară a dezvăluit. A fost o încântare să o ascult.

Dacă adaug la toatea astea interpretarea dată de un muzician celebru pentru originalitatea. dar şi profunda sa cunoaştere a stilurilor, nimeni altul decât Nicolae Moldoveanu, care a evoluat în dublă ipostază, respectiv cea de dirijor şi cea de solist, având sub bagheta sa imaginară nu doar orchestra, pe care a stăpânit-o uimitor, ci şi pe el însuşi, cu sunetele-i calde, catifelate, care-şi păstrează individualitatea fără a se amesteca, rămânând clare şi întâlnindu-se doar acolo unde axa "simț-emoție-ştiință" din muzică o permite, atunci sărbătoarea muzicală din 17 decembrie e aproape completă.

Spun aproape pentru că, în final, ca un cadou al lunii miracolelor, s-a cântat *Te Deum* de Gottfried Heinrich Stölzer, perceput de mine ca pe o taină solară. Scrisă cu o nonşalanță pe care numai experiența şi harul le poate da, lucrarea e melodioasă, cu o tratare clară a contrapunctului care îmbină fericit părțile corale cu cele orchestrale, fără obişnuitele dramatisme şi melancolii plângăcioase observate la alte lucrări de gen, e festivă, cu o scriitură ce trădează stăpânirea unei tehnici componistice admirabile. Trist şi nedrept mi se pare faptul că acest compozitor, care s-a bucurat în timpul vieții lui de mult succes, ca şi de respectul şi prietenia lui Bach, datorită soartei (căci şi partiturile au una), materializată în cazul lui prin manuscrise pierdute, a fost uitat pe nedrept, deşi muzicologii importanți ai secolului îl situau în ierarhia celor mai importanți compozitori contemporani. Oricum, ceea ce am ascultat acum, deşi venit din perioada barocă, mi-a părut atât de proaspăt, atât de nou, plin de bucurie, optimism şi entuziasm, cu armoniile ca într-o îmbrățişare de timbruri vocale îngereşti cu cele vibrante ale orchestrei încât, ascultându-l, aproape că am văzut raza din praf de stele ce se înalță spre cer. Iar corul, această bijuterie a Filarmonicii, prin calitățile lui: emisie foarte bună, omogenitate, sensibilitate, dicție perfectă, cu voci de ambitusul unei orgi şi sunete de clopoței cereşti, a redat cu fidelitate atmosfera mirifică. Desigur, meritul, în mare parte, este al dirijorului Iosif Ion Prunner care de peste trei decenii îl modelează cu exigența şi dragostea lui pentru acest instrument – vocea umană – şi inflexiunile pe care numai ea le poate realiza, dacă e mânuită inteligent şi bine (cum a lucrat mereu), făcând din acest cor unul de talie mondială, recunoscut oriunde pentru finețea şi discursul muzical în acord perfect cu orchestra. De-abia după *Te Deum*, venit ca o binecuvântare, pot spune că se încheie sărbătoarea concertului din 17 decembrie, deschizând calea prin clopoțeii ei cereşti pentru cea care urmează să vie.

Doina MOGA

Fuziune ancestrală pe scena Studioului „Mihail Jora"

Miercuri, 1 decembrie 2021, începând cu orele 19:00, Orchestra de Cameră Radio şi Orchestra Națională de Cameră a Republicii Moldova s-au reunit sub bagheta dirijorului Gabriel Bebeşelea pentru a celebra două evenimente importante: Ziua Națională a României şi aniversarea a 10 ani de la înființarea Radio Chişinău. Din program au făcut parte *Pastorale-Fantaisie* de George Enescu, *Dansurile populare româneşti* de Béla Bartók, *Uvertura în re major* de Carl Flitsch, *Simfonia „Applausus" în sol major, P. 8* de Michael Haydn şi *Concertul nr. 2 în re major pentru violoncel şi orchestră* de Joseph Haydn, ce l-a avut solist pe Andrei Ioniță.

Spectacolul a fost precedat de un scurt discurs al proaspăt-numitului în funcția de Preşedinte-Director general al Radiodifuziunii Române, Răzvan Ioan Dincă, în care acesta a vorbit despre importanța misiunii de a promova cultura şi identitatea națională – desigur, prin mijlocirea muzicii – cât şi despre demersurile pe care instituția le face permanent pentru a facilita creşterea relevanței postului de radio în rândul populației.

Pastorale-Fantaisie de George Enescu, prima lucrare din program şi o alegere deloc întâmplătoare, ne-a pictat cu sunete vibrante o frescă pitorească, familiară, o imagine sonoră a unei Românii „de demult", păstrată cu sfințenie şi transmisă din generație în generație cu multă fidelitate şi nostalgie. Înlănțuirea sonoră s-a realizat firesc, egal, molcom sub gestul calm al dirijorului. Țesătura densă a sonorității a pătruns în fiecare moleculă de materie, acaparând-o cu totul şi identificându-se cu ea. La un moment dat, caracterul se schimbă, devine alert şi sinuos, iar Gabriel Bebeşelea a condus aceste fire narative cu multă implicare şi trăire, anticipând abil nuanțele. O poveste strămoşească ne este evocată, cu raze de lumină şi speranță şi personaje bine evidențiate, dintre care s-au remarcat oboiul solist şi duo-ul de flaute, care au concluzionat avalanşa de trăiri anterioare.

În continuare, suita de *Dansuri populare româneşti* compuse de Béla Bartók a creat un contrast inspirat, cele şase mişcări ilustrând concentrat spiritul românesc din zona Transilvaniei, într-un amalgam de ritmuri şi tempouri. Orchestra a redat când frumos şi energic, când duios şi doinit, fiecare dans al suitei, sub îndrumarea atentă a dirijorului. Concert-maestrul şi-a interpretat îngrijit şi cald partea, într-un registru nu foarte acut, iar solo-ul cu influențe orientale la flautul piccolo a impresionat prin acuratețe şi claritate a sunetului.

Cele două orchestre de cameră s-au contopit perfect în *Uvertura în re major* de Carl Filtsch. Personalitate muzicală importantă născută în peisajul transilvănean al

Gabriel Bebeşelea

secolului XIX, Carl Filtsch (care a trăit doar până la vârsta de 15 ani) a avut ocazia de a aprofunda tehnica pianistică alături de nume consacrate precum Frédéric Chopin sau Franz Liszt. Lucrarea se deschide *piano*, liniştit, însă lasă să se întrezărească o maiestuozitate ce se relevă cu fiecare sunet emis. Dirijorul este meticulos, nu oboseşte şi nu omite să dea cele mai mărunte indicaţii, iar instrumentiştii ne poartă într-o lume graţioasă, unde pare că timpul s-a oprit în loc. Partida de vioară a avut intervenţii elegante şi fluide.

În continuarea programului, *Simfonia „Applausus” în sol major, P. 8.* de Michael Haydn (o vreme kapelmeister la Oradea) a debutat vioi, alert şi proaspăt, într-o şuvoi sonor plin de forţă şi eleganţă, fără poticniri. Totul a curs şi s-a desfăşurat cu exactitatea specifică secolului al XVIII-lea.

Ultima lucrare, *Concertul nr. 2 în re major pentru violoncel şi orchestră* de Joseph Haydn, a avut, în prima parte, fragmente greoaie ce au contrastat cu cele vioaie. Andrei Ioniţă (care a purtat un papion roşu cu motive naţionale) a mânuit arcuşul cu uşurinţă şi sensibilitate, executând pasaje de virtuozitate şi triluri cu multă acurateţe şi fluiditate. Pasajele domoale şi line, dulci, s-au împletit cu cele dramatice şi pline de patos. O sonoritate interesantă a fost obţinută în momentul solistic în care violoncelistul a cântat pe corzi duble, creionând un duet cu sine însuşi, un dans al celor două personalităţi ce coexistă. Cea de-a doua parte a început mai lent, cald, iar solistul a subliniat notele grave cu plăcerea şi satisfacţia stabilităţii. În general solistul a dat dovadă de versatilitate interpretativă, abordând numeroase stiluri de execuţie. Ultima parte este o izbucnire de forţe, cu o trăire muzicală intensă a violoncelului solist.

Andrei Ioniţă

În final, Andrei Ioniţă a militat pentru înţelegere şi compasiune între oameni, iar pentru bis, muzicienii au pregătit celebra *Baladă* a lui Ciprian Porumbescu într-un aranjament inedit cu solo de violoncel. În această interpretare, lucrarea a sunat şi mai dureros, în special pe părţile grave, iar acutele au fost inteligent mascate de partida de vioară, integrată adecvat în sonoritate în plan secund. Iar pentru încheierea serii într-o notă mai optimistă, solistul ne-a propus un al doilea bis, de data aceasta *Bourré* din *Suita nr. 3 pentru violoncel solo* de Johann Sebastian Bach.

În mod simbolic, reunirea celor două orchestre poate reprezenta, extrapolat, unitatea dintre românii de pretutindeni, iar alăturarea de lucrări a fost bine aleasă. Drapelul a fost prezent pe tot parcursul concertului, fiind proiectat, artistic, pe orgă, un stindard al identităţii naţionale. Concertul a fost transmis live pe canalele Radio România.

Teodora CONSTANTINESCU

Debuturi şi invitaţi la Operă

Tineri în recital

Scriam mai demult, şi nu fără să reiau ciclic subiectul, despre necesitatea revigorării Studioului Experimental pentru Artele Spectacolului Muzical „Ludovic Spiess”, diviziune a Operei Naţionale Bucureşti, care reprezintă o entitate similară altelor asemenea, asociate tuturor teatrelor lirice importante ale lumii. Se pare că sfârşitul de an a adus ceva semne bune, în special într-una dintre direcţiile obligatorii ale unui asemenea studio, selectarea şi lansarea de tinere talente, aflate încă pe băncile învăţăturii. Un parteneriat cu Universitatea Naţională de Muzică, fiind vorba de studenţi ai Facultăţii de Interpretare Muzicală, Departamentul Canto şi Artele Spectacolului Muzical.

În acest decembrie, sub genericul „Studenţii de azi, artiştii de mâine”, două după-amieze de duminică au programat în Foaierul Galben recitaluri la ora 13. Aşadar, în timpul dejunului. Logica îmi scapă.

Am fost la al doilea, în care au cântat studenţi din anul al IV-lea la clasele profesorilor Ştefan Ignat (soprana Aida Pascu) şi Iulia Isaev (mezzosoprana Adelina Cociobanu, baritonul Andrei Cocîrlea), în acompaniamentul Ioanei Maxim.

S-a derulat un program prudent selectat, care a arătat buna pregătire profesională dobândită la instruirea universitară, siguranţa în cânt, *approach*-urile de stil. Înzestrările vocale native, consolidate la clasele de canto, au reieşit cu prisosinţă în arii din *Vecerniile siciliene*, *Poliuto*, *Herodiada* (Aida Pascu), *Gioconda*, *Carmen*, *Samson şi Dalila* (Adelina Cociobanu), *Nunta lui Figaro*, *Don Giovanni*, *Favorita* (Andrei Cocîrlea), dar şi în duete din *Don Giovanni* (Adelina Cociobanu şi Andrei Cocîrlea), *Povestirile lui Hoffmann* (Aida Pascu şi Adelina Cociobanu), *Boema* (Aida Pascu şi Andrei Cocîrlea).

Pregătirea muzicală pentru recital a fost făcută de dirijorul Vlad Conta de la ONB. Fără discuţie, glasuri calitative, interesante şi de mare perspectivă, cu condiţia ca studiul să nu fie abandonat niciodată, nici în momentele în care vârsta începe să acţioneze nemilos. Risc chiar o butadă cu bătaie largă şi lungă, venită din jocul cuvintelor, „Artiştii de azi, studenţii de mâine”. De luat aminte.

Dezvoltarea Studioului trebuie să continue cu recitaluri

similare, cu spectacole în concert derulate în foaiere sau chiar pe scena mare, alături de multe altele, care sunt convins că există în preocupările manageriale, aşa cum stipulează documentele guvernamentale iniţiale din 2006, completate şi modificate în 2013. Aşteptăm. În plus, minunat ar fi dacă Studioul Experimental pentru Artele Spectacolului Muzical „Ludovic Spiess" ar căpăta recunoaştere europeană şi ar deveni membru al ENOA (European Network of Opera Academies), o asociaţie gestionată de Festivalul de la Aix-en-Provence şi finanţată din fonduri europene. Ar deschide multe ocaziuni favorabile pentru dezvoltare sustenabilă.

La traviata cu trei oaspeţi

Mai întâi era programată în două spectacole cu opera verdiană soprana arădeană Adela Zaharia, câştigătoare în 2017 a marelui concurs Operalia-Plácido Domingo şi prezentă pe multe scene importante europene. Urma să fie un debut în teatrul liric bucureştean. Din motive neexplicate publicului a fost înlocuită în ambele seri. Pentru prima, cu bucureşteana Cristina Păsăroiu, neuitată Marietta în concertul cu opera *Die tote Stadt* de Korngold la recenta ediţie a marelui Festival "George Enescu".

În rolul Alfredo, compania titularei a fost asigurată de tenorul bistriţean Ştefan Pop, un prieten al Operei din Capitală, pe a cărei scenă a cântat des, în paralel cu multele sale prezenţe internaţionale.

A dirijat italianul David Crescenzi, a cărui carieră are o foarte solidă bază în România.

Cristina Păsăroiu posedă experienţă de cânt în străinătate şi faptul se vede. Pătrunsă până în adâncurile fiinţei de trăirile personajului, are o fără de fisură degajare pe platou, o siguranţă a jocului de scenă prin care conturează o Violetta de viziune proprie, agitată, chiar nevrotică, ultra-mobilă, cuceritoare. Poate doar actul final nu a lăsat impresia unei muribunde, în rest artista a convins şi a atras publicul, chiar după primele momente ale intrării în rol, în care volumul vocal a avut de luptat cu orchestra, deloc conciliantă. Odată cu valsarea lui Alfredo „Un dì felice, eterea" din duet, echilibrajul fosă-scenă s-a normalizat şi a rămas aşa.

Registrul central al sopranei, „plin", bogat colorat este cel care îi oferă cele mai mari oportunităţi pentru expresiile spinte abundente după actul întâi şi către care se îndreaptă momentul actual al carierei sopranei. Marea arie i-a prilejuit fraze inspirate, sensibile, deşi uneori fragmentate de respiraţii în celebrul Allegro brillante „Sempre libera", încheiat totuşi cu un spectaculos Mi bemol acut, pildă a începuturilor Cristinei Păsăroiu în teatrele lirice. O remarcă nu lipsită de importanţă sunt nuanţele pe care le-a înfăţişat în cânt, pornind de la duioase sonorităţi în pianissimo („Ditte alla giovine", „Alfredo, Alfredo, di questo core", „Addio del passato" sunt doar spicuiri).

Următoarea întâlnire cu Cristina Păsăroiu va fi în 3 februarie, când distribuţia bucureşteană de *Don Carlos* va avea toţi principalii invitaţi dintre tinerii români care activează sistematic în străinătate. Un rar regal de nivel internaţional.

Studiul şi prezenţele în teatrele din Peninsulă i-au adus lui Ştefan Pop o clară *italianità* în construcţia frazelor romantice. Accentele sunt plasate la locurile potrivite, glasul rezonează puternic, exprimările sunt variate, intenţiile vocale abundă. Ceva din lirismul lui Alfredo (primul act în special) s-a pierdut în timp, pentru că aplombul şi pasiunea adresării spinte domină. Mă gândesc la intervenţiile de la balul Florei sau, până atunci, la aria *De' miei bollenti spiriti* şi la cabaletta abordată eroic *O mio rimorso!*, finalizată cu un Do natural acut, pe care cred că toată lumea l-ar fi dorit mai calitativ, deşi tenorul l-a pregătit cu atenţie, renunţând la zicerile anterioare „laverò, laverò". În ultimul act, după un început firav al duetului *Parigi, o cara*, Ştefan Pop a dăruit tente *piangendo*, încheiate expansiv dar *doloroso*.

Lărgindu-şi repertoriul în direcţie spintă, tenorul va debuta în februarie la Opera Regală Covent Garden din Londra în *Tosca*, alături de Angela Gheorghiu.

Baritonul Adrian Mărcan se află într-o formă vocală optimă. În rolul Germont-tatăl a abordat marele duet cu Violetta dintr-o postură de părinte îndurerat, concretizat printr-un cânt moale şi interiorizat. „Pura siccome un angelo…", *dolcissimo cantabile*, cum notează Verdi. Rigiditatea personajului a ieşit în evidenţă îndeosebi în aria *Di Provenza il mar*, în care strofa a doua „A il tuo vecchio genitor" ar fi trebuit să diferenţieze expresia.

În roluri episodice au cântat Andrei Lazăr (Gastone), Sorana Negrea (Flora), Zsuzsana Cerveni (Annina), Vasile Chişiu (Baronul), Daniel Filipescu (Marchizul), Filip Panait (Doctorul), Constantin Negru (Giuseppe), Adrian Ionescu (Comisionarul şi Servitorul).

Cristina Păsăroiu (Violetta)
foto: operanb.ro

La pupitru, David Crescenzi a redat tensiunea specifică dramaturgiei, a ales tempi tradiţionali în pretenţiosul concertato final din scena balului Florei şi şi-a demonstrat personalitatea prin unele licenţe – ralentando-uri, în special – mai puţin obişnuite.

După uşoare neglijenţe în *stretta* corală din primul act, ansamblul pregătit de Daniel Jinga a cântat bine şi omogen.

Costin POPA

Impresii de la Festivalul „Intrada"

Cum ne-a obişnuit de câţiva ani încoace, Filarmonica „Banatul" din Timişoara a organizat Festivalul Internaţional de Muzică Nouă „Intrada", aflat la ediţia a VII-a, în perioada 15-21 noiembrie 2021. Ediţia acestui an a fost realizată în memoria marelui muzician Remus Georgescu (1932-2021).

Festivalul oferă oportunitatea întâlnirii cu muzica zilelor noastre, adusă în faţa publicului prin intermediul unor artişti care atât prin actul de creaţie, cât şi prin abordarea interpretativă au dovedit, ca de fiecare dată, profesionalism, onestitate şi expresivitate.

Programul a fost structurat pe parcursul a şapte zile, abordând în fiecare zi o altă tematică.

Astfel, prima zi i-a adus în prim plan, într-un recital cameral intitulat *Bach in the Core*, pe Saša Mirković (viola) şi Vladimir Blagojević (acordeon). Instrumentiştii din Serbia, care au susţinut un recital şi în cadrul Festivalului Internaţional de Muzică Nouă, *Timsonia,* desfăşurat în anul 2018, au prezentat lucrări aparţinând unor compozitori precum: David Mastikosa - *Trichord*, Vladimir Trmčić – *Longing*, J. S. Bach/ Mirković/ Blagojević - *Sonata în Sol minor, BWV 1029* (original pentru viola da gamba şi clavecin), Cătălin Creţu - *Prosopopeea urmei*, Arvo Pärt - *Fratres* şi Dragana Jovanovic - *Trik Oma dazas Ashu IV La Du*.

Vladimir Blagojević a dezvăluit posibilităţile tehnico-expresive ale acordeonului, instrument tot mai abordat de către compozitorii contemporani, care exploatează posibilitatea acestuia de a realiza nuanţe aflate la limita audibilului până la percuţii pe corpul instrumentului sau chiar virtuozitate extremă.

Piesa de rezistenţă a fost cea a estonianului Arvo Pärt intitulată *Fratres,* o lucrare în stil minimalist căreia cei doi interpreţi i-au reliefat profunzimi nebănuite.

Recitalul celei de-a doua zi, intitulat *Flaut peste veacuri* a adus în atenţia publicului creativitatea flautistului italian Mario Caroli, în interpretarea unor lucrări precum *Solomonarul pentru flaut alto* (dedicat lui Mario Caroli) aparţinând Dianei Rotaru, J. S. Bach - *Suita în re minor, BWV 1008* (original pentru violoncel), Doina Rotaru - *Jyotis* (dedicat lui Mario Caroli), Maria Eugenia Luc - *Red pentru flaut alto* (dedicat lui Mario Caroli), G. P. Telemann - *Fantezia nr. 10 în fa diez minor, Fantezia nr. 8 în mi minor* şi Doina Rotaru - *Mithya pentru flaut/flaut bas*.

Dintre acestea, lucrările *Jyotis* şi *Mythia* au fost compuse de Doina Rotaru special pentru flautistul Mario Caroli. După cum afirmă compozitoarea, „puritatea, frumuseţea şi rafinamentul sunetului de flaut au fost evidenţiate în lucrarea *Jyotis* dorind să sugereze diferite ipostaze ale luminii, în trei mari etape.

Prima secţiune, *Dolce, luce misteriosa (preghiera)* este un fel de incantatie contemporană, ca o rugăciune interioară. Lumina (rugăciunea) palidă, timidă, sfioasă, se înalţă treptat, devenind din ce în ce mai imploratoare.

Secţiunea a doua, *Poco stringendo, piu nervoso, agitato, misterioso*, este alcătuită pe baza contrastului *umbră-lumină*. Compozitoarea mărturiseşte că a dorit să realizeze o aluzie la celebra lucrare *Chant de Linos* a lui Andre Jolivet.

Ideea celei de-a treia sectiunilumină: cea a luminii spirituale, sacre, întruchipată aici de aluzii la muzica bizantină din biserica ortodoxă română, şi cea profană, diatonică, provenită din muzica tradiţională ţărănească, din cântecele pentru fluier sau pentru voce."

Lucrarea *Mithya,* dedicată interpretului de către aceeaşi compozitoare, provine, de asemenea, din filozofia indiană tradiţională, unde *Mithya* înseamnă *„nici* real, *nici ireal, iluzoriu"*. Doina Rotaru sugerează, astfel, într-un ciclu de 3 lucrări scurte, 3 muzici stranii, la intersecţia dintre vis, dorinţă şi iluzie.

Cea de-a treia zi a festivalului a adus în atenţia publicului un recital cameral intitulat *Lumină şi ecouri,* al Ansamblului ATEM format din Cristina Mălăncioiu (vioară), Cristian Miclea (clarinet), Victor Andrei Părău (pian) şi Matei Ioachimescu (flaut), în calitate de invitat.

Înfiinţat în anul 2013 la Timişoara, ansamblul reuneşte un grup de oameni entuziaşti şi foarte talentaţi, având-ul ca director artistic pe compozitorul Gabriel Mălăncioiu. Profesionalismul ansamblului se evidenţiază prin colaborarea acestuia cu interpreţi de renume, precum violoncelista Alexandra Guţu, pianistul Sorin Petrescu, basul Martin Wistinghausen şi alţii. Inteligenţa, măiestria tehnică şi sensibilitatea artiştilor au fost foarte bine puse în evidenţă de programul ales.

Lucrările audiate aparţin unor compozitori precum Xingzimin Pan - *Kaidan pentru flaut şi pian*, Gabriel Mălăncioiu - *Anima/ animus pentru vioară* (p.a.a), Maia Ciobanu - *Veni-va pentru clarinet şi mediu electronic*, Dan Dediu - *Luna pentru celestă* (p.a.a), Myriam Marbe - *Tribute Echoes pentru vioară şi pian*, Gabriel Almaşi - *Alter Echo pentru clarinet şi mediu electronic* şi Irinel Anghel - *Where to Go pentru flaut şi pian*.

Ziua a patra a fost dedicată unui recital al Ansamblul Percutissimo, format din masteranzii Amelia Trifu, Patrick Cojerean şi studentul Bogdan Buică, coordonat de Doru Roman. Având-ul ca invitat pe Sorin Petrescu (sintetizator), recitalul s-a desfăşurat sub denumirea *The Geometry of Thought,* prezentând lucrări precum *Litanie pentru Remus Georgescu* (p.a.a.) aparţinând Violetei Dinescu, Doina Rotaru – *Noesis,* Siegfried Fink - *Trio Oriente*, Adrian Iorgulescu – *Intersecţii*, John Cage - *Living Room Music*, Adrian Pop - *Hexagon*, Ernst Tock - *Geographical Fugue* şi Mark Ford - *Stubernic*. Varietatea

lucrărilor şi sonoritatea timbrală a instrumentelor a fost bine pusă în evidenţă de talentul, exuberanţa şi virtuozitatea tinerilor interpreţi.

Cea de-a cincea zi a reliefat printr-un concert simfonic, *Trei compozitori în primii lor 70 de ani*. Avându-l la pupitrul dirijoral pe Tiberiu Soare şi pe Doru Roman (percuţie) în calitate de solist, Orchestra simfonică a Filarmonicii „Banatul" a adus în atenţia publicului lucrări aparţinând Doinei Rotaru - *Concert pentru percuţie şi orchestră*, Adrian Iorgulescu - *Divertisment pentru orchestră de coarde* şi Adrian Pop - *Triptic pentru orchestră*.

Afinitatea compozitoarei Doina Rotaru pentru Timişoara este cunoscută şi confirmată de numeroasele prime audiţii ale propriilor lucrări, în interpretarea artiştilor Filarmonicii Banatul şi printr-o colaborare deosebită cu ansamblul *Trio Contraste*.

Concertul pentru percuţie şi orchestră menţionat anterior a fost dedicat percuţionistului Doru Roman şi maestrului Remus Georgescu, având prima audiţie la Timişoara, în anul 2000. Compozitoarea afirma că ideea lucrării „a plecat de la legătura religie/magie fiind conceput ca un ritual imaginar plin de *invocaţii şi incantaţii*", fapt ce i-a reuşit pe deplin solistului Doru Roman, un maestru desăvârşit în mânuirea instrumentelor de percuţie.

Cea de-a şasea zi a fost destinată *Tinerilor interpreţi ai muzicii noi*, studenţi ai Facultăţii de Muzică şi Teatru din Timişoara care prin interpretarea proprie au transmis într-un mod autentic mesajul artistic dintr-o muzică recentă, a zilelor noastre.

Studenţii au interpretat cu pasiune, entuziasm şi lejeritate uimitoare un repertoriu divers, în ciuda complexităţii mari de scriitură şi a dificultăţilor tehnice. Aceştia au prezentat lucrări precum *Zoom Tube* pentru flaut, aparţinând lui Ian Clarke (Bogdan Preda, clasa asist. drd. Matei Ioachimescu), György Kurtág - *Játékok pentru pian* (selecţiuni) (Brigita Pavel, clasa conf. univ. dr. Sorin Dogariu), Kaaija Sariaho - *Nocturne pentru vioară solo* (Eunice Bahnaru, clasa conf. univ. dr. Cristina Mălâncioiu), Anthony Plog - *Post Cards pentru trompetă* (Maria Vodovozova, clasa conf. univ. dr. Sergiu Cârstea), George Crumb - *Makrokosmos pentru pian* - selecţiuni (Serena Voaideş, clasa prof. univ. dr. habil. Manuela Mihăilescu), Adrian Pop - *Gordun pentru violoncel* (Andreea Petrila, clasa Darius Tereu), György Kurtág - *Játékok pentru pian la patru mâini* - selecţiuni (Regina Csermak şi Rebeca Mutaşcu, clasa conf. univ. dr. Sorin Dogariu), Doina Rotaru - *Il Piano di ghiaccio pentru cvartet de flaute* (Dumitru Palagniuc, Miriam Tohătan, Zselyke Feher, Iulia Lupaş, clasa asist. drd. Matei Ioachimescu).

Ultima zi a festivalului a reprezentat un omagiu adus maestrului Remus Georgescu printr-un recital intitulat *Remus Georgescu Perpetuum,* reunind interpreţi precum Ramona Morăriţa (soprană), Maria Virginia Oniţa (soprană), Cristian Ardelean (bariton), Marko Ristič (acordeon), Felix Burghelea (tuba), Manuela Iana-Mihăilescu (pian), Dragoş Mihăilescu (pian), Ionică Pop (pian, sintetizator, percuţie), Andreea Dumitrescu (pian), Andreea Olariu (pian), Ioan Mihăilescu (pian), Regina Csermak (pian).

Asocierea unor instrumente diverse precum pianul, tuba şi vocea umană, au contribuit la dezvoltarea paletei expresive şi a tehnicilor extinse realizând culori şi dimensiuni timbrale mereu variate În interpretarea lor, artiştii au abordat lucrări precum *Nocturnă* (versuri de George Bacovia); *De Profundis* (versuri de Lucian Blaga); *Variaţiuni pentru două piane*, aparţinând lui Remus Georgescu, Laura Manolache - *Spirale* (omagiu lui Remus Georgescu) pentru acordeon (p.a.), Remus Georgescu - *Primăvară* (versuri de Octavian Goga); *Trei miniaturi pentru pian; Amurg de toamnă* (versuri de Lucian Blaga), Ionică Pop - *Retriademus* (dedicată lui Remus Georgescu) (p.a.a) şi Remus Georgescu - *Interludiu şi Toccata din Suita a II-a pentru pian,* o lucrare foarte îndrăgită de pianişti, care prezintă „o evoluţie a ethos-ului de la lirism uşor abstract, bazat pe intervalul de cvartă mărită, la dezlănţuire vitală pe tot registrul pianului".

Chiar şi în contextul pandemic, publicul a luat contact direct cu unii dintre cei mai talentaţi compozitori şi interpreţi de muzică nouă. Prezenţe interpretative deosebit de interesante, solişti din ţară şi din străinătate cu un nivel profesional excelent, au contribuit, prin lucrări diverse ca stil şi estetică la deschiderea unor orizonturi mai ample.
(**Cătălina CĂPĂŢÎNĂ**, **Ani-Rafaela CARABENCIOV**)

Vinul tânăr al muzicii noi

Cea de-a VII-a ediție a Festivalului de Muzică Nouă "Intrada", desfășurat la Timișoara, a prilejuit în prima zi a programului concertul a doi muzicieni cunoscuți și apreciați în cercurile artei muzicale contemporane din Serbia și fosta regiune iugoslavă. Sala "Capitol" a Filarmonicii "Banatul" a fost însuflețită de sonoritățile derulate sub genericul *Bach in the Core*. Pe parcursul concertului Saša Mirković (violă) și Vladimir Blagojević (acordeon) au interpretat lucrările unor compozitori contemporani scrise pentru ei, dar și două creații (J. S. Bach și Arvo Part) alese din repertoriul consacrat. Primele două compoziții (David Mastikosa, respectiv Vladimir Trnčić)

Saša Mirković, Vladimir Blagojević

ne-au introdus în atmosfera genului menționat pe afișul festivalului și ne-au pregătit pentru ceea ce va urma. Apoi muzica lui Bach (în transcripție inedită, cu viola sugerând pe alocuri atacul unui sintetizator și acordeonul amintind de clavecinul unei epoci apuse) ne-a gâdilat auzul dar și coarda sensibilă a sufletului, a deschis apetitul pentru rețeta sonoră oferită în acea seară. Între compozițiile lui Cătălin Crețu și Draganei Jovanović ne-a luminat o prelucrare mai puțin obișnuită a muzicii lui Arvo Part. A fost un repertoriu bine conceput, cu scopul de a-i scuti pe ascultători să depună efort pentru a se concentra asupra combinațiilor sonore ce țâșneau din instrumente, cu momente de relaxare și reverie (Bach și Part), cu căldura spiritului balcanic (Jovanović), un concert în urma căruia te simți încărcat cu energie pozitivă. Am tresărit când recitalul s-a încheiat, am simțit ca și când trenul, în al cărui cupeu m-am cuibărit într-o poziție comodă și m-am adâncit în reverie, a oprit brusc. Călătoria a luat sfârșit. Aplauzele au fost puternice și sincere în ciuda numărului mic al celor prezenți din cauza condițiilor impuse de pandemie. M-am ridicat de pe scaun, mi-am pus paltonul de iarnă și înainte de a pleca am simțit impulsul de a trece prin culise și a le mulțumi celor doi muzicieni pentru satisfacția oferită ascultătorilor. Știu că e dificil să atingi un asemenea nivel al interpretării, mai ales în muzica nouă, că cei care aleg această artă investesc mult efort pentru însușirea unei tehnici interpretative de invidiat și în aprofundarea unor combinații sonore neobișnuite. Eram din nou pe stradă dar nu mi-a venit în minte să fredonez ceva din ceea ce tocmai ascultasem chiar dacă mintea mi-era plină de muzică nouă. Aveam o senzație plăcută aidoma celei care o încerci când bei un pocal cu vin tânăr. Mă întrebam: oare ce le lipsește oamenilor ca să-și ofere mai des astfel de satisfacții? (**Mimo OBRADOV**)

Mario Caroli - flautistul ce cântă lumina

În data de 16 noiembrie, la Filarmonica "Banatul" din Timișoara a avut loc recitalul „Flaut peste veacuri", susținut de Mario Caroli, instrumentist de origine italiană, recunoscut pentru flexibilitatea remarcabilă de a aborda orice tip de muzică, pentru virtuozitatea sa tehnică și expresivă, dar și pentru generozitatea cu care îndrumă și inspiră studenți flautiști la cel mai înalt nivel, fiind supranumit de către presa internațională drept „un poet-flautist".

Programul a cuprins două părți separate printr-o scurtă pauză. În prima parte publicul s-a putut bucura de audierea *Fanteziei nr. 8* de Georg Philipp Telemann, a *Suitei în re minor* de Johann Sebastian Bach (scrisă în varianta originală pentru violoncel) și a *Solomonarului pentru flaut alto*, dedicat lui Mario Caroli de către compozitoarea Diana Rotaru. Cea de-a doua parte s-a deschis cu *Jyotis* de Doina Rotaru, continuând cu *Red pentru flaut alto* a Mariei Eugenia Luc, ambele lucrări dedicate lui Mario Caroli, urmând *Fantezia nr. 10* și încheindu-se cu *Mythia pentru flau*t/*flaut bas* de Doina Rotaru.

Liniștea dinaintea primelor sunete deja anunță auditoriul că urmează să primească în dar o seară pe care o va păstra pentru mult timp în memoria afectivă. Pentru artistul de pe scenă nu există nimic mai important decât să modeleze fiecare sunet în cel mai nobil mod cu putință,

Mario Caroli

astfel că în muzica fanteziilor lui Telemann și aceea a Suitei în re minor a lui Bach se putea simți dulceața și puritatea caracteristice sunetului flautului baroc din lemn, aduse în aici și acum-ul ascultătorului.

Probabil măiestria lui Mario Caroli constă în felul în care, ascultându-l, te face să observi câtă frumusețe și lumină se ascunde în fiecare clipă, cât de vibrant și sacru este fiecare moment, încărcat cu tot ce a fost și tot ce va fi. În felul acesta ne și cântă muzica prezentului, cu această conștiință a bogăției ei de semnificații, mijloace de expresie, granițe depășite. Mario Caroli ne aduce mai aproape povești și mituri, naște din sunetul său lumină sau îl transformă în culoare. Cântându-ne, el ne face bine. În minutele în care îl ascultăm ne vindecă, ne curăță de poverile existenței, lăsându-ne mai apoi să ne întoarcem în lume mai buni și mai receptivi la frumusețea din jurul nostru. (**Alexandra MAHU**)

Festivalul "I.D. Chirescu": 40 de ani de existență

În ziua de 11 decembrie 2021, orașul Cernavodă a îmbrăcat haine de sărbătoare, pentru a cinsti 40 de ani de existență a unui festival înscris în cartea de onoare a muzicii românești, ce poartă numele fiului născut în pitorescul oraș de la Dunăre: Ioan D. Chirescu.

Prima ediție a Festivalului, a avut loc în 22 noiembrie 1981, la Medgidia, la un an de la dispariția muzicianului, la inițiativa compozitorului Dragoș Alexandrescu (un alt fiu al Dobrogei), în Sala de spectacole a Casei de Cultură (orașul Cernavodă neavând condiții pentru desfășurarea unui asemenea eveniment). Festivalul a fost organizat de Casa de Creație a județului Constanța, un aport deosebit aducându-l profesorul Theodor Rădulescu. Au participat șapte coruri dobrogene: Corul "Vox Maris" dirijat de Boris Cobasnian, Corul "I. D. Chirescu" din Cernavodă dirijat de Eliade Buciuc, Corul "Pontica" dirijat de Sabin Nicolaină și grupuri vocale dirijate de prof. Dem. Diaconescu și prof. Emanoil Frusinescu. În anul 1982, ediția a II-a a fost organizată tot la Medgidia, cu participarea a opt formații corale.

Începând cu anul 1983, Festivalul a fost organizat la Cernavodă și la Constanța, cu o singură excepție - anul 1989, când festivalul nu a mai avut loc.

Ediții cu totul speciale au avut loc în anii 1987 și 1988, când dirijorul Boris Cobasnian (un bun cunoscător al mișcării corale) s-a implicat în organizarea Festivalului, propunând organizatorilor invitarea formațiilor corale de elită, care să evolueze în Sala de concerte "Sergiu Celibidache" a Liceului de Artă din Constanța. În anul 1991, Festivalul s-a defășurat la Negru Vodă și Constanța. Din 1992, Festivalul a avut loc la Cernavodă, între 1993-1995organizându-se câte un concert la Constanța.

Anul acesta, Festivalul aniversar a avut loc la Biserica Sfinții Împărați Constantin și Elena. În juriul de onoare au făcut parte personalități muzicale: conf. univ. dr. Ciprian Țuțu - dirijor al Corului Național Radio, Bülent Halvași - conferențiar univ. dr. la Universitatea "Atatürk Marmara", dirijor al Corului de Tineret din Istanbul, Î.P.S. Teodosie – Arhiepiscop al Tomisului, Ion Pelearcă – compozitor, dirijor, Laura Mânzat – compozitor, realizator la postul Radio România Muzical, Theodor Vladimir Rădulescu – maestru de studii la Centrul Cultural Județean "Teodor T. Burada", dirijor, membru fondator al Festivalului Internațional de Interpretare Corală "I.D. Chirescu", Daniela Roxana Gibescu doctor, etnomuzicolog și producător muzical la compania de înregistrări ELECTRECORD București, prof. Valeria Ionescu - Președintele Corului "Nicolae Oancea" al Casei Corpului Didactic București, prof. Alina Pârvulescu - secretar general al Asociației Naționale Corale din România; prof. Tănase Garciu – dirijor de orchestră la Colegiul Național de Arte "Regina Maria" din Constanța.

Organizatorii Festivalului: Primăria, Consiliul Local, Casa de Cultură din Cernavodă s-au implicat ca de fiecare dată, în organizarea Festivalului chiar și în condițiile speciale de pandemie. Anul trecut, Festivalul s-a desfășurat on line, iar anul acesta, fiind o ediție jubiliară, a avut loc o ediție mai restrânsă, cu participarea a numai șase formații care au evoluat la Biserica Sfinții Împărați Constantin și Elena: Corul de Cameră "I.D. Chirescu" al Casei de Cultură din Cernavodă, dirijor Manuel Vasile Bălănică, Corul de Cameră "Camerata Danubi" al Centrului Județean de Cultură și Creație Călărași, dirijor Diana Vieru Burlescu, Corul de Cameră "Muzicor" – Ploiești, dirijor Cornel Mutu, Corul Mixt "Trison" al Școlii Populare de Arte "Vespasian Lungu" – Brăila, dirijori Marcica și Ștefan Lupu, Corala bărbătească "D.G. Kiriac" din Pitești, dirijor Silviu Deaconescu, Cvintetul Vocal "Anatoly" al Operei din Brașov.

Înființată în urmă cu 127 de ani, corala "I.D. Chirescu" are o activitate susținută în țară și în străinătate. Sub conducerea tânărului dirijor Manuel Vasile Bălănică, corala cunoaște un nou suflu, fiind prezentă la numeroase competiții naționale și internaționale. În Festival a interpretat: *Fata de păstor* – Theodor Teodorescu, *E mariposa* – Frank Davelaar, *Bogoroditse Devo* – Serghei Rahmaninov,

Corul de Cameră "I.D. Chirescu", dir. Manuel Vasile Bălănică

Iată vin colindatori – aranj. Tiberiu Brediceanu, *Mărire-ntru cele 'nalte* – Nicolae Lungu, *După datini colindăm* – Alexandru Pașcanu, *Legănelul lui Iisus* – Valentin Teodorian, *Cântec de Crăciun* – Gheorghe Budiș.

Corul "Camerata Danubi" din Călărași, dirijat din anul 2004 de Diana Vieru Burlescu, a prezentat lucrările: *Noi suntem români* - aranj. cor mixtIon Pelearcă, *Unde-i dorul, sunt și eu* - Gheorghe Oprea, *La Vitleem colo-n jos...* - prelucrare de Nicolae Lungu, *Ziurel de ziuă, Săltați câmpuri și livezi* - prelucrare Alexandru Pașcanu, *Ziua să-ți dea luminile, Domnuleț și Domn din Cer, După datini colindăm* - Alexandru Pașcanu.

Formaţia "Muzicor", înfiinţată în urmă cu 6 ani, dirijată de Cornel Mutu a interpretat: *Ce pace solemnă* de Wiliam Doane, *Ce frumos va fi în cer!* de Ioan Chismorie, *Dimineaţa lui Craciunu' Ziurel de zi* - de Tiberiu Brediceanu, *S-a născut Mesia*- melodie populară germană, *Vă bucurati!* de G.F.Händel, *Pluguşorul* de Maxim Vasiliu, *Rondo popular*-armonizare Lucian Mireşteanu, *Mari mome* - melodie populara bulgarească.

Corala bărbătească "D.G. Kiriac" din Piteşti a interpretat: *Bună sara gazd'aleasă, Gazde mari, nu mai dormiţi* de Tiberiu Brediceanu, *Floricica* şi *M-o trimis mama la capre* de Francisc Hubic, *Deschideţi mari ai cerului porţi* de Cr. W. Gluck, *Galbenă gutuie* de Nica Zaharia, *Cantique de Noël* de Adolphe Adam, solişti Daniela Hodojeu şi Sorin Niţu.

Corala bărbătească "D.G. Kiriac", dir. Silviu Deaconescu

Corul mixt "Trison", condus de 25 de ani de profesorii Marcica Lupu şi Ştefan Lupu, participant fidel al Festivalului, în ediţia jubiliară a prezentat: *Cântec şi joc din Maramureş* de Dan-Mihai Goia, *Bordeiaşul* de Mircea Neagu, *Să ne veselim oleacă* de Constantin Arvinte, *După datini colindăm* de Alexandru Paşcanu, *Sara bun-a lui Crăciun* de Nicu Moldoveanu, *Plecarea Magilor de Dimitru Georgescu Kiriac, Noi plecăm să colindăm şi Slobozi-ne gazdă-n casă de Ioan Popa, Noi în seara de Crăciun* de Ioan Brie, *Doamne, ocroteşte pe Români* de Ion Pelearcă.

Cvintetul "Anatoly", funcţionează din anul 2017, sub patronajul *Operei* din Braşov. Cei cinci componenţi dau proba măiestriei şi profesionalismului în competiţii naţionale şi internaţionale.

În anul 2014, au obţinut succese remarcabile: Marele Premiu şi Trofeul la Concursul Coral Internaţional *A ruginit frunza din vii* de la Chişinău – Republica Moldova, Vicecampioni la Concursul Coral Internaţional de la Tolossa – Spania, finalişti la emisiunea concurs "Românii au talent". În anul 2016, au obţinut Marele Premiu la Concursul "Cu noi este Dumnezeu" de la Orăştie.

În cadrul Festivalului, a avut loc şi un recital inedit de muzică folk, cuprinzând colinde interepretate de teologul Florin Popa.

Oraşul Cernavodă a demonstrat că flacăra muzicii corale poate rămâne aprinsă şi în condiţii vitrege, datorită strădunţei unor oameni care îşi cinstesc valorile şi care aşa cum am afirmat de mai multe ori, se implică de fiecare dată cu **sufletul**.

Asociaţia Naţională Corală a oferit organizatorilor diplome în semn de preţuire şi mulţumire, cu ocazia acestui eveniment jubiliar. Fie ca muzica corală să dăinuie pentru a uni şi înnobila inimile atât ale interpreţilor cât şi ale iubitorilor de artă!

Mariana POPESCU

Concert simfonic la Filarmonica din Ploieşti

Sub bagheta dirijorului Constantin Grigore, în 25 noiembrie 2021, Orchestra Filarmonicii "Paul Constantinescu" din Ploieşti a oferit publicului un eveniment muzical de înalt nivel artistic – intitulat "Seară Joseph Haydn" -, în care au evoluat doi solişti apreciaţi pe scene din ţară şi străinătate: violonistul Florin Ionescu-Galaţi şi pianista Corina Ibănescu. Ca notă generală, menţionăm că muzicienii au dat dovadă de o mobilizare exemplară în realizarea la cei mai înalţi parametri artistici şi semantici ai partiturilor prezentate. Pe lângă talentul, profesionalismul şi dăruirea acestora, a impresionat dozarea cu măiestrie a sonorităţii, în aşa fel încât orchestra şi soliştii să poată fi percepuţi inteligibil şi expresiv. Muzicienii au reliefat în mod exemplar generozitatea melodică, pregnanţa ritmică, originalitatea armonică şi complexitatea scriiturii instrumentale. Mai presus de toate am perceput mesajul optimist al lucrărilor, care ne-a sugerat o strălucită întruchipare a celor trei condiţii ale frumosului menţionate de Tomasso D'Aquino: integritatea, armonia şi lumina.

În deschiderea programului am ascultat *Dublul concert pentru vioară, pian şi orchestră de coarde în fa major Hob. XVIII:6* de Joseph Haydn (compus în anul 1766). Structurat în trei mişcări în conformitate cu principiul contrastului de conţinut şi de tempo, concertul oferă interpreţior prilejul de a-şi etala plenar calităţile şi de a realiza o colaborare frumoasă la nivel artistic şi ideatic. Am admirat fantezia, exuberanţa şi dezinvoltura cu care soliştii au dialogat între ei, precum şi colaborarea firească a acestora cu dirijorul şi orchestra în prima mişcare, *Allegro moderato,* precum şi emoţia autentică şi sinceritatea exprimării din mişcarea a doua, *Largo*. Finalul, *Presto* a încununat o prestaţie artistică de marcă, în care dirijorul, soliştii şi orchestra au realizat imagini fascinante, derulate alert, în manieră

Orchestra Filarmonicii "Paul Constantinescu", Florin Ionescu-Galaţi, Corina Ibănescu, Constantin Grigore

cinematografică, remarcabile prin verva, impetuozitatea şi dorința de a dărui publicului momente de satisfacție estetică şi bucurie sufletească. Spațiul nu ne permite să detaliem pe cât ar merita contribuția soliştilor, a dirijorului şi a orchestrei la realizarea unei versiuni cuceritoare a partiturii concertante haydniene. Florin Ionescu-Galați este un violonist aplaudat unanim pe scene din țară şi din străinătate. Dispune de o artă instrumentală redutabilă, dublată de inteligență şi sensibilitate, precum şi de experiență solistică şi camerală - calități pe care le-a etalat şi în *Dublul concert* de Haydn. Corina Ibănescu se numără printre reprezentanții de marcă ai artei pianistice şi ai pedagogiei actuale din țara noastră. Cântul său fascinant se distinge prin noblețe, rafinament, prin strălucire şi virtuozitate, prin stăpânirea „secretelor" artei interpretative de cel mai înalt nivel. De-a lungul timpului, în paralel cu prestațiile în calitate de solist a apărut în numeroase ansambluri camerale şi a susținut cursuri de măiestrie pianistică. Printre colaboratorii săi de scenă, un loc privilegiat l-a ocupat violonistul Florin Ionescu-Galați. Împreună cu dirijorul şi orchestră, soliştii au reliefat cu măiestrie conținutul bogat al concertului şi au transmis un evantai fascinant de imagini muzicale şi de sentimente incandescente. Interpretarea partiturii haydniene a evidențiat calitățile tuturor muzicienilor implicați, precum şi colaborarea lor excelentă realizată la nivel artistic şi conceptual.

Programul a continuat cu *Simfonia nr. 96 în re major "Miracolul", Hob. I/96* de Joseph Haydn (compusă în 1791). Structurată în patru mişcări contrastante, lucrarea face parte din grupul *Simfoniilor Londoneze* ale compozitorului austriac - inovative şi extrem de elaborate în acelaşi timp. Sub bagheta inspirată a dirijorului Constantin Grigore, orchestra a oferit o versiune de înalt nivel artistic a simfoniei. Publicul a fost impresionat de forța expresivă şi de vitalitatea primei mişcări *Adagio – Allegro*, care a dezvăluit capacitatea artiştilor de a întruchipa imagini muzicale cuceritoare şi stări sufleteşti diverse. A urmat mişcarea a doua - emoționantul *Andante*, în care am perceput omogenitatea ansamblului şi timbralitatea specifică a partidelor instrumentale. Mişcarea a treia, *Menuetto: Allegretto*, a fost un alt prilej de evidențiere a ingeniozității şi măiestriei dirijorului şi a orchestrei, care au realizat tablouri pline de culoare şi grație; am perceput câteva intervenții solistice pline de fantezie şi poezie. Mişcarea a patra, *Finale: Vivace* a constituit o nouă confirmare a calităților dirijorale şi a valorii ansamblului orchestral; muzicienii au realizat momente antrenante, pline de entuziasm, de dezinvoltură şi virtuozitate. Pe parcursul întregii simfonii am admirat diversitatea sonorității orchestrale şi bogăția ideilor melodice, metamorfoze subtile de la ipostaza lirică, la cea narativă ori la strălucire şi impetuozitate. Dirijorul Constantin Grigore a condus cu autoritate, cu prcizie, cu eleganță şi măiestrie ansamblul alcătuit din muzicieni experimentați (unii dintre ei din tânăra generație, dornică de afirmare). Aflat într-o frumoasă colaborare cu Filarmonica din Ploieşti, dirijorul a contribuit în mod hotărâtor la realizarea unor construcții sonore impunătoare şi complexe din punct de vedere expresiv şi semantic. Spirit analitic, fascinat de detalii, în măsura în care acestea servesc integrității creațiilor muzicale, Constantin Grigore creează un univers sonor original, bogat în contururi şi imagini, care evocă faimoasa triadă a artei interpretative: ardere, topire, sinteză. Protagoniştii "Serii muzicale Haydn" de la Filarmonica din Ploieşti au demonstrat că pot fi dezvăluite noi fațete şi frumuseți ale unor lucrări bine cunoscute, atunci când acestea beneficiază de interpretări autentice, realizate cu profesionalism, cu entuziasm, cu dăruire şi generozitate.

Carmen MANEA

Concert extraordinar dedicat Zilei Naționale a României

Filarmonica „Paul Constantinescu" din Ploieşti a sărbătorit Ziua Națională a României, oferind publicului două evenimente speciale: Concertul folcloric de miercuri, 1 Decembrie în cadrul căruia au evoluat Orchestra „Flacăra Prahovei" condusă de dirijorul Marian Dovîncă şi Ansamblul „Doina Prahovei" (coregraf, Marian Marinică) alături de invitata specială Veta Biriş şi soliştii vocali Gigi Stoica, Gelu Voicu, Traian Frâncu, Violeta Barac-Visarion, Antonia Cernat, Gabriela Lipioaşcă şi *Concertul simfonic* de joi, 2 decembrie, dirijat de maestrul Ovidiu Bălan.

Repertoriul acestui din urmă regal deschis cu intonarea Imnului de Stat, a abordat o paletă diversă de stiluri muzicale prin lucrări de compozitori români

Orchestra Filarmonicii "Paul Constantinescu", Laurențiu Ganea, Ioana-Maria Lupaşcu

aparținând diferitelor etape de dezvoltare a muzicii culte din România. Cum era de aşteptat, *Preludiul la unison* şi *Menuet lent* din *Suita op. 9 pentru orchestră* de George Enescu, *expresie edificatoare a etosului românesc* prin *sentimentul de spațialitate proiectată în plan mental ideal*, cum definea acest opus criticul Costin Tuchilă, a avut menirea să deschidă evenimentul captând pe deplin atenția auditorilor. Maestrul Ovidiu Bălan a precizat pentru public că prin această lucrare, Enescu a şi-a exprimat dorința testamentară ca românii şi muzicienii în general să conviețuiască „la unison", în perfectă înțelegere.

A urmat lucrarea compozitorului ploieştean Laurențiu Ganea, *Oglindă şi Teodicee pentru pian şi orchestră*, parte de mijloc în *Trilogia Dreptului Iov*. Motivul de debut încredințat pianului (solistă, Ioana-Maria Lupaşcu), sumbru, încărcat de dramatism amenințător exprimă parcă starea de spirit în care se zbate omenirea de un timp încoace. Întreaga lucrare se constituie într-o tulburătoare meditație asupra originii răului în lume. Aluzie la eseul cu

acelaşi titlu al filosofului Leibniz, sintaxa limbajului muzical utilizat de compozitor pendulează între două extreme: tragism şi lirism. Dialogul între pian şi partida de suflători de alamă, clusterele pianistice în oglindă cu cele două clarinete, momentele de profundă meditaţie alternând cu pasajele de virtuozitate furibundă ale instrumentului solist, sonorităţile ample şi totodată triumfale din

Orchestra Filarmonicii "Paul Constantinescu", Gabriela Iştoc , Ovidiu Bălan

secvenţele de *tutti* sunt tot atâtea faţete ale unor întrebări metafizice exprimate muzical. Din desăvârşirea lui Dumnezeu rezultă perfecţiunea lumii, dar tot Dumnezeu este Acela care a îngăduit existenţa răului, El nefiind cauza acestuia. Omul poartă răspunderea. *Răul metafizic – nedesăvârşirea – a fost necesar întrucât Creaţia nu poate sta în acelaşi plan cu Creatorul* (Nicolae Râmbu, *Teodiccea lui Leibniz – o măreaţă absurditate*). Ca parte mediană din *Trilogia Dreptului Iov*, ne imaginăm această pagină muzicală ca pe o pârghie între rău şi bine, dintre raţiune şi credinţă, religie şi emancipare faţă de ea, rememorând povestea personajului biblic considerat în literatura teologică, model de răbdare pentru fiecare suferinţă pe care Dumnezeu a îngăduit-o peste el şi imagine profetică a patimilor Domnului Iisus Hristos.

Îmbrăcată într-o superbă rochie în culorile steagului naţional, Ioana-Maria Lupaşcu a oferit cu generozitate două bisuri în care şi-a etalat talentul improvizatoric, ţesând adevărate ghirlande sonore pe tema folclorică a *Cântecului ciocârliei*, dar şi pe ritmuri de tango à la Astor Piazzola, din care a răzbătut la un moment dat debutul Imnului Naţional.

Reprezentând perioada de cristalizare a genurilor simfonic şi dramatic dar şi cea de maturitate a lor, lucrările prezentate în cea de-a doua parte a concertului au prefigurat o agreabilă incursiune în istoria muzicii româneşti. Prin Uvertura la opera bufă *Hatmanul Baltag* publicul ploieştean a făcut cunoştinţă cu universul stilistic al lui Eduard Caudella, autor al mai multor opere comice, astăzi uitate (*Olteanca, Fata răzeşului, Beizadea Epaminonda*), cel care a intuit încă de la început geniul lui Enescu, îndrumându-i primii paşi în muzică. Cele *3 Dansuri româneşti pentru orchestră* şi *Doina Stăncuţei* de Tiberiu Brediceanu au rememorat stilul prelucrărilor tonale ale fermecătoarelor ritmuri de brâu bănăţean, iar Aria Berthei din opereta *Lăsaţi-mă să cânt* de Gherase Dendrino şi *Muzica* din opereta *Valurile Dunării* de George Grigoriu în interpretarea sensibilă a Gabrielei Iştoc au pus în valoare calităţile vocale ale acestei tinere soprane.

Atmosfera de sărbătoare a concertului dedicat Zilei Naţionale a României a fost întregită de armoniile valsului *Valurile Dunării* de Iosif Ivanovici.

Sanda HÎRLAV MAISTOROVICI

Câştigătorii Concursului Naţional de Interpretare şi Creaţie „Paul Constantinescu", ediţia a XXVI-a, 2021

Prestigiosul Concurs Naţional de Interpretare şi Creaţie „Paul Constantinescu" a ajuns anul acesta la ediţia cu numărul XXVI. Aceasta s-a desfăşurat online în perioada 3-6 decembrie 2021 şi a reunit candidaţi din Bucureşti, Ploieşti, Târgovişte, Piteşti, Bacău şi Cluj-Napoca. Competiţia a fost deschisă atât elevilor de la şcolile şi liceele de muzică, cât şi studenţilor, şi a fost structurată în cinci secţiuni: pian, vioară, violoncel, compoziţie şi canto, iar din juriu au făcut parte nume sonore ale vieţii muzicale autohtone, printre care Ilinca Dumitrescu (preşedinte secţia pian), Gabriel Croitoru (preşedinte secţia vioară), Silvia Voinea (preşedinte secţia canto), Marin Cazacu (preşedinte secţia violoncel) şi Dan Buciu (preşedinte secţia compoziţie). Gala laureaţilor a avut loc în format fizic, duminică 5 decembrie 2021, de la orele 11.00 în sala „Ion Baciu" a Filarmonicii „Paul Constantinescu" Ploieşti.

La secţia pian, Premiul I le-a fost acordat elevelor Ioana Cristina Andreescu, (cls. a VII-a, C. A. „C. Sylva" din Ploieşti) şi Sara Antonia Bărbuţă (clasa a X-a, C. A. „Bălaşa Doamna" din Târgovişte), în timp ce Premiul al II-lea a fost câştigat de Carina Ene Tănase (clasa a VIII-a, C. N. A. „Dinu Lipatti", Bucureşti), iar ultimul loc de pe podium i-a fost revenit lui Nichifor Mihnea Constantin (clasa a VII-a, C. A. „George Apostu" din Bacău).

Marele Premiu al secţiei de vioară a fost câştigat de Sofia Smărăndescu (clasa a XI-a, C. N. A. „Dinu Lipatti", Bucureşti), care a obţinut de asemenea şi Premiul special „Paul Constantinescu" pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări

de acest compozitor. Premiul I a fost acordat elevilor Liam Alexander (clasa a II-a, S.U.A., acesta obţinând şi Premiul pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări româneşti oferit de Fundaţia Remember „George Enescu”), Amarandei Ştefan (clasa a IV-a, Şcoala Gimnazială de Arte „Cuibul cu barză”, Bucureşti), Constantin Ştefan (clasa a V-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti) şi Amarandei Luca (clasa a X-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti). Patru elevi au primit Premiul al II-lea – Cernat Lia (clasa a II-a, Şcoala Gimnazială de Arte nr. 2, Bucureşti), Cirap Sasha (clasa a IV-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti), Dolănescu Ioana (clasa a VI-a, C. N. M. „George Enescu”, Bucureşti) şi Mititelu Mario (clasa a VIII-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti), precum şi Adămăchioae Ştefana, studentă în anul I la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti. Juriul a decis că ofere Premiul al III-lea elevilor Nedelcu Ştefania (clasa a II-a, C. A. „Carmen Sylva”, Ploieşti), Oprițoiu Lara (clasa a IV-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti), Butaru Sofia (clasa a VII-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Piteşti) şi Biscăreanu Teodora (clasa a X-a, C. N. M. „George Enescu”, Bucureşti).

CONSILIUL JUDEȚEAN PRAHOVA
Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova
MUZEUL MEMORIAL „PAUL CONSTANTINESCU” PLOIEȘTI
remember ENESCU

CONCURSUL NAȚIONAL * DE INTERPRETARE ȘI CREAȚIE MUZICALĂ * PAUL CONSTANTINESCU * 1909 - 1963 * EDIȚIA A XXVI-A * PLOIEȘTI 2021

CONCURSUL NAȚIONAL DE INTERPRETARE ŞI CREAȚIE MUZICALĂ „PAUL CONSTANTINESCU”

Ediția a XXVI-a

PLOIEŞTI, 3 - 6 DECEMBRIE 2021

VIOARĂ
VIOLONCEL
PIAN
CANTO
COMPOZIȚIE

- *Concursul este deschis elevilor din şcolile, liceele şi colegiile de muzică şi de artă, precum şi studenților din universitățile şi facultățile de muzică (secțiile vioară, violoncel, pian, canto şi compoziție) din România;*
- *Secția de compoziție este organizată împreună cu Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti şi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. În acest an concursul este deschis elevilor din învățământul preuniversitar şi studenților, care se pot înscrie numai cu lucrări pentru duo instrumental;*
- *Regulamentul de organizare şi fişa de înscriere pot fi consultate pe site-ul muzeului: www.histmuseumph.ro, şi pe paginile de facebook:*
- *https://www.facebook.com/search/top?q=muzeul memorial paul constantinescu*
- *https://www.facebook.com/Muzeul-Judetean-de-Istorie-si-Arheologie-Prahova*
- *Informații suplimentare se pot obține de la: Muzeul Memorial „Paul Constantinescu”, str. Toma Caragiu nr. 10, Ploieşti; e-mail: muzeulpaulconstantinescu@gmail.com Fax: 0244-52.29.14, - d-na Mihaela Ştefănescu: tel 0730 670 654*

Parteneri: • FILARMONICA „PAUL CONSTANTINESCU” PLOIEŞTI
• COLEGIUL DE ARTĂ „CARMEN SYLVA” PLOIEŞTI
• CENTRUL DE EXCELENȚĂ AL UNIVERSITĂȚII NAȚIONALE DE MUZICĂ BUCUREŞTI

Iceland Liechtenstein Norway grants

La secţia compoziţie, Premiul I a fost obţinut de Oana Vardianu (anul II, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) cu lucrarea *Kaleidoscopum Vitae.* Premiul al II-lea, ex-aequo, a fost adjudecat de Dora Gaitanovici (anul III, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) cu lucrarea *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*, şi Irina Perneş (anul II, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) pentru *Insomniac Dreams. The Jazzy Fantasy* de Toma Verly, (master I, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) a fost recompensată cu Premiul al III-lea. Premiul Special oferit de Fundaţia Remember „George Enescu” pentru cel mai tânăr participant i-a fost acordat lui Ştefan Aprodu (clasa a XII-a, Colegiul Naţional de Arte „Dinu Lipatti” din Bucureşti (clasa Magdalena Ursu) şi student anul IV la cursuri la distanţa la Facultatea Dondolo Russo Superior Musikkhogskole din Norvegia).

La secţia violoncel, elevul Palu Daniel Anton (clasa a III-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti) a obţinut Premiul I şi Premiul special oferit de Fundaţia Remember „George Enescu” pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări româneşti, în timp ce Iordachi Ştefan (clasa a VII-a, C. N. M. „George Enescu”, Bucureşti), Movileanu Andreea Ioan (clasa a XII-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti) şi Câmpean Vlad (anul I, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) au fost recompensaţi cu Premiul I. Antim Arnăutu (clasa a II-a, C. N. M. „George Enescu”, Bucureşti), Suma Tiago (clasa a III-a, C. N. M. „George Enescu”, Bucureşti), Achim Carla Ştefania (clasa a IV-a, Şcoala Gimnazială de Arte „Iosif Sava”, Bucureşti) şi Coteanu Julia, clasa a VII-a, Şcoala Gimnazială de Arte „Iosif Sava”, Bucureşti) au obţinut Premiul al II-lea, iar Gheboianu Raluca Ioana (cls. a IX-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti), Suciu Paul Cristian (clasa a X-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti), Szenkovics David (clasa a XI-a, C. N. M. „Sigismund Toduţă”, Cluj-Napoca), Cornițov Daria (anul II, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti), Ioan Tudor (clasa a X-a, C. N. A. „Dinu Lipatti”, Bucureşti) au obţinut Premiul al II-lea, acesta din urmă câştigând şi Premiul special „Paul Constantinescu” pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări de Paul Constantinescu. Marin Olivia Maria (clasa a IX-a, C. N. M. „George Enescu”, Bucureşti) a fost recompensată cu Premiul al III-lea la secţia violoncel.

La secţia canto, concursul s-a desfăşurat pe două categorii, pentru elevi şi studenţi. Astfel, la categoria elevi, Marele Premiu a fost acordat elevei Manea Iulia Maria din clasa a XI-a, de la C. A. „Carmen Sylva”, Ploieşti, Stoica Ioana Livia a câştigat Premiul I, iar Ţurloi Elena Patricia Premiul al II-lea, ambele fiind eleve în clasa a IX-a la Liceul de Arte „Bălaşa Doamna” din Târgovişte.

La categoria studenţi, Dascălu Miruna Maria (anul IV, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) a obţinut Marele Premiu pentru voci feminine, Premiul special oferit de Fundaţia Remember „George Enescu” pentru interpretarea unei lucrări româneşti şi Premiul special al Centrului de Excelenţă al UNMB. Marele Premiu pentru voci masculine i-a fost acordat lui Garabadjii Sergiu (anul IV, Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca). Ionescu Andrei Lucian (master II, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) şi Vlad Katolina (anul I, Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) au primit Premiul I, aceasta din urmă fiind recompensată şi cu Premiul special al Centrului de Excelenţă al UNMB. Premiile II şi III au plecat spre Cluj, astfel Rad Diana (anul I) şi Groza Andres Luis (anul II) de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca au primit locul al doilea pe podium, lui Groza Andres Luis fiindu-i oferit şi Premiul Special „Paul Constantinescu”. Premiul al III-lea a fost adjudecat de Iamandi Elena Denisa (anul I), Tămaş Amelia Nicoleta (anul IV) şi Damian Mihai, (anul II) de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca.

<u>Teodora</u> <u>CONSTANTINESCU</u>

„Mihail Jora – Timpul care apropie”

JORA.MUSICRIT.RO

MIHAIL JORA – TIMPUL CARE APROPIE

Poze și pozne

FURNICUȚA (PIAN): ADRIANA TOACSEN | VRĂJITOAREA ZELDA: ADELA MIHAI | IEPURELE CEASORNICAR: IONEL BARAC | SCENARIUL: CELINA PETRESCU

TURNEU DE SPECTACOLE MUZICAL-TEATRALE EDUCATIVE PENTRU COPII

9 octombrie – 7 noiembrie 2021

9 OCTOMBRIE ORA 11:00 CLUJ-NAPOCA | 13 OCTOMBRIE ORA 17:00 PLOIEȘTI | 18 OCTOMBRIE ORA 11:00 CRAIOVA | 21 OCTOMBRIE ORA 11:00 TEATRUL ACT BUCUREȘTI | 3 NOIEMBRIE ORA 18:30 BACĂU | 7 NOIEMBRIE ORA 12:00 BUCUREȘTI

Personalitatea lui Mihail Jora – compozitor, profesor, dirijor, Rector al Academiei Regale de Muzică din Bucureşti, primul director al programelor muzicale Radio România şi fondator al Orchestrei Naționale Radio, membru titular al Academiei Române - a fost rememorată de mai multe ori în acest an cu o dublă semnificație, în care se împlinesc 130 de ani de la naşterea maestrului, dar şi 50 de ani de la trecerea sa în eternitate.

Dar proiectul care consider ca i-a adus un omagiu cu totul inedit s-a desfăşurat în perioada 9 octombrie – 8 noiembrie 2021, în organizarea Uniunii Criticilor, Redactorilor şi Realizatorilor Muzicali din România, co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național:

“Mihail Jora – Timpul care apropie” a reunit o serie de evenimente legate de creația dar, mai cu seamă, de personalitatea acestei figuri proeminante a spațiului cultural românesc.

Una dintre componentele proiectului a constat în seria de spectacole educative muzical-teatrale “Poze şi pozne”, pe muzica suitelor cu acelaşi titlu de Mihail Jora şi scenariul Celinei Petrescu. Un turneu de spectacole dăruit celor mici, care prin muzică, joc şi pantomimă au descoperit un minunat univers sonor creat de Jora şi imaginat pe claviatura pianului de Adriana Toacsen (în rolul Furnicuței pianiste) secondată de actorii Adela Mihai (Vrăjitoarea Zelda) şi Ionel Barac (Iepurele ceasornicar). O reinterpretare plină de creativitate a “Pozelor şi poznelor” care a dat prilejul acestui spectacol de muzică şi teatru de a se transforma într-o experiență interactivă unică, de care copii din Cluj Napoca, Ploieşti, Craiova, Bacău şi Bucureşti s-au bucurat cu adevărat, intrând în acest joc imaginar şi participând, în cele din urmă, la crearea poveştii în sine.

Ultimul spectacol al turneului a avut loc în minunata şi intima ambianță a Muzeului Colecțiilor de Artă din Bucureşti unde, după numai o zi, s-a desfăşurat evenimentul central al proiectului “Timpul care apropie” şi anume reiterarea recitalului care a avut loc în urmă cu 80 de ani, chiar în data de 8 noiembrie 1941. Şi anume, un recital omagial organizat de Constantin Silvestri, de ziua onomastică a profesorului său, Mihail Jora, în care au fost prezentate în primă audiție lucrări scrise de discipolii maestrului: Dinu Lipatti, Paul Constantinescu, Romeo Alexandrescu, Constantin Bugeanu, Ion şi Gheorghe Dumitrescu, eveniment la care a asistat şi George Enescu.

Caricatură de Cik Damadian

Nu multe dintre creații prezentate în urmă cu 80 de ani au rezistat timpului, dar unele dintre ele s-au regăsit în programul propus celor care, destul de puțini la număr din cauza restricțiilor sanitare, s-au aflat în Sala Muzeului Colecțiilor de Artă, dar şi celor care au beneficiat de transmisia live pe Facebook a evenimentului. Pe pagina partenerului evenimentului – Radio România Muzical -, a Muzeului gazdă, dar, foarte important, a UCRRM, care, cu acest prilej, a marcat lansarea noului site al Uniunii – www.musicrit.ro

A fost o seară muzicală încărcată de emoție, prefațată de Luminița Arvunescu – preşedinta Uniunii, de Monica Isăcescu – Lup – directorul executiv al aceleiaşi entități şi cea căreia i se datorează în mare măsură punerea în pagină a evenimentelor amintite mai sus şi de prof. univ dr. Valentina Sandu Dediu.

O seară ce i-a reunit pe câțiva dintre cei mai apreciați tineri interpreți români, în a căror carieră în plină afirmare promovarea creației muzicale româneşti reprezintă o constantă. Pianistul Daniel Ciobanu – laureat al Concursului Internațional “Arthur Rubinstein” de la Tel Aviv a interpretat *Allegretto rustico* de Romeo Alexandrescu şi *Sonatina pentru mâna stângă* de Dinu Lipatti; soprana Laura Tătulescu, secondată de pianistul Ştefan Doniga a dat glas unor lieduri semnate Paul Constatinescu, Gheorghe Dumitrescu şi Mihail Jora; pianista Raluca Ştirbăț şi-a etalat pianistica plină de virtuozitate în pagini de Constantin Silvestri – *Baccanala* şi *Piesa de concert op. 25 nr. 3*, dar şi latura plină de sensibilitate în miniaturile lui Jora *Joujoux pour Ma Dame*, pentru ca finalul să le aparțină violonistei Diana Jipa şi pianistului Ştefan Doniga, interpreți ai *Micii suite* de Mihail Jora.

O seară ce a încheiat unul dintre cele mai originale proiecte muzicale ale acestui an.

Liliana STAICU

Premiera spectacolului *Winterreise* la Barcelona

La începutul lunii noiembrie, am avut ocazia de a mă afla la Barcelona, prin proiectul „Succes" (CNFIS-FDI 0162/2021) al Universității Naționale de Muzică din București, pentru a urmări la Gran Teatre del Liceu premiera spaniolă a spectacolului *Winterreise* semnat de cunoscutul coregraf francez Angelin Preljocaj pe muzica lui Franz Schubert. Un spectacol sincretic prezentat în premieră absolută în 2019 la Teatrul Scala din Milano, în care cei 12 balerini evoluează pe muzica ciclului de lieduri schubertian, interpretată live de baritonul austriac Thomas Tatzl și pianistul irlandez James Vaughan.

Protagonistul călătoriei se lasă purtat într-o călătorie de iarnă menită să îi aducă moartea. Tot ceea ce vede și toate persoanele întâlnite îl conduc spre finalul inevitabil, cauzat de pierderea unei iubiri. El nu este personificat în mod particular de niciunul dintre cei 12 balerini. Avem de-a face cu un joc de roluri schimbătoare în care dansatorii devin ipostaze diferite ale personalității protagonistului, ce acționează într-o continuă și neverosimilă încercare de a-l salva. Este o alegere coregrafic-dramaturgică prin care se reflectă schimbările permanente ale emoțiior și sentimentelor ce conturează personalitatea călătorului. El ar putea fi însuși Schubert, dar și o latură feminină a lui sau chiar o femeie - aceasta este ideea de la care pornește coregraful Angelin Preljocaj în dramaturgia sa, pendulând permanent între masculin și feminin. De fapt, fiecare dintre noi s-ar putea regăsi în povestea călătorului, iar moartea, spre care acesta se îndreaptă, poate fi privită ca o metaforă.

Foto: Jean-Claude Carbonne

Cei 12 balerini, număr ce simbolizează lunile anului, păstrează atmosfera camerală, intimă a compoziției lui Schubert, într-un spectacol pe care coregraful îl descrie ca „o călătorie care își propune să nu lase pe nimeni indiferent, pentru că ea seamănă cu însăși viața". Angelin Preljocaj a imaginat la nivel spațial o grădină în anotimpul rece, dar incluzând perspectiva anotimpurilor ce vor urma. Melancolia romantică este accentuată prin scenografie, costume și jocuri de lumini, iar suferința este acompaniată de conceptul unei morți benefice. Negrul predomină, dar, la fel ca în versurile lui Wilhelm Müller, o palidă urmă de speranță este reprezentată de mici accente de lumină, asemenea întrezăririi unei oaze în deșert. Progresiv, negrul se transformă în culori calde, dar ideea de salvare se dovedește a fi iluzorie - călătorul revine inevitabil la deznădejdea provocată de dragostea neîmplinită și viața sa lipsită de speranță.

Interpretarea baritonului austriac Thomas Tatzl și a pianistului irlandez James Vaughan a fost excelentă, la fel, cea a balerinilor, iar spectacolul, în ansamblul său, o realizare de excepție. Puterea de sugestie a poemelor lui Müller, deja sporită de muzica lui Schubert, atât de rafinată și bogată în subtilități armonice, ritmice și melodice, a emanat încă mai multă emoție în această viziune coregrafică.

Andreea KISELEFF

Ultimul *Olandez* din Viena

În 21 noiembrie 2021, prin proiectul "euRO iMusEdu" (FDI 0162-2021) derulat de Universitatea Națională de Muzică prin Centrul de Excelență am avut ocazia de a viziona ultima reprezentație a Operei de stat din Viena înainte de intrarea în carantină a Austriei (pentru a patra oară în ultimii doi ani): *Olandezul zburător* – monumentală lucrare wagneriană.

Cu două zile înainte publicul fusese informat că, din pricina unor îmbolnăviri recente, producția ar fi trebuit să se desfășoare sub forma unui semi-concert, fără intervențiile corului. Însă ceea ce a urmat a fost „miracolul operei din Viena": Directorul a venit în fața cortinei cerând scuze publicului pentru faptul că în fiecare zi s-a anunțat câte o schimbare și pentru confuzia creată cu privire la prezența corului pe scenă; a menționat apoi că, prin bunăvoința membrilor corului și cu ajutorul colaboratorilor, s-a reușit totuși realizarea variantei scenice, mai ales având în vedere faptul că *Olandezul zburător* este o operă corală...

Scenografia îi aparține lui Christine Mielitz iar decorurile și costumele au fost realizate de Stefan Mayer. Deși s-a mers pe un concept vizual simplu – pentru a nu aglomera prea mult spațiul artistic deja acaparat de muzica monumentală, ideea de a lumina întregul câmp scenic de la bază a avut mare succes, la fel și apropierea carcasei corabiei pentru prima apariție a olandezului sau pentru duetul cu Senta – care au fost scăldate în lumină roșie. S-a făcut o modificare regizorală chiar în final: în loc să se arunce de pe stâncă, Senta se stropește cu benzină și apoi își dă foc. Deși o opțiune surprinzătoare, i-am găsit o oarecare justificare în asocierea simbolistică a puterii purificatoare a focului, și poate în intenția de a pune în antiteză cele două mari forțe pe care omul se străduie din cele mai vechi timpuri să le stăpânească: focul și apa.

Foto: Vienna State Opera - Michael Pöhn

Orchestra Filarmonicii și a Operei de Stat din Viena a fost și de această dată punctul de sprijin al producției. Membrii ansamblului s-au pus cu totul la dispoziția dirijorului Bertrand de Billy, răspunzând fiecărei modificări de tempo, transformând fiecare nuanță într-o mișcare naturală, organică. Instrumentiștii au format un ocean sonor pe care cântăreții au

putut călători în siguranță. Corul Operei de Stat – personaj colectiv de o mare importanță în opera de față – a dat, în acea seară, dovadă de o implicare neașteptată (având în vedere dificultățile sanitare care au afectat cu precădere acest colectiv).

Riccarda Merbeth – o voce de mare forță, care abordează în special roluri wagneriene sau de secol XX, a interpretat rolul Sentei cu maturitatea caracteristică, cu vibrato destul de larg, cu vocea concentrată mai degrabă în amplitudine decât în intenții interpretative care probabil ar fi trecut neobservate în tumultul muzical. Desigur, nu a putut trece neobservată interpretarea sa în duetul cu Olandezul, în care momentele de apogeu romantic se iveau deasupra orchestrei precum niște petale pictate în acuarelă, reflectate în apa oceanului. Sir Bryn Terfel de asemenea a strălucit în acest duet, care a fost de altfel unul dintre cele mai reușite momente ale serii. Deși nu este un bas-bariton care să fi abordat opera wagneriană de la începutul carierei, odată cu trecerea timpului acest repertoriu pare să devină din ce în ce mai potrivit vocii sale. Experiența sa în repertoriul clasico-romantic s-a putut

Foto: OnP - Charles Duprat

observa mai ales în momentele în care alegea nuanțe mici: dicția și calitatea sunetului au rămas la fel de calitative.

Franz-Josef Selig – un alt solist cu vechime pe scena lirică, a conturat în rolul Daland un personaj sobru, căutând în același timp să nu pună în umbră Olandezul, în timpul frecventelor interacțiuni. În rolul lui Erik l-am ascultat pe Jörg Schneider, care a construit un personaj patetic, tragic în rugămințile sale față de Senta, dar fără a deveni obositor. Uneori, dimpotrivă, intervențiile lirice ale tenorului au aduc un plus de lumină prin timbrul liric, deosebit de muzical.

Olandezul zburător s-a cântat în acea seară cu un plus de emoție, aceea a artiștilor care sunt nevoiți să își ia rămas-bun de la publicul care îi urmărește cu drag de fiecare dată; o emoție care a fost, la final, recompensată cu aplauze îndelungi, mai multe rechemări la scenă și, cred, dorința de a se reîntoarce cât mai curând în sălile de concerte.

Premiera *Turandot* la Bastille

În 4 decembrie 2021 a avut loc premiera operei *Turandot*, la Opera National de Paris (Bastille). Prin intermediul proiectului "euRO iMusEdu" (FDI 0162-2021) implementat de Centrul de Excelență al Universității Naționale de Muzică București, am avut plăcerea de a participa la acest spectacol modern care, fără a se avânta în implementarea unor licențe regizorale inutile, s-a folosit de decoruri abstracte și compoziții de lumini pentru a simboliza eficient povestea prințesei crude, fiica împăratului unei Chine din vremuri imemoriale.

Celebrul regizor Robert Wilson a gândit producția ca o serie de tablouri ce au împrumutat numeroase ritualuri din teatrul Noh, conceptualizând gesturile și simbolurile care dau sens acțiunilor de grup. Uneori ele dau o notă de burlesc, așa cum este cazul trio-ului Ping, Pang și Pong interpretați de Alessio Arduini, Jinxu Xiahou și Matthew Newlin. Ei au umplut de culoare primele acte în momentele de grup, dar și prin intervențiile individuale, oferind spectatorilor o porție neașteptată de amuzament (fie el și doar temporar, uneori ironic sau chiar sarcastic).

În rolul lui Turandot a debutat Elena Pankratova. În decorul predominant monocrom, prințesa a fost și singura care a îmbrăcat culoarea roșu, simbolizând nu doar crimele de care prințesa se face responsabilă în primele acte dar și iubirea care ajunge să guverneze ultimele scene ale operei. În intervențiile mute din primul act, soprana de origine rusă a întruchipat cu succes un personaj neînduplecat. Astfel, transformarea ei din ultimul act a devenit cu atât mai convingătoare cu cât culorile vocii sale s-au schimbat, devenind din întunecate – luminoase, din tăioase – catifelate. Pankratova a demonstrat un control impresionant asupra instrumentului său vocal, reușind fiecare intenție propusă.

Gwyn Hughes Jones a dat viață lui Calaf, un personaj romantic, îndrăzneț și neînfricat în fața morții aparent iminente. Vocea sa a trimis către public o muzică bine echilibrată cu un timbru limpede și convingător, portretizând fidel tipologia eroului romantic.

Liù a fost interpretată de Guanqun Yu, care a adus pe scenă o prezență discretă, cu o voce la fel de curată precum dragostea ei pentru Calaf. Interpretarea sa a fost umană, sensibilă de la un capăt la celălalt al intervențiilor sale, iar soarta-i tragică din finalul operei a fost anticipată permanent de interpretarea sa sfioasă dar intransigentă.

În alte roluri au i-am putut găsi pe: Vitalij Kowaljow (Timur), Carlo Bosi (Altoum), dar și pe basul român Bogdan Taloș (Mandarin).

În fosă, alături de orchestra instituției, l-am putut admira pe apreciatul dirijor Gustavo Dudamel, cu ajutorul căruia

Foto: OnP - Charles Duprat

ansamblul a putut urmări permanent discursul soliștilor și al corului pregătit de Ching-Lien Wu.

Deși, după cum am menționat mai sus, peisajul scenografic a fost gândit preponderent monocrom, el a fost, paradoxal, dominat de pasionalul roșu. Primele două acte s-au desfășurat fără pauză, în același decor în care roșul avea doar apariții pasagere, atunci când prințesa avea intervenții pasagere, însă ultimul act a debutat sub semnul Soarelui-Răsare. Culoarea sângelui, a morții, a furiei și a iubirii i-a așteptat pe spectatori încă dinainte de debutul actului final, prevestind un final plin de dinamism și pasiune.

Un punct forte în producția operei *Turandot* este distribuția atât de diversă din punct de vedere al naționalităților celor ce au făcut posibilă această producție – un argument indubitabil în favoarea colaborărilor internaționale, o dovadă de netăgăduit a faptului că muzica poate uni sub stindardul său iubitori ai artei din toate colțurile lumii. În astfel de cazuri, conceptul muzicii ca limbaj universal capătă o altă însemnătate, transformându-se dintr-un deziderat într-o realitate a lumii contemporane.

Corespondențe de **Norela-Liviana COSTEA**

O stagiune neobişnuită la Filarmonica din New York

Stagiunea 2021-2022 a Filarmonicii din New York nu este tocmai una obişnuită şi asta nu neapărat din cauza continuei modificări a situaţiei epidemice. După ani de şi ani de tergiversări, Geffen Hall (fosta Avery Fisher Hall) este într-un proces de renovare radicală, în încercarea de a îmbunătăţi acustica sălii, subiect de nemulţumire pentru generaţii succesive de ascultători. În consecinţă, concertele de abonament ale Filarmonicii au fost programate în alte spaţii new yorkeze – Rose Theatre, Alice Tully Hall – mai puţin adecvate prezentării unor lucrări orchestrale, dând astfel naştere unor noi valuri de insatisfacţie. În plus, Jaap van Zeden a anunţat că va renunţa la funcţia de director muzical al ansamblului la sfârşitul stagiunii 2023/24. Decizia – neaşteptată pentru mulţi – a făcut ca multiplele concerte pe care le-a dirijat recent să fie deja evaluate din perspectiva enumerării plusurilor şi minusurilor unui mandat început în 2018.

Devotamentul lui van Zweden pentru muzica contemporană a fost şi este cu totul lăudabil, dirijorul propunând-şi constant să aducă lucrările unor tineri compozitori în faţa unui public în general conservator. *Kanashibari* de Hanna Kendall este o scurtă piesă care descrie – după cum a explicat însăşi compozitoarea – „un episod de paralizie în somn"... „când creierul se trezeşte în esenţă înaintea corpului". Muzicienii Filarmonicii au interpretat cu siguranţă o partitură care evocă o atmosferă de calm, rapid perturbată de imagini care se mişcă la întâmplare şi de o senzaţie generală de neputinţă şi angoasă. Kendall a reuşit să creeze, cu un aparat orchestral redus, o lume captivantă şi plină de culoare, amintind universul sonor al lui John Adams… De o cu totul altă factură, lucrarea lui Chen Yi – *Duo Ye* – a fost compusă în 1985 pe când compozitoarea mai era încă studentă în China. Prezentat în versiunea sa pentru orchestră de cameră, opusul a fost inspirat de dialogul dintre lider şi cor într-o piesă tradiţională de cântec şi dans din regiunea Guanxi. Combinând melodii populare şi referinţe la opera din Beijing cu un vocabular muzical occidental, lucrarea s-a dovedit a fi o mică bijuterie, punând în valoare excelenta secţiune de percuţie a orchestrei, mai ales în episoadele febrile ce încadrează piesa şi invocă idiomul stravinskian.

Joshua Bell, Jaap van Zweden

Sub bagheta lui van Zweden, lecturile din repertoriul standard s-au dovedit adesea corecte, dar lipsite de imaginaţie. Perspective noi asupra unor opusuri pe care publicul le cunoaşte şi le iubeşte au fost rare. Această percepţie a fost valabilă şi în cazul prezentării partiturii orchestrale a *Concertul pentru pian în do minor* de Beethoven, mai ales în comparaţie cu abordarea variată şi plină de imaginaţie a solistului Yefim Bronfman. Chiar dacă al treilea concert beethovenian este unul dintre opusurile sale preferate, pe care l-a interpretat de nenumărate ori, pianistul a reuşit totuşi să transmită o senzaţie de descoperire şi spontaneitate. Capacitatea sa de a alterna declarativul şi graţiosul a fost la fel de uimitoare ca întotdeauna, la fel ca şi atenţia acordată detaliilor („Tăcerile au mai multă tensiune decât notele în sine" – a comentat pianistul într-un scurt videoclip promoţional). Interpretarea lui Bronfman în *Largo* (inclusiv modul în care a acompaniat secvenţa solistică a instrumentelor de suflat) a fost fluidă şi subtilă, prevestind caracteristici ale *Nocturnei op. 27 în re bemol major* de Chopin pe care oferit-o ca bis. Constrânsă de un ritm inflexibil în prima mişcare, interacţiunea dintre pian şi orchestră a devenit ceva mai spontană de abia în final.

Yefim Bronfman

Un alt concert beethovenian, cel pentru vioară, a fost inclus în acelaşi program cu *Duo Ye.* Mult aplaudatul solist a fost Joshua Bell care a făcut din nou dovada unei remarcabile sensibilităţi romantice grefate pe o combinaţie fericită de virtuozitate lipsită de efort şi sunet generos. Foarte confident în fiecare moment, violonistul a părut din când în când să-şi amintească că este, de un deceniu, dirijorul Orchestrei "Academy of St. Martin in the Fields", întorcându-se spre viori de parcă le-ar fi cerut, mai în glumă mai în serios, să-i urmeze indicaţiile. Aşa cum era de aşteptat, jocurile de lumini şi umbre din prima mişcare, caracterul intim al *Larghetto*-ului sau interjecţiile înfocate din *Rondo*-ul final nu au lipsit din această versiune a concertului, virtuozul american oferind, mereu zâmbind, publicului exact ceea ce acesta aştepta. Întrebarea care se pune este în ce măsură o versiune cvasi-perfectă, dar neprezentând nici un fel de idei novatoare, a unei partituri omniprezente în conştiinţa publicului, este suficientă pentru a aduce noi generaţii de ascultători în sălile de concert.

*

Jaap van Zweden ar fi trebuit să dirijeze alte trei seri în octombrie dar a devenit, ca şi solistul anunţat iniţial– Leif Ove Andsnes – indisponibil. Din fericire, au fost înlocuiţi de doi muzicieni cu experienţă – pianistul Alessio Bax şi dirijorul Giancarlo Guerrero – care şi-au făcut cu această ocazie un debut întârziat cu ansamblul. Programul a rămas

acelaşi, în ciuda structurii sale neconvenţionale. Aşa cum a intenţionase Andsnes, Bax a prefaţat redarea celebrului *Concert în la minor* al lui Robert Schumann cu o scurtă piesă solo, mai potrivită ca bis: prima dintre cele trei *Romanţe op. 21* ale Clarei Schumann. Cu toate acestea, juxtapunerea a avut sens, nu numai pentru că, pianistă formidabilă, Clara a fost şi o compozitoare interesantă şi muza inspiratoare a singurului concert pentru pian finalizat de soţul ei. Compoziţiile împart nu doar aceeaşi tonalitate (la minor), ci şi un aer comun. Dacă excluzi explozia iniţială din *Allegro affettuoso* (primele unsprezece măsuri), următoarea linie melodică a pianului din concert poate fi uşor percepută ca o continuare a etosului Romanţei… Alessio Bax este un muzician cu un interes deosebit pentru sonorităţile muzicii de cameră. Fiecare nouă versiune a motivului de cinci note al Romanţei a fost parcă pictată într-o altă culoare. Atât în miniatură, cât şi în secţiunea de mijloc a concertului, tonul său cald şi grija cu care a înconjurat fiecare amănunt au fost într-adevăr remarcabile. Pasajele de virtuozitate au fost tehnic impecabile, cu fiecare sunet redat cu maximă claritate. În acelaşi timp, nimic din această versiune nu a reuşit să atragă atenţia asupra vreunui nou aspect al unui concert interpretat frecvent. Bax şi Guerrero nu au părut să fie întotdeauna de acord cu privire la ritm, în timp ce pianistul şi instrumentiştii au avut rareori un dialog real, navigând pe căi aparent paralele. Schimbările de la secvenţe „pasive” – evocând personajul pe care Schumann l-a numit Eusebiu în scrierile sale – la cele hiper-active – care amintesc de Florestan – au fost, în mod repetat, prea evident abrupte.

Jaap van Zweden

Foto: Eduardus Lee

Serenada nr. 2 de Brahms a încheiat o seară plasată sub semnul Clarei Schumann. Dirijând, cu o perioadă limitată de pregătiri, un opus care nu face parte din repertoriul standard, Giancarlo Guerrero a condus orchestra cu siguranţă, gesturi precise şi sporadice sclipiri. În lipsa unei secţiuni de vioară, el a plasat 12 viole în stânga podiumului, violoncele în dreapta şi suflătorii în centru, cu contrabaşii poziţionaţi într-un arc în spatele violoncelelor şi al alămurilor. Sunetul a fost în consecinţă dezechilibrat, mai ales în scurtul *Scherzo* care a sunat greoi. Secţiunea etichetată *Quasi Menuetto* a avut farmec, iar transformările tematice ale *Adagio*-ului central au fost modelate cu grijă, chiar dacă nelipsitele gânduri întunecate din muzica brahmsiană n-au fost destul evidenţiate.

*

Ca urmare a anunţului lui van Zweden, orice prezenţă la pupitrul Filarmonicii a unui dirijor invitat este privită acum de critică şi de public ca un fel de probă de examen pentru râvnita poziţie de director muzical al celei mai vechi orchestre americane. Deci, motiv pentru nedorite tensiuni suplimentare şi interpretări crispate. Tânăra finlandeză Dalia Stasevska – născută în 1984 şi actualmente dirijor principal al orchestrei BBC – şi-a făcut debutul new yorkez într-un program consacrat în exclusivitate unor opusuri americane recente, conducând orchestra cu energie şi sensibilitate dar nereuşind să evite multiple probleme de echilibru între compartimente. Cel mai bine a sunat descrierea bolţii cereşti propusă de Missy Mazzoli în a sa *Sinfonie (pentru sfere orbitale)* în care corzile par a descrie orbite şi epicicluri, iar instrumente de percuţie neobişnuite invocă stele căzătoare şi alte fenomene cereşti care interacţionează în cele mai felurite moduri. *Ai dreptul să rămâi tăcut*, o lucrare cu tente autobiografice de Anthony Davis, descriind panica unui instrumen-tist de culoare oprit fără motiv de poliţie, l-a avut drept protagonist pe Anthony McGill – principalul clarinetist al Filarmonicii – în multiple dialoguri libere cu un sintetizator şi cu orchestra. Din păcate, audiţia unei piese potenţial interesante a fost perturbată de proeminenţa percuţiei care a făcut pe alocuri inaudibil restul ansamblului. Cu cele patru instrumente de coarde plasate în faţa percuţioniştilor în *Simfonia de cameră (1992)* de John Adams, balanţa timbrală dintre fluxurile ritmice contrastante propuse de multiple instrumentişti în decursul unor exerciţii „acrobatice” inspirate de aventurile unor eroi de desene animate, a fost la rândul ei distorsionată, distrăgând atenţia publicului de la spectaculoase momente solistice.

Dalia Stasevska

Foto: Antoine Saito

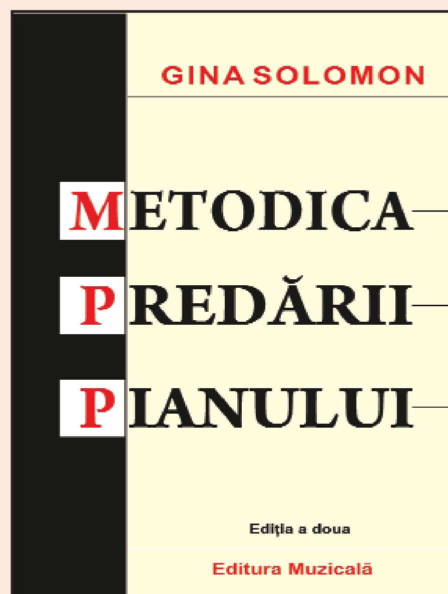
În următoarele câteva luni, alţi potenţiali candidaţi la funcţia deţinută acum de Jaap van Zweden – Jakub Hrůša, Santtu-Matias Rouvali, Manfred Honeck, Tugan Sokhiev – vor urca la pupitrul dirijoral al Filarmonicii. Dacă vreunul dintre ei va fi sau nu ales, rămâne de văzut.

Edward SAVA

Metodica Predării Pianului, din nou disponibilă pentru toţi profesorii de pian din România

Luna noiembrie a anului 2021 a prilejuit pedagogilor întru arta pianistică bucuria reeditării de către Editura Muzicală din Bucureşti, a unuia dintre cele mai bune volume de didactică a instrumentului, dispărut de pe piaţă încă din anul apariţiei lui, 1966. Instrument de lucru indispensabil tuturor profesorilor de pian candidaţi la gradele didactice, *Metodica predării pianului* de Gina Solomon circula în copii xerox piratate după puţinele exemplare rămase în biblioteci. Iniţiativa reeditării acestei valoroase lucrări (care nu şi-a pierdut actualitatea datorită spiritului ştiinţific şi totodată vizionar al eminentei autoare) aparţine nepoatei pe linie paternă a Ginei Solomon, doamna Adriana Vasilescu din Canada.

Adevărat „dialog original între trecut şi prezent, sinteză a contribuţiilor din pedagogia şi arta pianistică românească şi universală, trasând în acelaşi timp punţi ingenioase spre viitor" cum remarcă în prefaţă profesoara Carmen Manea, volumul a fost îmbogăţit substanţial prin adăugiri deosebit de utile cititorului, reprezentând informaţii despre viaţa şi activitatea Ginei Solomon, şi despre oamenii care au vieţuit în preajma ei. Această a doua ediţie cuprinde deci, după reproducerea exactă a tratatului publicat în 1966, o valoroasă parte a doua care oferă cititorului o privire panoramică asupra lumii didacticii pianistice contemporane autoarei. Secţiunea intitulată *Despre autoare. Gina Solomon – viaţa şi activitatea profesională* conţine preţioase date întărite cu fotografii de familie oferite de însăşi doamna Adriana Vasilescu, nepoata ilustrei profesoare. În continuare, citim mărturii şi amintiri de suflet aşternute pe hârtie în limba română sau engleză, cu respect, pioşenie şi nostalgie, de pianişti şi pedagogi din ţară şi din străinătate care au avut marele privilegiu de a primi îndrumarea Ginei Solomon: Carmen Manea (UNMB), Manuela Terescu (UNMB), Nicolae Brânduş (UNMB), Camelia Pavlenco (UNMB), Zitta Zohar (New York), Eva de Geneva (Elveţia), Vladimir Şcolnic (Ierusalim). Reflecţiile pertinente şi totodată pătrunse de calde sentimente de recunoştinţă ale acestor muzicieni a căror carieră de succes a fost puternic influenţată de comoara

profesională adunată în timpul colaborării cu profesoara lor, oferă tinerilor pedagogi de astăzi ai pianului, prilej de adâncă meditaţie asupra complexităţii profesiei pe care o practică. Spre finalul cărţii sunt prezentate şi detalii din biografia acestor foşti elevi ai Ginei Solomon, deveniţi la rândul lor personalităţi cunoscute în domeniul artei pianistice.

Volumul mai cuprinde o parte deosebit de interesantă în care sunt prezentate figurile muzicienilor care au influenţat formarea profesională a Ginei Solomon, adică mentorii ei, dar şi ale celor care i-au fost prieteni şi colaboratori. Dacă unele din portretele acestora sunt prezentate succint, cum sunt cele dedicate lui Mihai Burada, Cella Delavrancea, Silvia Şerbescu, Grete Miletineanu şi Irina Săvescu (unele preluate din Wikipedia), Muza Germani-Ciomac beneficiază de două adevărate studii muzicologice conţinând atât date referitoare la biografia ei, dar mai ales, analize profunde ale personalităţii şi concepţiei pedagogice a maestrei, semnate de Carmen Manea, iar personalitatea Floricăi Musicescu este evocată cu citate dintr-un material de Lavinia Coman. Dintre colaboratoarele şi prietenele Ginei Solomon, ele însele remarcabile profesoare de pian din epoca anilor 1950-1980, facem cunoştinţă cu Yolanda Zaharia (profesoară şi pianistă în Orchestra Naţională a Radiodifuziunii Române), Eufrosina Săvescu (directoare a Şcolii Normale din Piatra Neamţ), Mira Ghişoiu (profesoară de pian la Piteşti şi apoi la Bucureşti), Ana Pitiş, modelatoarea neobosită a multor talente ce strălucesc pe scenele muzicale actuale şi Xenia Moscu, profesoară la Liceul de Muzică nr. 1 din Bucureşti.

În concluzie, noua ediţie a acestei nepreţuite lucrări oferă profesorilor de pian din întreaga ţară, nu numai valorosul tratat născut din prelegerile pe care profesoara Gina Solomon le-a susţinut în cadrul cursurilor de pregătire a cadrelor didactice pentru examenul de definitivat din anul 1965, la Institutul pentru Pregătirea Cadrelor Didactice Bucureşti, ci mai ales, un noian de informaţii despre oameni şi fapte care au populat atmosfera impregnată de seriozitate, responsabilitate, profesionalism, implicare emoţională şi dorinţă de progres în ceea ce priveşte dezvoltarea învăţământului muzical românesc, prin valorificarea tuturor cunoştinţelor dobândite de aceşti devotaţi muzicieni şi pedagogi în şcolile urmate în cele mai avansate centre culturale ale Europei.

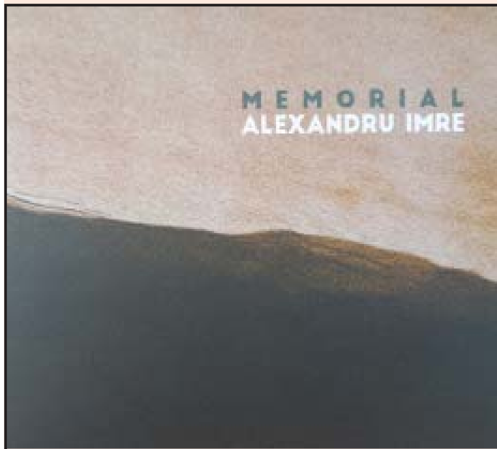
Sanda HÎRLAV-MAISTOROVICI

Memento Alexandru Imre

După ce au fost încredinţate memoriei digitale (şi implicit posterităţii) înfăptuiri sonore-document apte a impune pentru neuitare nume ale unor exponenţi de primă mărime ai jazzului autohton, ca Jancy Körössy (dublul CD *American Impressions and Romanian Landscapes*, alte cinci albume în care saxofonistul Nicolas Simion şi pianistul Jancy Körössy au colaborat, plus CD-ul *Tribute To Jancy*), Richard Oschanitzky (dublele CD-uri *Memorial vol. I* şi *Memorial vol. II*), Johnny Răducanu (CD *Tribute to Johnny*), ne bucură să consemnăm că personalitatea unui alt ilustru dispărut, poli-instrumentist, dirijor, aranjor şi compozitor, apare teleportată în actualitatea anului 2021 odată cu lansarea preţiosului album *„Memorial Alexandru Imre"*. Realizat sub sigla label-ului discografic *„7Dreams Records"* în parteneriat cu *Casa de discuri „Electrecord"*, CD-ul purtând acest generic alătură în „rilele" sale virtuale, nu mai puţin de douăzecişiuna elocvente mărturii sonore ale măiestriei lui creativ-interpretative.

Alexandru „Şoni" Imre (16 octombrie 1924 – 13 septembrie 1980), nativ în Tg. Mureş, absolvent al *Academiei de Muzică şi Artă Dramatică* din Cluj, se afirma pe la mijlocul veacului trecut ca înzestrat interpret (clarinet, saxofon sopran, saxofon alto, saxofon bariton) *free lance* în Bucureşti, el devenind, în perioada 1951-1957, prim clarinetist al *Orchestrei Simfonice a Cinematografiei*, apoi component al *Orchestrei Electrecord*. A preluat în 1963 conducerea acestui ansamblu şi a deţinut-o mai mult de un deceniu (1963-1977).

Atâta timp cât s-a aflat la pupitrul *Orchestrei Electrecord* şi solist totodată, neobositului muzician i s-a datorat realizarea unui mare număr de înregistrări valoroase de muzică pop şi de jazz; deopotrivă, a susţinut concerte şi a întreprins mai multe turnee peste hotare, în fosta URSS, Suedia, Elveţia, Polonia, la Festivalul de la Knokke (Belgia), dar mai ales în Germania în oraşele Bonn, Bremen, Berlin, München, Bochum, Stuttgart. I s-a conferit în 1957 *„Medalia Muncii"* din partea Marii Adunări Naţionale a României, iar la *Festivalul de la Mamaia* i s-a atribuit în 1965 *Premiul de interpretare*, ca şi *Premiul discului*. Profesionist fără egal, a fost estimat ani de-a rândul ca unul dintre cei mai buni saxofonişti improvizatori şi drept clarinetistul numărul 1 al stilurilor *Dixieland* şi *Swing* în jazzul autohton. A compus muzică uşoară, bossanove, piese de jazz, dar şi muzică de scenă şi de estradă, a semnat numeroase aranjamente. Autograful său de prestigiu se află înscris pe genericele albumelor Electrecord de jazz *Evergreens*, *Defilarea muzicanţilor*, ale celor trei LP-uri ale colecţiei discografice *Istoria jazzului*, episodic pe ale acelora purtând numerele 3 (*Bossanova*), 5 (*Jam Session cu Friedrich Gulda*) şi – integral – 8 (*„Dixieland"*) din *„Seria Jazz"*.

Albumul *Memorial Alexandru Imre* cucereşte de la primele sunete, cu animata temă aparţinând jazzului tradiţional, *„Basin Street Blues"* de Spencer Williams (disc *„Dixieland"* apărut în anul 1970), piesă regândită cu har şi creativitate de membri ai *Orchestrei Electrecord* – trompetistul Nelu Marinescu, trombonistul Nicu Dumitrescu, pianistul Gerry Podgoreanu, contrabasistul Johnny Răducanu, bateristul Bob Iosifescu şi desigur, Alexandru Imre, lider, clarinetist de înaltă clasă interpretativă.

Învăluitoarele balade *Tu, doar tu* de Vladimir Cosma şi *Şoapte de iubire* de Noru Demetriad îl relevă pe „Şony" Imre interpretul de intensă trăire afectivă, posesor al unui timbru plin de nobleţe şi pregnanţă la saxofon alto.

În următoarele piese din derularea discului, alertele secvenţe *Petale albe* şi *Dansul notelor*, protagonistul subjugă auzul în tripla ipostază de înzestrat compozitor, de aranjor profesionist şi de clarinetist virtuoz capabil a energiza dezinvolt, exuberant, volubil, traiecte improvizatorice pline de inventivitate.

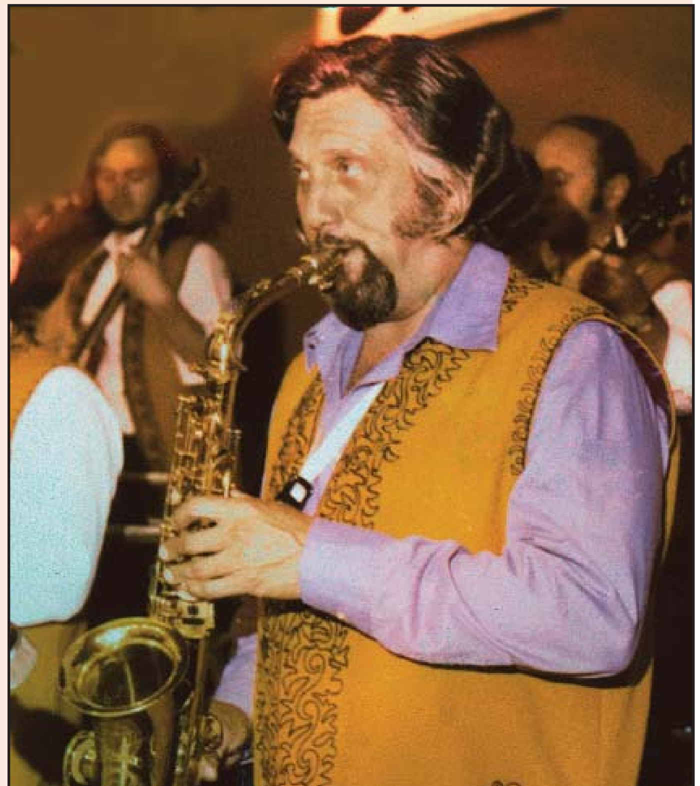
Aptitudinea de a însufleţi cu noi redimensionări expresive, policrome, notorii teme standard din repertoriul de circulaţie internaţională al genului, aranjorul şi dirijorul Alexandru Imre a probat-o elocvent în versiunile-cover atribuite cunoscutelor creaţii *Caravan* (Juan Tizol & Duke Ellington), *Petite fleur* (Sidney Bechet), *Tea For Two* (Vincent Youmans, Irving Caesar), *Slipped Disc* (Benny Goodman) şi *Yardbird Suite* (Charlie Parker), dirijorul marcându-şi aportul solistic de redutabil mânuitor al saxofonului alto, al clarinetului, al saxofonului bariton.

Alte cinci momente muzicale, unul mai realizat decât celălalt, se succed pe CD purtând cu sine mesajul unui lirism sincer, nuanţat de eleganţa unor aranjamente ample, de bun gust, polivalente: *Laura* (David Raskin, Johnny Mercer, aranjament Richard Oschanitzky), *My Foolish Heart* (Victor Young, Ned Washington, arr. Richard Oschanitzky), *April In Paris* (Vernon Duke, Yip Harburg, arr. Cristian Colan), *Embraceable You* şi *Someone To Watch Over Me* (ambele de George & Ira Gershwin, aranjor Alexandru Imre) – teme standard reînviate de pe retina memoriei de către *Orchestra Electrecord* sub bagheta lui Imre, echipa de suflători fiind augmentată în aceste piese şi cu instrumente cu coarde şi arcuş.

În continuare, cele patru episoade sonore preluate din discul *Seria Jazz nr. 5* (1968) *„Jam Session cu* Friedrich Gulda" relevă la loc de cinste beneficele conlucrări ale lui Alexandru Imre cu distinsul muzician Richard Oschanitzky: temele standard *There's No Denyin'* , autor Charlie Mariano, *Walkin' Shoes*, autor Gerry Mulligan, *C-Jam Blues* de Duke Ellington plus prelucrarea temei folclorice româneşti *Pe deal pe la Cornăţel* – eterice bijuterii sonore şlefuite cu minuţie de artizan de aranjorul Oschanitzky, înnobilate creativ de instrumentişti.

Un moment muzical aparte: mărturie a modalităţii în care o melodie *pop* poate deveni o sursă pentru un veritabil travaliu variaţional de jazz, piesa *În amurg* – cel mai reuşit hit al compozitorului Aurel Giroveanu – frapează în versiunea *Orchestrei Electrecord*, graţie înainte de toate unui apreciabil aranjament datorat lui „Şoni" Imre, fructificat improvizatoric de coechipieri în chorus-urile solistice, inclusiv de clarinetistul lider.

Secvenţa-epilog a discului, de asemenea rod al colaborării dintre Alexandru Imre (care se recomandă în acest caz în ipostază de inspirat compozitor) şi Richard Oschanitzky, insolita piesă *Lângă tine* aparţine LP-ului *Bossanova* (1966) înregistrat de *Orchestra Electrecord* dirijată de Oschanitzky.

Se cuvine să subliniem contribuţiile marcate spre evidenţierea ţinutei albumului CD de către Emil Mihai *(Electrecord)* – semnatar al masterizării pieselor discului - şi de Marius G. Mihalache, realizatorul graficii carcasei digipack şi a booklet-ului aferent.

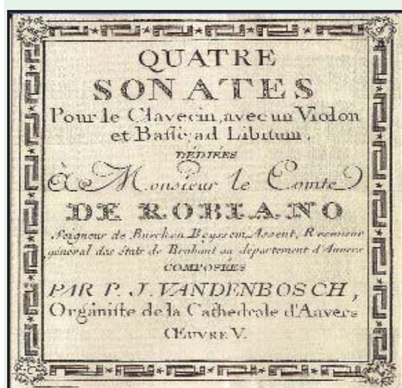
Florian LUNGU

Sigismund Toduță: „Sonatele pentru flaut şi pian"

Acest remarcabil CD editat de casa de discuri Eurostar a fost realizat cu sprijinul Asociației Centrul de pregătire muzicală "Ars Cantus" din Cluj-Napoca, la împlinirea unui deceniu de la înființarea acesteia în 2012. De altfel, inițiatorul acestui proiect, prof. dr. Florin Țîrlea, este interpret la flaut, alături de pianista Mihaela Gavriş. Aceasta din urmă, conf. univ. dr. la Academia Națională de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, este autoarea cărții "Sonatele cu pian ale lui Sigismund Toduță", editată în 2005. Înregistrările pentru discul de față au fost realizate în anul 2002, în sala 59 a Academiei Naționale de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, cu suportul tehnic al studioului de înregistrări condus de Săndel Filip. Este vorba de *Sonata I* (*Allegro*, *Tenero*, *Allegro con brio*) şi de *Sonata a II-a* (*Egloga*, *Toccata-quasi una fuga*, *Threnia*).

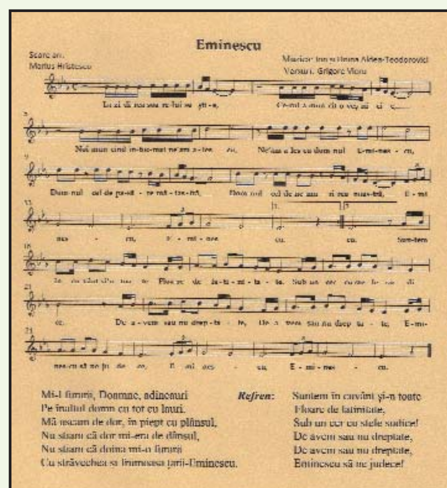
P. J. Vandenbosch: „Patru sonate pentru clavecin cu vioară şi bas ad libitum"

QUATRE SONATES
Pour le Clavecin, avec un Violon et Basse ad Libitum.
DÉDIÉES
À Monsieur le Comte DE ROBIANO
COMPOSÉES
PAR P. J. VANDENBOSCH,
Organiste de la Cathedrale d'Anvers
ŒUVRE V.

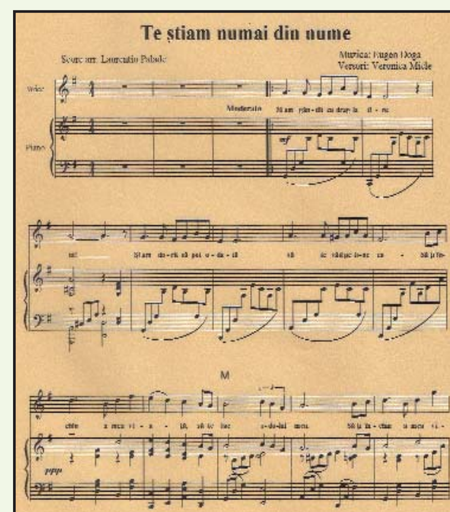
Cele patru sonate, datând din sec. XVIII, au fost dedicate de compozitor, organist al Catedralui din Anvers, contelui Jean Joseph de Robiano. Este vorba de *Sonata I în re major* (clavecin solo), *Sonata II în do major* (clavecin şi vioară), *Sonata III în la major* (idem), *Sonata IV în re major* (clavecin, vioară şi violoncel). Restituirea aparține unui trio alcătuit din Fernanda Romila, clavecin (ea semnează şi o pertinenta prezentare în booklet), Dorothee Mühleisen, vioară barocă şi Nora Kallay, violoncel baroc. Înregistrarea a fost realizată în iunie 2000 la castelul Flawinne (Belgia), grație amabilității vicontelui şi vicontesei Olivier de Spoelberch. Director artistic – Frederick Haas, înregistrare şi montaj – Cyrille şi Anna Carillon, coordonare – contele Victor de Robiano, concept – contele André de Robiano. O excepțională restituire muzicală datorată casei de discuri Eurostar. (**M. G.**)

„Eminescu – dorul de absolut"

Am mai scris în paginile noastre despre excepționalele ediții bibliofile realizate la Botoşani de doamna Lili Bobu sub egida Aociației culturale "Regal d'Art". Cu ocazia Zilei Culturii Naționale, dânsa ne propune o impresionantă antologie – "100 de poeme dedicate efigiei eminesciene". Volumul este prefațat de reputatul eminescolog, academicianul Mihai Cimpoi, autor între altele al unui "Dicționar academic" dedicat poetului nostru național, dar şi inițiator şi coordonator al Congresului mondial al eminescologilor, găzduit de Chişinău. Între cele mai frumoase poeme din carte închinate lui Eminescu, câteva i-au inspirat pe compozitori, partiturile acestor cântece fiind gravate pe calc în interiorul volumului, redactori muzicali fiind dirijorul Marius Hristescu şi compozitorul Laurențiu Palade. Este vorba de lucrările intitulate "Te ştiam numai din nume" de Eugen Doga (versuri Veronica Micle), "Din dor de Eminescu" – muzică şi versuri Lucia Olaru Nenati (prof. dr. Lucia Olaru Nenati are câteva poezii în volum şi de asemenea semnează o admirabilă postfață), "Ninge la Ipoteşti" de Laurențiu Palade şi Paul Surugiu-Fuego (versuri Corina Palade), "Dor de Eminescu" de Alexandru Zărnescu (versuri Adrian Păunescu), "Colind pentru Eminescu" de Maria Mocanu (versuri Arcadie Suceveanu), "Eminescu" de Ion şi Doina Aldea Teodorovici (versuri Grigore Vieru). Un capitol extrem de special este cel final, cu chipul lui Mihai Eminescu în

filatelie şi cartofilie, în colecția "Cu gândiri şi cu imagini", cu reproduceri ale artiştilor plastici Romulus Harda şi Paul Surugiu-Fuego. Subliniem încă o dată că partiturile se referă la cântece compuse pe versuri dedicate lui Mihai Eminescu şi incluse între cele 100 de poeme, nefiind deci vorba de lucrări muzicale scrise pe versurile acestuia, care ar putea face obiectul unui vast

volum separat. Înainte de a aşterne aceste rânduri (unde e pana muiată-n călimară din vremea "Luceafărului"?) am răsfoit încă o dată cu încântare şi emoție impozanta carte înveşmântată în catifea albastră, cu titlul tipărit cu litere aurii şi cristalul Swarovski având gravată celebra semnătură eminesciană şi m-am trezit fredonând melodia premiată la festivalul de la Mamaia în urmă cu trei decenii, "Eminescu", adusă tulburător la microfon de regretații Ion şi Doina Aldea Teodorovici... (**Mihai Chiher**)

Blues pentru Iaşi

Memoria compozitorului şi dirijorului Titel Popovici este cinstită cum se cuvine la Iaşi, exemplul putând fi urmat şi de alte localităţi care au dat culturii noastre muzicieni de

Titel Popovici
Şcoala Populară de Arte
IAŞI
25.11.2021
ORA 17:00
CASA DE CULTURA A STUDENTILOR
Spectacolul Festival
„Blues pentru Iasi"
TITEL POPOVICI
Editia a VIII-a
Formatia "Maxi Band"
Maricel Maxim - pian
Paduraru Nicolae - percutie
Cosmin Nica - sax alto
Marius Holeru - vioara
Aurelian Holera - trompeta
Stefan Alupei - clapa
Invitati:
Constantin Florea
Speranta Vasiliu
Catalin Maxim
Solistii:
George Pascal
Denis Iuria
Antonia Solomon
Patricia Acsinia
Alexandra Parasca
Emma Ghearasim
Anemona Filip
Stefan Popescu
Matias Presecariu
Director artistic: prof. Maricel Maxim
Prezentatori: Andreea-Elena Popovici
Cezar Archip
INTRAREA LIBERA

valoare. Astfel, Şcoala populară de arte poartă astăzi, după cum se ştie, numele lui Titel Popovici, acesta descoperind şi lansând aici, în postură de profesor, o sumedenie de interpreţi şi intrumentişti remarcabili pe tărâmul muziii uşoare şi al jazz-ului. Mai mult, la intrarea în instituţie te întâmpină un bust în bronz al celui care dă numele şcolii. Actualul manager, Vlad Baba, n-a uitat realizările din

Ecaterina Popovici, Vlad Baba

timpul vieţii ale muzicianului, între acestea numărându-se la loc de cinste concerte şi festivaluri de muzică uşoară şi de jazz, la mai toate Titel Popovici fiind nu numai organizator, dar aflându-se şi pe scenă, în postură de dirijor. Aşa încât în ultimele zile ale lui noiembrie 2021 a fost continuată una din aceste iniţiative de neuitat, programându-se pe scena Casei de cultură a studenţilor din Iaşi a VIII-a ediţie a Spectacolului-festival "Blues pentru Iaşi – Titel Popovici". Director artistic al manifestării a fost compozitorul şi profesorul Maricel Maxim (de altfel soliştii au fost de la clasa sa şi ale colegilor Gianina Radu şi Ionuţ Felecanu), el fiind şi în fruntea formaţiei de acompaniament, "Maxi Band". Între cei nouă tineri solişti talentaţi, toţi cu voci bune şi promiţătoare, s-au numărat şi câţiva elevi de la clasa de percuţie condusă de profesorul Nicolae Păduraru. S-au cântat multe creaţii semnate Titel Popovici, distingându-se în acest sens, ca invitaţi, doi foşti elevi ai acestuia, Speranţa Vasiliu şi Cătălin Maxim. Ambii au evoluat şi pe scena Festivalului naţional "Crizantema de aur" de la Târgovişte, Titel Popovici fiind un compozitor emblematic pentru romanţa românească, multiplu laureat la acest festival. Un alt invitat a fost cunoscutul interpret Constantin Florescu. Respect pentru o mare valoare a Iaşilor, un afiş inspirat, o orchestră de calitate, cântece de patrimoniu şi doi tineri prezentatori, Andreea Elena Popovici şi Cezar Archip – iată ce a propus acest concert frumos, ce a făcut uitată pandemia, cu toate necazurile şi neajunsurile ei. La final, toţi participanţii, în frunte cu văduva muzicianului omagiat, Ecaterina "Mimi" Popovici, au primit din partea organizatorilor diplome care să le amintească faptul că au fost părtaşi la un adevărat eveniment muzical.

Cătălin Maxim

Dorin MANEA

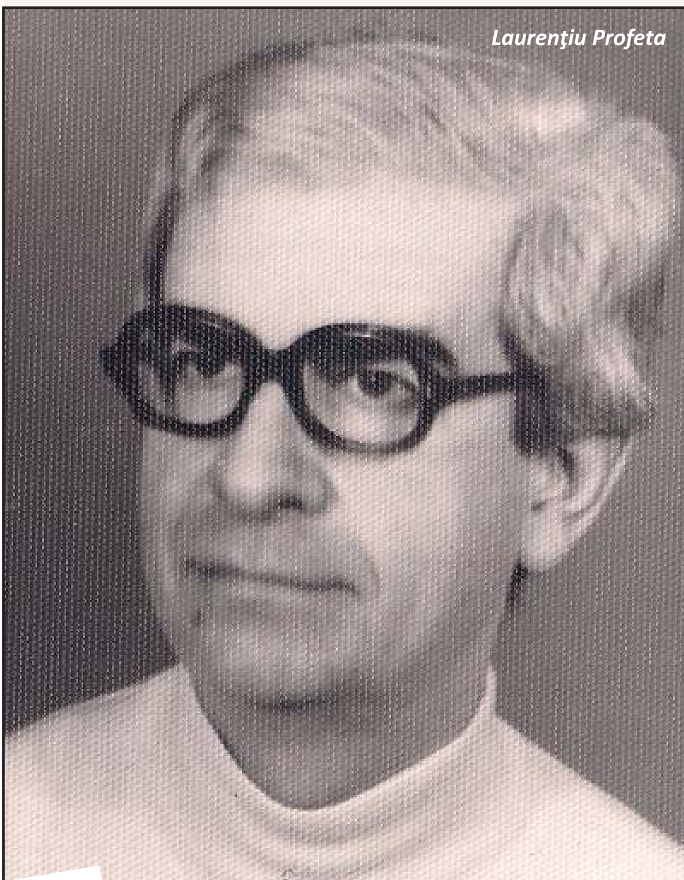
Redutele şlagărului (5)

Sunt mulți dintre cititorii noştri interesați de marile manifestări mai vechi ale muzicii uşoare, în care s-au lansat atâtea vedete şi şlagăre, unele în actualitate, în bună măsură, şi azi. De pildă, participant direct la aceste competiții, compozitorul Mircea Romcescu ne-a declarat că

Horia Moculescu

el însuşi nu-şi mai amintea unele titluri şi interpreți, completându-şi documentația personală în urma serialelor noastre. Nemaivorbind de Mircea Nicolau, adevărat arhivar pasionat al fenomenului muzicii uşoare de dinainte de ’89, care de fiecare dată adaugă câteva informații în dosarele sale atât de documentate. Dar, desigur, readucem în fața melomanilor aceste pagini de istorie a genului în primul rând fiindcă ele constituie adevărate modele, care din păcate n-au mai fost urmate în vremea din urmă. Sunt compozitori, textieri, interpreți de care aproape nu se mai vorbeşte – şi este mare păcat...

Ediția a VI-a a festivalului “Melodii ’84” a avut loc, conform tradiției, la începutul anului următor, mai precis

Laurenţiu Profeta

între 14 şi 17 februarie 1985, la Palatul Sporturilor şi Culturii din Capitală. Organizatorii au fost aceiaşi, cu UCMR la loc de frunte, coordonator fiind acelaşi Ladislau Hegheduş, secretar de stat de Consiliul Culturii şi Educației Socialiste. De altfel, componența juriului este edificatoare, în fruntea lui stând Nicolae Călinoiu, preşedinte al UCMR şi rector al Conservatorului “Ciprian Porumbescu”. Spre deosebire de concursurile de la Mamaia şi de la alte competiții de după 1990, competența era respectată, din juriu făcând parte compozitorii Laurențiu Profeta, secretar al Biroului de muzică uşoară a UCMR, Camelia Dăscălescu, Henry Mălineanu, Temistocle Popa, Cornel Fugaru, Vasile Şirli, Dan Ardelean, Adrian Enescu, Alexandru Vilmanyi, muzicologul Petre Codreanu. În aceste condiții se mai putea cineva îndoi de justețea distincțiilor şi de obiectivitatea juraților? Un asemenea eveniment major, radiodifuzat şi televizat, nu putea beneficia decât de profesionişti redutabili în echipa tehnico-artistică: Bițu Fălticineanu (regia), Paul Enigărescu, Mihai Prisăcaru, Alexandru

Mirabela Dauer

Pârlea (regia muzicală), ing. Radu Ionescu (sonorizare sală), Mariana Șoitu (redactor), Doina Anastasiu (regia de montaj TV), Şerban Georgescu (compozitorul, care era atunci era angajat la Radio, a fost redactor muzical), Ion Barta, Mihai Mârțu, Ovidiu Drugă. Şi de această dată a existat un stand unde casa Electrecord a pus în vânzare 5 LP-uri cu melodiile din festival (2 cu şlagărele 1984 şi 3 cu piesele din concursul de dans), ceea ce, să recunoaştem, a fost o performanță şi nu s-a mai repetat în perioada recentă, când posibilitățile tehnice sunt infinit mai mari...

Festivalul a ținut mai puțin, fiindcă a consacrat câte o singură seară fiecărui subiect din concurs. Nu întâmplător manifestarea era programată în primele luni ale anului următor, deoarece era singura competiție ce cântărea recolta muzicală a anului precedent. Aceste autentice şlagăre (fuseseră deja premiate, lansate, binecunoscute marelui public) au fost grupate în prima seară. Au fost 4 melodii înafară de concurs - “Pământul se învârteşte” de Camelia Dăscălescu (cu Cristina Bach, mențiune de interpretare la Mamaia 84), “A opta minune” de Marius Țeicu (Corina Chiriac şi Angela Similea), “De cumva ți se întâmplă” de Cornel Fugaru (piesă cântată chiar de el), “Salut lumina vieții” de Adrian Enescu (cu duetul Stereo).

Cum o altă piesă înafară de concurs, de Henry Mălineanu, nu s-a mai cântat, iar Marele Premiu de la ediția precedentă, ce a deschis spectacolul ("Cântăm pacea lumii" de Vasile V. Vasilache, cu Mirabela Dauer), evident că nu intra în

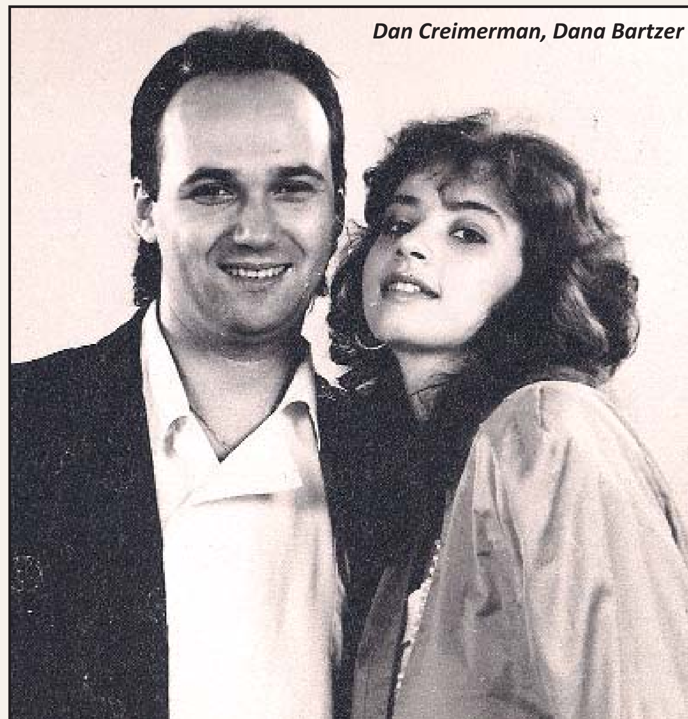

Marius Țeicu

discuție, în lupta pentru premiile anului 1984 au fost 13 creații, lansate sau laureate la Mamaia, "Melodii 83" sau la "Şlagăre în devenire". Înafara orchestrei de bază, cea a Radioteleviziunii, dirijată de Sile Dinicu, formația Vilmanyi a acompaniat câteva piese din concurs. A fost o seară mai mult decât agreabilă, agrementat cu umorul tonic al Stelei Popescu, dar şi cu recitalurile incandescente oferite de Corina Chiriac, de cehul Josef Laufer ("Cerbul de argint" la Braşov în 1968, la prima ediție a festivalului internațional) şi de formația Holograf, în formula: Antonio Furtună (clape), Edi Petroşel (tobe), Mihai Pocorschi (chitară), Mihai Popescu (bas), Gabriel Cotabiță (vocal). Holograf, care avea deja un prim LP la Electrecord, a cântat piesele "Singurătatea astronautului YX5793", "Balada controlorului", "Te aştept să vii", "Rockul dezarmării". La Gala laureaților melodiile laureate au fost intercalate, dar iată titlurile premiate din piesele primei seri. După ce fusese

Angela Similea

distinsă cu Premiul de popularitate la Mamaia 84, compoziția lui George Nicolescu "Prefă-te inimă în stea", cântată vibrant chiar de el, a fost recompensată şi aici cu aceeaşi distincție. Piesa lui Marcel Dragomir interpretată de Mirabela Dauer, "Să păstrăm pământul teafăr", a primit premiul II, iar "Magistrala albastră" de Vasile V. Vasilache (Mirabela Dauer şi Dan Spătaru) a fost recompensată exact cu aceeaşi distincție ca la Mamaia '84, Premiul Organizatorilor. Nici un cântec de la această secțiune, absolut ciudat, fiind vorba de unele şlagăre autentice, n-a primit premiul III, în schimb creația lui Ion Cristinoiu "Ne mai vedem şi mâine" (Simona Florescu) a fost aşezată pe locul I împreună cu o creație nouă a acestuiaş compozitor extraordinar, "Dacă n-ai fi existat" (Angela Similea). În schimb Marele Premiu a provenit, de justețe, din această seară a refrenelor cunoscute, fiind acordat melodiei lui Marius Țeicu, "Trăiesc", cântată cu patos de Angela Similea (după ce fusese recompensată cu Premiul Publicului la Mamaia). N-a intrat în palmares, surprinzător, cântecul distins cu Premiul Juriului la "Şlagăre în devenire", "Concert pentru soare şi cer albastru în Do major" de Aurel Giroveanu (cu tenorul Florin Georgescu, de la Opera Română), deşi măcar un premiu III ar fi meritat.

Cum spuneam, seara a doua a fost dedicată melodiilor oarecum în primă audiție, fiind condimentată de evoluția superlativă a invitaților Mirabela Dauer, Mihai Constantinescu (ambii alături de formația Post-Scriptum),

Dan Creimerman, Dana Bartzer

Alexandru Arşinel şi Jörg Hindemith din RDG (în notițele mele apare şi bulgarul Vasil Naidenov, nu ştiu de ce, nu cred că a fost). Şi aici au existat multe piese în afara concursului aparținând membrilor juriului: "Amândoi" de Temistocle Popa (cu Ioan Toroican, Trofeul de interpretare la Mamaia '84), "Baladă pentru dragostea mea" de Laurențiu Profeta (cu Marina Scupra, şi ea Trofeul de interpretare la Mamaia '84, evident ex- aequo), "Eu şi dorul dragei mele" de Camelia Dăscălescu (cu Dan Spătaru), "În urma ta" de Alexandru Vilmanyi (Silvia şi Mircea Dumitrescu), "Copiii visează" de Dan Ardelean (Mirela Voiculescu), rămânând 14 titluri în concurs. O mențiune a recompensat creația tinerei compozitoare Claudia Daniela

Nacu, "Te voi aştepta", lansată la Mamaia '84 şi interpretată de Trio Expres, din care făcea şi ea atunci parte. Un Premiu al Organizatorilor a revenit piesei "E dorul aprins în cuvinte!" de Dan Stoian, cu Eva Kiss, în timp ce două premii III, ex-aequo, au venit ambele de la această secțiune (probabil de aceea au fost "sărite" şlagărele). Este vorba de "Drumul spre tine" de Vasile Veselovschi (cu Corina Chiriac), respectiv de compoziția lui Horia Moculescu prin care el aniversa... "Un an de dragoste" (cântată de autor împreună cu soția sa Ana-Maria Moculescu). Organizatorii au restabilit echilibrul acordând doar un premiu II secțiunii "Şlagăre '84", iar despre premiul I şi Marele Premiu am amintit. Ar mai fi meritat să intre în palmares melodia "Un buchet de crizanteme" de Jolt Kerestely, solistă Marina Florea, dar cum obținuse două premii la "Şlagăre în devenire" o vedeam mai degrabă introdusă la piese deja lansate, normal. Dar uitându-mă mai bine, am observat că în ambele seri au figurat refrene deja lansate. În aceeaşi situație s-a aflat o altă piesă nepremiată, lansată de Mamaia... '83, "Nu ştiam că mă iubeşti şi tu" de Vasile V.

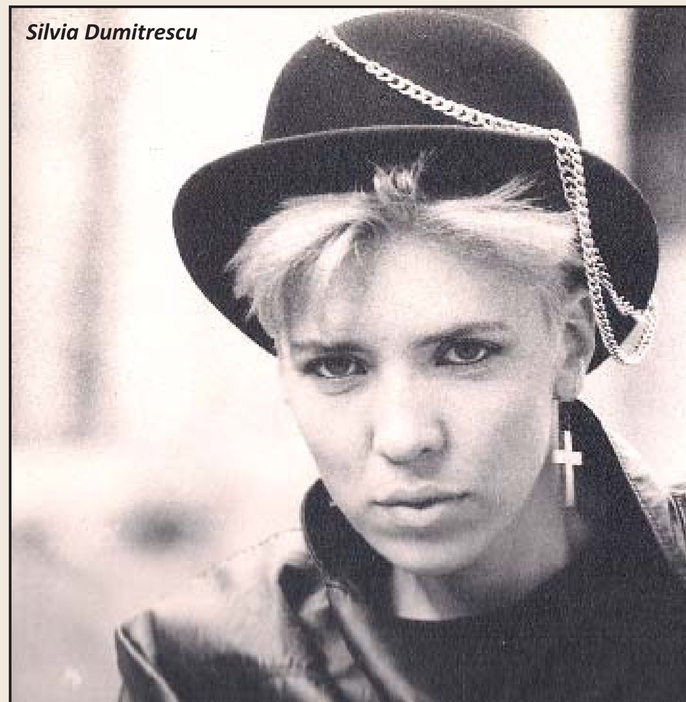

Emilia Dițu

Vasilache, cu duetul de mare popularitate Mirabela Dauer – Dan Spătaru, rechemat la rampă de publicul entuziast.

Am vorbit într-un alt articol despre Concursul de muzică de dans pentru tineret. Iată că organizatorii erau preocupați în acei ani să îi apropie pe tineri de muzica uşoară prin creații cât mai apropiate de gustul acestora. Aşa încât seara a treia de festival a propus "Muzică de dans în primă audiție". A fost o seară dinamică, antrenantă, fireşte, cu acompaniamentul asigurat de orchestra dirijată de Dan Ardelean. Au fost prezentate înafară de concurs melodiile "Amintiri" de Cornel Fugaru (instrumentală, cu ilustrație coregrafică oferită de doi solişti ai Baletului Operei Române), "Rock" de compozitorul veşnic tânăr Henry Mălineanu (cu un Alexandru Arşinel dezlănțuit!) şi "Vom dansa din nou" de Alexandru Vilmanyi, cu grupul vocal Choralis condus de Voicu Enăchescu. Grupul a evoluat şi în concurs, având componența: Anca Cioranu, Oana Albuțiu, Cătălina Soare, Stelian Coman, Nicky Antonescu, Costel Negrilă. Au existat ceva mai multe distincții, parcă, la această secțiune de dans, este drept că au fost 18 titluri în concurs. Deschiderea făcut-o piesa distinsă cu premiul I la "Melodii '83", "Concurs de dans" de Horia Moculescu, interpretată de grupul vocal masculin pe care eu l-am botezat "Cvintetul vocal Luchian" şi în care alături de Ioan Luchian Mihalea mai erau Bogdan Dragomir (în prezent la

Vasile Veselovski, Mihai Maximilian

Radio România), Cristian Caragea, Mihai Țiulete şi Mircea Cotigă. Două Mențiuni au răsplătit creațiile unor compozitori tineri, Dan Dimitriu ("Dansul timpului" - Marina Scupra) şi Silviu Hera ("Dans non-stop" - Marina Florea). De fapt era normal să se înscrie mulți autori din generația nouă, aşa cum era şi cazul lui Ionel Tudor. El a plecat fericit acasă cu premiul Tinereții, pentru piesa "Pe portativul viselor", solist Mircea Dumitrescu. Trist, fostul soț al Silviei Dumitrescu ne-a părăsit tânăr... La multe din piese a existat ilustrație coregrafică imaginată de Dan Bebe Ionescu pentru grupul de dans modern "Izvor". Premiul III a fost înmânat lui Viorel Gavrilă pentru "Nu vă mirați", în interpretarea Cvintetului vocal Luchian, extrem de solicitat în acea perioadă. Dar să nu vă închipuiți cumva că maeştrii genului, ajunşi la maturitate, nu stăpâneau la perfecție şi arta refrenelor dansante. Dovadă grăitoare: Horia Moculescu a fost distins cu Premiul de Popularitate ("Astă-

Silvia Dumitrescu

seară dansăm” - Silvia şi Mircea Dumitrescu), iar George Grigoriu a intrat în posesia Premiului Organizatorilor pentru piesa “Să cântăm, să dansăm”, solistă Marina Florea. Trombonist în orchestra Radio, Corneliu Meraru şi-a încredinţat piesa “Noul dans” foarte tinerei soliste abia lansate, Simona Florescu (devenită peste câţiva ani soţia lui Ion Dichiseanu), şi a câştigat premiul II. Iar Premiul I a revenit, inevitabil am spune, unor piese cu toate atributele şlagărului, aşezate la egalitate pe prima treaptă, aşa cum au rămas şi azi în memoria publicului: “Să crezi în dragostea mea” de Ion Cristinoiu (cu Mihaela Runceanu) şi “Nu te enerva!” de Marius Ţeicu, solistă Corina Chiriac. În juriul secţiunii muzicii de dans a fost introdus balerinul Victor Vlase, iar Vasile Veselovschi l-a înlocuit pe Temistocle Popa. Am parcurs curios lista pieselor finaliste şi m-am mirat că juriul (în care fusesem cooptat şi eu!) n-a notat superlativ şi piese care ulterior au intrat în memoria publicului, cum ar fi “În lumina lină” de Dan Constantin (Mihaela Oancea) sau “Cred în iubire” de Marcel Dragomir

Romeo Vanica

(Emilia Diţu). Important însă este faptul că s-a oferit şansa de a se confrunta cu compozitorii consacraţi unor autori aflaţi la început de drum, cum ar fi Iulian Vrabete, Dan Creimerman, Lenuţa Tămăşanu, Manuela Bogatu, primii doi consacrându-se ulterior. Angela Similea (alături de formaţia Savoy condusă de Marian Nistor), Cristian Popescu (care a fost şi în concurs, cu o piesă a lui Dan Stoian), Virgil Ogăşanu, Dan Spătaru, formaţiile Holograf şi Roşu şi Negru au condimentat serile 3 şi 4 de festival. Roşu şi Negru a avut atunci componenţa Liviu Tudan, Florin Ochescu, Adrian Ordean, Dan Creimerman şi Dorel Vintilă Zaharia, aşadar un adevărat supergrup! Repertoriul formaţiei: “Timpul”, “Aripi de pace”, “Iubirea cere pace planetară”, “Carusel”, “Pasărea iubirii”, “Hai acasă”, “Alfabetul”, “Pseudofabulă”. De un firesc succes s-a bucurat micro-recitalul duetului Stereo (Crina Mardare, Elena Perianu), cu patru transcripţii, semnate Adrian Enescu, ale unor teme folclorice, de fapt remarcabile exerciţii de stil efectuate cu măiestria-i binecunoscută de muzician la o serie de instrumente electronice, în principal sintetizatoare. Două dintre acestea, “Mocioriţa” şi “Fetele de la Căpâlna”, cu versuri de Lucian Avramescu, apăruseră deja pe LP-ul “Salut lumina vieţii”, celelalte din recital fiind “Frumoasă vecina noastră” şi “Săracă inima me”. În partea a doua a serii de dans a fost oferită şansa afirmării radio-televizate şi a întâlnirii cu publicul bucureştean, în acompaniamentul orchestrei dirijate de compozitorul Dan

Mihaela Runceanu

Ardelean, unor tineri solişti lansaţi sau laureaţi la festivalul de la Mamaia: Marina Scupra, Ioan Toroican (Trofee de interpretare), Silvia şi Mircea Dumitrescu (premiul I), Gabriela Sauciuc (premiul II), Simona Florescu (Premiul tinereţii), Cristina Bach (menţiune), Emilia Diţu.. A fost ca un o adiere de aer proaspăt, cu o lumină a speranţei în viitorul muzicii uşoare româneşti aduse de aceşti solişti dintre care cei mai mulţi au confirmat. Meritul, indiscutabil, revine şi compozitorilor care au avut încredere în ei şi le-au încredinţat piese frumoase: Camelia Dăscălescu, Marcel Dragomir, Dan Ardelean, Corneliu Meraru, Jolt Kerestely, Ionel Tudor, Dan Dimitriu, Dan Beizadea.

În cronica sa din “Scânteia”, criticul muzical Smaranda Oţeanu făcea o competentă radiografie a

Marina Scupra

festivalului, notând pe bună dreptate că şlagăre autentice cum ar fi “De n-ai să vii” de Ion Cristinoiu sau “Nostalgie” de Marian Nistor n-au fost selecţionate, fiind preferate unele “modeste, chiar neştiute, cu o slabă difuzare”. Dar dincolo de toate, concluzia ei este şi a noastră şi se va regăsi în următoarele episoade ale serialului: “Melodii ‘84 a fost o ediţie de succes, care deschide perspective cântecului românesc de muzică uşoară”. (*Va urma*).

Octavian URSULESCU

ABBA Voyage

Într-o seară specială de Eurovision, în data de 6 aprilie 1974, patru tineri pe numele lor Agnetha Fältskog, Björn Ulvaeus, Benny Andersson, şi Anni-Frid Lyngstad au reuşit să cucerească cel mai râvnit trofeu muzical european. Cântecul simbolic „Waterloo" a adus primul trofeu Eurovision pentru Suedia şi a marcat intrarea pe scena internațională a unei trupe care avea să ajungă cea mai

îndrăgită formație disco a anilor '70-'80 şi un fenomen în industria muzicală globală. Grupul ABBA (Agnetha, Björn, Benny, Anni-Frid) a continuat din 1974 să producă nenumărate hit-uri precum „ Thank You for the Music", „Dancing Queen", „Happy New Year", „Mamma Mia", „Chiquitita", „The Winner Takes It All" sau „Gimme! Gimme! Gimme!", stabilind recorduri greu de egalat în sfera vânzărilor de discuri, fanii cumpărând de-a lungul anilor peste 150 de milioane de albume marca ABBA. De altfel, grupul suedez ocupă locul al treilea în topul celor mai bine vânduți muzicieni în Regatul Unit, iar albumul „ Gold: Greatest Hits" este depăşit în clasamentul vânzărilor în topurile britanice doar de discul „ Greatest Hits" lansat de Queen.

Cu toate că nu a anunțat niciodată oficial despărțirea, grupul ABBA a încetat activitatea în anul 1982, membrii urmând căi separate şi diverse proiecte solo sau în doi de-a lungul timpului. În anul 2016, membrii ABBA au concertat pentru prima oară în formula originală, iar doi ani mai târziu, în 2018, au lansat două cântece noi: „I Still Have Faith In You" and „Don't Shut Me Down". Cu toate că aceste mici „reuniuni" au fost sporadice, fanii au sperat mereu într-o revenire în adevăratul sens al cuvântului a grupului lor preferat. Deşi o asemenea revenire a întârziat să apară timp de patru decenii, ABBA s-a întors în anul 2021 şi a propus întregii lumi un nou album oficial. Discul „Voyage" a apărut pe 5 noiembrie 2021, la o distanță de 40 de ani de la precedentul album, „The Visitors", lansat în noiembrie 1981. Cel de-al nouălea album ABBA (ce conține 10 piese disco-pop) a reprezentat încă un succes important înregistrat de formație. „Voyage" a ajuns numărul unu în topul vânzărilor în Suedia, Marea Britanie şi a ocupat locul al doilea în Statele Unite ale Americii. Agnetha, Björn, Benny şi Anni-Frid nu s-au oprit după lansarea albumului şi în iarna anului 2021, cu ocazia sărbătorilor de Crăciun, au lansat un nou single extras de pe albumul „Voyage". „Little Things", colindul propus de ABBA, a avut şi un scop caritabil, iar toate încasările produse de cântec urmează a fi donate către UNICEF. „Little Things" a urcat la scurtă vreme după lansare în topurile muzicale din Suedia.

Începând din mai 2022, formația ABBA va susține o serie de concerte inedite pentru promovarea albumului „Voyage". Agnetha, Björn, Benny şi Anni-Frid se vor înfățişa în fața publicului sub forma „avatarurilor" lor digitale, acompaniați de o trupă live. Spectacolul digital a fost creat cu ajutorul unor tehnici aparte, în colaborare cu Industrial Light & Magic, companie înființată de George Lucas, creatorului seriei "Star Wars". Concertele „revoluționare" care le vor permite membrilor ABBA să facă parte din public şi să urmărească concertul susținut de aparițiile lor holografice vor avea loc în Londra, găzduite de o sală de spectacole construită special pentru acest eveniment.

The Tears of Hercules

„The Tears of Hercules", noul album marca Rod Stewart, a fost lansat în data de 12 noiembrie 2021. După o pauză discografică de 3 ani, Stewart a revenit în atenția publicului cu 12 cântece noi, lansate sub coperta discului cu numărul 32 din discografia lui Rod Stewart. Discul „The Tears of Hercules" a fost foarte bine primit de critici şi de fanii lui Stewart, artistul însuşi declarând faptul că este unul dintre cele mai bune albume ale sale din ultimii ani (9 dintre cele 12 piese fiind scrise de Stewart).

Departe de a fi doar o declarație de presă menită să atragă atenția asupra lansării, cuvintele lui Rod Stewart vor apărea într-o altă lumină pentru cei care vor asculta noul disc. Albumul este cu siguranță unul special. De la titlul încărcat de simbolism până la felul în care piesele se succed, „The Tears of Hercules" reprezintă o apariție demnă de a

Rod Stewart

încununa cu succes o carieră excepțională, dar în același timp marchează într-un mod aparte debutul celui de-al șaptelea deceniu de activitate al artistului britanic. Străbătute de vocea inconfundabilă a lui Rod Stewart piesele ce alcătuiesc albumul prezintă ascultătorului o paletă largă de influențe muzicale de la folk, pop, rock, disco și beat-uri moderne. Regăsim și interpretări Rod Stewart clasice în „Some Kind of Wonderful" (cântec scris de John Ellison) sau în apăsătoarea baladă care dă titlul albumului „The Tears of Hercules". Interesant este faptul că albumul pare străbătut încă de la prima piesă („One More Time") de fiorul muzicii country americane, lucru confirmat spre finalul albumului atunci când odată cu piesa „These Are My People", Rod Stewart îl omagiază pe cel care a rămas în inimile fanilor o legendă a muzicii country, Johnny Cash.

Așa cum era de așteptat, albumul „The Tears of Hercules" s-a clasat la scurt timp după apariție pe primele locuri în topurile britanice, atingând la finalul lunii noiembrie poziția a cincea, dar este foarte probabil să îl vedem urcând în clasamentele muzicale din întreaga lume.

Terence „Astro" Wilson

Terence „Astro" Wilson

Terence „Astro" Wilson a decedat în data de 6 noiembrie 2021, la vârsta de 64 de ani. Astro a fost timp de 30 de ani un membru de bază al trupei UB40, fiind unul dintre soliștii formației. Începând din anii '80, UB40 a revitalizat concepția despre muzica reggae în cadrul industriei muzicale globale, propunând un stil reggae-pop care a cucerit publicul. Muzica trupei a tratat încă de timpuriu teme sociale și politice, mesajul lor rezonând puternic în mijlocul societății britanice. De altfel, numele formației a fost inspirat de un act referitor la șomaj, denumit „Unemployment Benefit, Form 40" (prescurtat UB40).

De la primul album, „Singing off", apărut în 1980, certificat cu discul de platină datorită numărului uriaș de vânzări, și până în prezent, UB40 a demonstrat că este o formație fenomen și una dintre puținele trupe cu o asemenea expunere care să promoveze stilul reggae, după era Bob Marley.

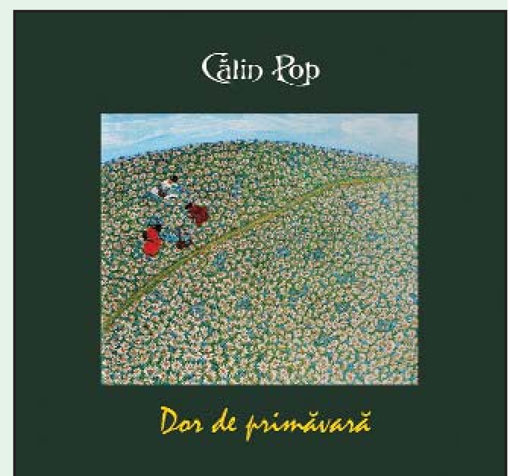
Astro s-a născut în data de 24 iunie, 1957 în Marea Britanie și s-a alăturat trupei UB40 în 1979. Împreună cu UB40 a vândut peste 70 de milioane de discuri în întreaga lume, înregistrând alături de formația britanică piese celebre, care au ajuns hit-uri internaționale precum versiunile reggae ale cântecelor „Red, Red Wine" (compus de Neil Diamond) și „Can't Help Falling In Love", cântec făcut celebru de Elvis Presley.

În 2013, Astro a părăsit trupa, la o distanță de 5 ani de când un alt membru important, Ali Campbell, fondatorul trupei UB40, și-a anunțat retragerea. Cei doi au continuat să ducă mai departe spiritul UB40, susținând turnee împreună până în acest an. Vestea morții lui Astro, survenită brusc, i-a șocat pe apropiații formației, care, în urmă cu patru luni, au mai pierdut un alt membru important din istoria UB40, pe saxofonistul Brian Travers.

David LAPADAT

Călin Pop: „Dor de primăvară"

Lansat înainte de Paști, noul disc solo al liderului de la Celelalte Cuvinte (atât de prolific în ultimul deceniu) se desprinde de precedentele apariții, păstrând aceeași casă de discuri Soft Records. În primul rând prin orchestrații – unele piese păstrează mult din atmosfera primelor albume al trupei orădene, fără a înlocui însă colegii superinstrumentiști ai lui Călin. E și normal, sigur nici autorul nu și-a dorit-o, nici nu ar fi fost posibil în pandemie. Apar în schimb claviaturile lui Mircea Adrian Cadar și saxofonul lui Otto Stăniloi (pe care l-am auzit demult, colaborând cu regretatul Dan Aldea în Germania); pe de altă parte, vocea și chitarele înregistrate de Călin (și blockflöte, cazul melodiei „De taină culori") nu au cum să nu-i trezească pe fanii legendarei trupe a rockului nostru, care așteaptă de atâția ani un disc cu piese noi, cântate până acum câțiva ani, apoi lăsate la dospit în studiouri. Cert e că această criză globală l-a afectat și pe muzician, care a găsit însă inspirație în „suferința de iarnă"... o parafrază metaforică la titlul unuia dintre cântecele de la debutul trupei. Folk-rockul cu trimiteri etno și metal-progresive (dacă e să dau nume spațiului stilistic în care văd încadrat discul) are și o inspirată compoziție pe versuri eminesciene („La steaua"), este reflexiv, pozitiv, și se suprapune de minune Sărbătorilor Pascale. Concluzia conceptului care transpare, fie și neintenționat de autor (dincolo de piesele variate, de-sine-stătătoare), ține tot de depășirea lockdown-ului, cu forțe proaspete, precum natura care se relansează cu fiecare primăvară. În particular, fanul Celelalte Cuvinte din mine așteaptă însă noul disc, care se anunță - piesă cu piesă - în 2022, după două prime singles lansate concomitent cu concertul on-line care a marcat în decembrie 2021 cei 40 de ani de carieră, mai cu seamă că va fi primul – după decenii – cu două chitare (Călin respectiv fiul său, virtuozul Marius Pop)! (**Doru IONESCU**)

Victor Socaciu

Un alt deces a îndoliat lumea artistică la sfârşitul anului trecut, cel al compozitorului (membru al UCMR) şi interpretului Victor Socaciu. Născut pe 14 ianuarie 1953 la Braşov, a absolvit cursurile Şcolii populare de arte din oraş, studiind chitara clasică. În 1970 a înfiinţat trupa rock Zodiac, în care era chitarist şi vocalist, repertoriul incluzând în general reluări ale unor piese străine. În 1978 a absolvit cursurile Facultăţii de Electromecanică, dar încă din 1973 devenise membru al Cenaclului "Dacia Felix" al Centrului Universitar din Braşov, lansând aici primele sale piese folk. Între 1976 şi 1982 a fost component al Cenaclului "Flacăra" condus de poetul Adrian Păunescu, după care s-a numărat între protagoniştii "Serbărilor Scânteii Tineretului", altă manifestare de factură asemănătoare, dar de o mai mare diversitate, prezentată de poetul Lucian Avramescu. Peste ani, trio-ul din care mai făceau parte Vasile Şeicaru şi Ştefan Hruşcă avea să facă la un moment dat săli arhipline în toată ţara. A compus muzică pentru spectacole teatrale, dar şi a genericelor unor populare emisiuni TV, la două din acestea, "Vânare de vânt" şi "Insula copiilor", fiind şi realizator. A participat la şase ediţii ale festivalului de la Mamaia, în palmaresul său strălucind distincţii cum ar fi laureat al Festivalului naţional al artei studenţeşti şi al Festivalului folk "Primăvara baladelor", Marele Premiu al Cenaclului "Flacăra" trei ani la rând (1979, 1980, 1981) şi al Serbărilor "Scânteii tineretului" (1983), două premii la Festivalul internaţional de la Soci (URSS) în 1984. După 1990 recunoaşterile au fost la fel de numeroase – Premiul Criticii muzicale (1997), Premiul Radiodifuziunii Române (1998, 2001), Premiul Asociaţiei culturale "Ginta latină" de la Chişinău (1999), premiul revistei "Actualitatea Muzicală" (2000), premiul Ministerului Culturii (2002), plus o serie de diplome de excelenţă la diverse manifestări artistice. Din 1991 s-a impus ca producător al amplului festival naţional folk "Om bun" şi al Festivalului naţional al cântecului de dragoste, iniţiat şi prezentat de cea care i-a fost mulţi ani soţie, cunoscuta realizatoare a TVR Marina Almăşan. A fost extrem de prolific, în raport cu alţi artişti folk, sub aspect discografic, gravându-şi cele circa 300 de compoziţii pe numeroase albume, DVD-uri sau compilaţii, între cele mai cunoscute creaţii ale sale fiind "Roata", "Căruţa cu flori", "Cântec pentru Charlie Chaplin", "Oltul", "Mama lor", aduse la microfon cu vocea sa gravă inconfundabilă. A activat şi pe tărâm politic, ca deputat (de altfel sicriul cu trupul său a fost depus pentru câteva ore la Palatul Parlamentului, înainte ca publicul să-şi rămas bun în foyer-ul Sălii Palatului) şi apoi în calitate de consul al României la Montreal, în Canada. După Doru Stănculescu, muzica folk autohtonă pierde un alt corifeu al genului, care timp de mai bine de patru decenii a scris istorie în acest domeniu în care muzica se împleteşte cu poezia şi în care Victor Socaciu a fost un lider incontestabil.

U. OCTAVIAN

Rapsodii la Câmpulung

S-a afirmat nu o dată, inclusiv pe scena Festivalului național al romanței de la Târgoviște, și am scris-o și noi de fiecare dată, că marea manifestare "Crizantema de aur" este ca un fluviu uriaş ce-şi adună apele captând torentele unor afluenți reprezentați de evenimentele similare, fireşte mai mici, ce au loc în diverse oraşe. Este marea familie a romanței româneşti, propunând competiții la Zlatna, Câmpulung Muscel, Baia Mare, Timişoara, Borşa sau Botoşani, acestea fiind cele mai importante, ce se regăsesc în palmaresul soliştilor de frunte. Şi, se înțelege, să nu uităm sora mai mică a "Crizantemei de aur", "Crizantema de argint" de la Chişinău. Iar popularizarea acestui gen muzical străvechi este asigurată permanent prin programul național "Tinerețea romanței", promovat intens de directoarea artistică a "Crizantemei de aur", reputata interpretă Alina Mavrodin-Vasiliu. În mai toate cazurile, oficialitățile locale înteleg importanța acestui demers pentru imaginea localitaților respective, dar din păcate mai sunt şi excepții, din partea reprezentanților unor partide pentru

Viorica Rusu

care tradițiile muzicale și identitatea națională nu înseamnă nimic. Din fericire, de cele mai multe ori pasiunea şi cerbicia organizatorilor înving toate opreliştile ridicate de oameni care sprijină mai degrabă genuri muzicale străine sau comerciale. Este şi situația festivalului național de romanțe "Rapsodii de toamnă", desfăşurat în ultimele trei zile ale lunii octombrie în incinta Casei de cultură "C. D. Aricescu" din CâmpulungMuscel. În ciuda refuzului Primăriei de a acorda manifestării sprijinul de care s-a bucurat până la această a XV-a ediție (la mai mare!), organizatorii au fost totuşi la înălțime, ducând la bun sfârşit un eveniment care în plus s-a confruntat şi cu restricțiile impuse de pandemia de Coronavirus. Este vorba de Casa de cultură "C. D. Aricescu", director Sergiu Cicu, şi de Cercul militar, condus de Emilia Biță. Juriul a fost unul de strictă specialitate, fiind alcătuit din profesorii de muzică Liviu Iana (preşedinte al juriului), Speranța Florea, Bianca Popescu, Gina Pavel (sora lui Marcel Pavel), folcloristul Ionică Radu şi, se înțelege, animatoarea acestui festival, cunoscuta interpretă, cu multe trofee la activ, Mariana Claudia Filipescu (directoare artistică). Dânsa, în egală măsură valoroasă pictoriță şi realizatoare TV, este o mare

Maria Neag, Mariana Claudia Filipescu

admiratoare a Alinei Mavrodin-Vasiliu, din experiența căreia s-a inspirat în multe privințe. Coroborat cu relațiile pe care şi le-a făcut prin participarea la toate competițiile importante, a reuşit să reunească pe scenă 11 concurenți de valoare, cea mai bună dovadă că unii aveau în palmares distincții cucerite la manifestările amintite anterior, inclusiv la "Crizantema de aur". Orchestrațiile şi acompaniamentul au fost indiscutabil superioare celor de la edițiile anterioare, fiind asigurate de dirijorul şi concert-maestrul Filarmonicii din Piteşti, violonistul Mădălin Sandu, şi de pianistul Florin Pană. Acesta din urmă este profesor de muzică şi masterand la clasa de jazz a unei facultații de muzică, fiind colaborator permanent al emisiunii "Drag de România mea", realizată la TVR2 de Paul Surugiu-Fuego. Trofeul "Nae Leonard" a revenit solistei Viorica Rusu din Timişoara, care a dat viață inspirat piesei "Romanța inimii mele" de Paraschiv Oprea. La mică distanță în urma ei s-a situat Cristache Bellu din Urlați, jud. Prahova, recompensat cu Trofeul "Vulturii Carpaților" pentru interpretarea romanței "Inimă, de ce nu vrei să-mbătrâneşti?" de Nicolae Kirculescu. Următoarele poziții în palmaresul final au fost ocupate de artişti foarte cunoscuți, cu multe distincții la activ. Astfel, Premiul I a revenit Georgetei Plută din Alba

Juriul

Iulia, care a cântat "De-ar şti omul ce-l aşteaptă" de Paraschiv Oprea, urmată pe podium de Petruţ-Richard Dorobanţu din Târgovişte ("Dragă toamnă" de Vasile Veselovschi), iar Premiul III a fost câştigat de Darius Divian Iordănescu din Timişoara, cu "Ţiganca" de Ionel Fernic. Talentata Maria Neag de la Reghin, jud. Mureş (originară din satul Urisiu din acelaşi judet) şi-a mai adăugat o distincţie în palmares şi anume Premiul special al Casei de cultură "C. D. Aricescu" din Câmpulung Muscel, ea dând viaţă convingător melodiei "Părinţii mei" a compozitorului ieşean Constantin Bardan. Un alt premiu special, şi anume cel al Cercului Militar din Câmpulung, a fost acordat colegei de la Cercul militar din Buzău Andreea Iordache, care a reamintit celebra romanţă "A venit aseară mama". În sfârşit, o menţiune a revenit Danielei Bărbuceanu din Piteşti pentru interpretarea altei romanţe clasice, "Pocnind din bici" de Vespasian Vasilescu, pe versurile lui George Coşbuc. Chiar nepremiaţi, şi ceilalţi trei finalişti au dovedit reale aptitudini pentru abordarea acestui gen muzical aparte, dificil. Este vorba de Geanina Zaharia din Buzău ("De ce oare eu te-am cunoscut?"), Maria Richiţeanu de la Piteşti ("Sara pe deal" de Vasile Popovici) şi Costina Crăciun de la Boboc, jud. Buzău ("Să-mi cânţi, cobzar!"). Festivitatea de premiere s-a desfăşurat pe scena Cercului Militar din Câmpulung, laureaţii primind din mâna viceprimarului Nicolae Zaharia nelipsitele diplome, buchete de flori, trofee cu însemnele festivalului şi, pentru că a existat şi aşa ceva, reuşitul program de sala. Păcat că n-au fost şi obişnuitele recitaluri, dar a fost evident o ediţie de austeritate, în condiţiţiile absenţei sprijinului financiar oficial. Dar au existat în schimb parteneri media: publicaţia "Evenimentul muscelean" şi posturile de televiziune Muscel TV, Clar TV şi Super TV, toate trei din Câmpulung Muscel (chiar nu merită festivalul şi atenţia celor din reşedinţa judeţului Argeş, Piteşti?...).

Important este faptul că festivalul a surmontat toate greutăţile (să nu uităm că inclusiv anul trecut a fost organizată aici o "Gala a romanţei", cu laureaţi ai ediţiilor anterioare) şi a avut loc, meritul principal revenind directoarei artistice Mariana Claudia Filipescu, care ne-a declarat la final: "Indiscutabil, a 15-a ediţie a festivalului «Rapsodii de toamnă» a fost, în ceea ce priveşte prestaţia finaliştilor, precum şi calitatea acompaniamentului, cea mai bună de până acum. Suntem o mână de entuziaşti care iubim romanţa, încercând de fiecare dată să rămânem în memoria colectivă cu o manifestare de valoare a judeţului Argeş. Slujim cu credinţă şi dăruire sufletească acest gen muzical atât de sensibil, propunându-ne să ţinem aprinsă şi vie flacăra romanţei în sufletele împătimiţilor muzicii de calitate".

Mihai CHIHER

Mariana Claudia Filipescu, Cristache Bellu

Florin Pană, Mădălin Sandu, Andreea Iordache

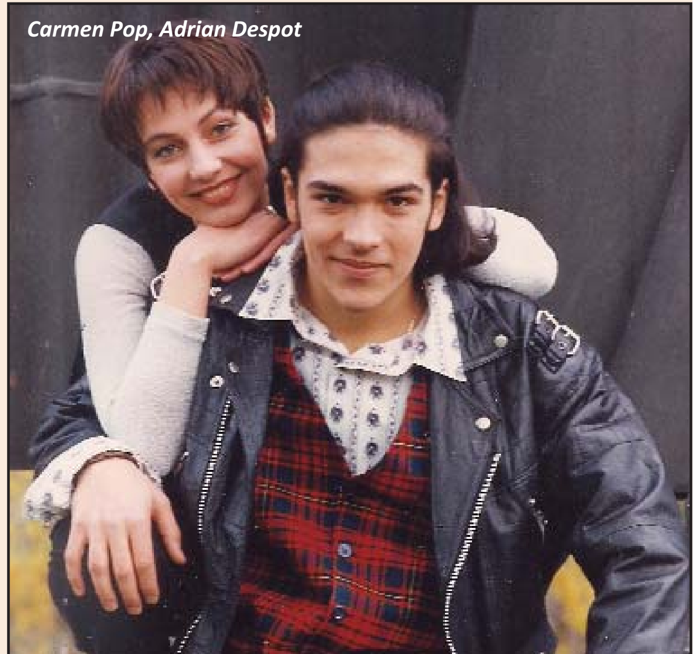

Spirit adolescentin (I)

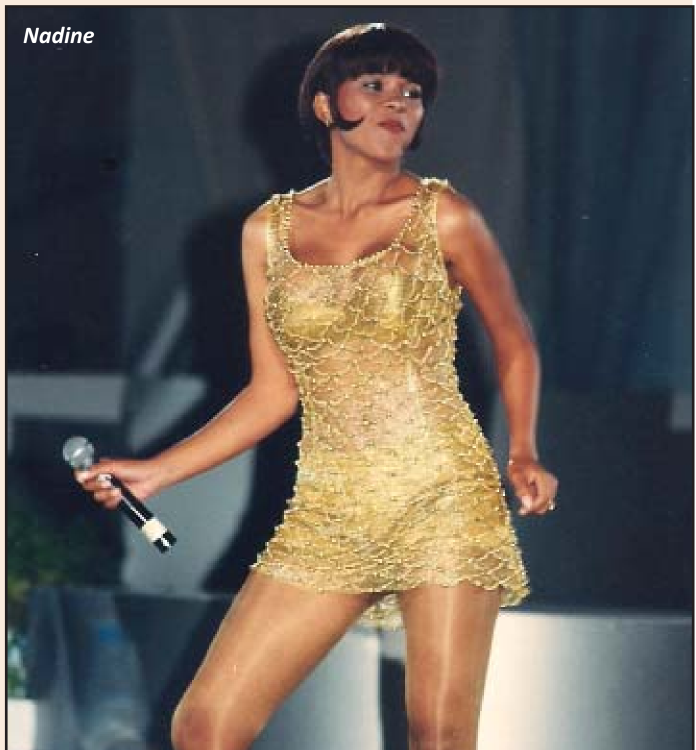
"Şcoala vedetelor" a fost unul dintre cele mai spectaculoase şi mai originale proiecte muzicale ale lui Titus Munteanu, pornit şi desfăşurat în mare parte la TVR, dar trecut şi pe la Prima TV, atunci când realizatorul a simţit nevoia de a "testa" dotările tehnice şi umane ale tinerei televiziuni private. Impresionant este faptul că el a fost adoptat, iubit, respectat, adorat de toate generaţiile. Nu există, cred, telespectator care să nu se fi regăsit măcar într-o secvenţă memorabilă a unei emisiuni semnate de el. Astfel, înainte de 1989 au fost celebrele show-uri muzicale, cărora li s-au adăugat zecile de melodii lansate la concursul "Şlagăre în devenire", numeroşii solişti tineri propulsaţi spre succes de concursul "Steaua fără nume", jumătăţile de oră magice ale "Meridianelor cântecului" - toate legate de numele lui Titus Munteanu. După 1990 au venit competiţiile de dans sportiv, festivalurile de la Mamaia, "Echipa fantastică" (cu copii talentaţi din orfelinate), "Televiziunea copiilor", "O dată-n viaţă", "Numai cu acordul minorilor", "Pirat TV", "Opt într-o barcă" (ultimul său proiect), fiind tot mai preocupat de descoperirea de

Alice Bursuc

talente proaspete, moderne. Cei din generaţiile mai în vârstă suspină nostalgic de fiecare dată când TVR redifuzează secvenţe din show-uri cu Angela Similea, Marina Voica, Florin Piersic, Anda Călugăreanu, Margareta Pâslaru, Corina Chiriac, Alexandru Arşinel, Radu Gheorghe, Marius Ţeicu, Olimpia Panciu şi Mihai Constantinescu, nemaivorbind de savuroasele show-uri cu compozitorii Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Horia Moculescu, Marcel Dragomir, Marius Ţeicu, Marian Nistor, Mihai Dumbravă şi alţii. Iar cei mai tineri s-au regăsit plenar în "Şcoala vedetelor", o "nebunie frumoasă" cu care Titus a dominat ani de zile peisajul divertismentului autohton – o explozie de tinereţe, originalitate, nesupunere, nonconformism. Pentru a vă da seama de ce protagoniştii erau cu adevărat lideri ai generaţiei lor, selecţia spune totul: fuseseră audiaţi peste 600 de candidaţi, dintre care în prima serie au apărut 15, dar numai 5 au fost păstraţi! Cei mai cunoscuţi rămân şi astăzi regretata Mălina Olinescu, Călin Geambaşu, Călin Goia, Nadine, Adrian Despot, Alice Bursuc, Titi Bălteanu (Ultra TT). Şocul lansării noului proiect TV s-a produs la Revelionul TVR de la graniţa

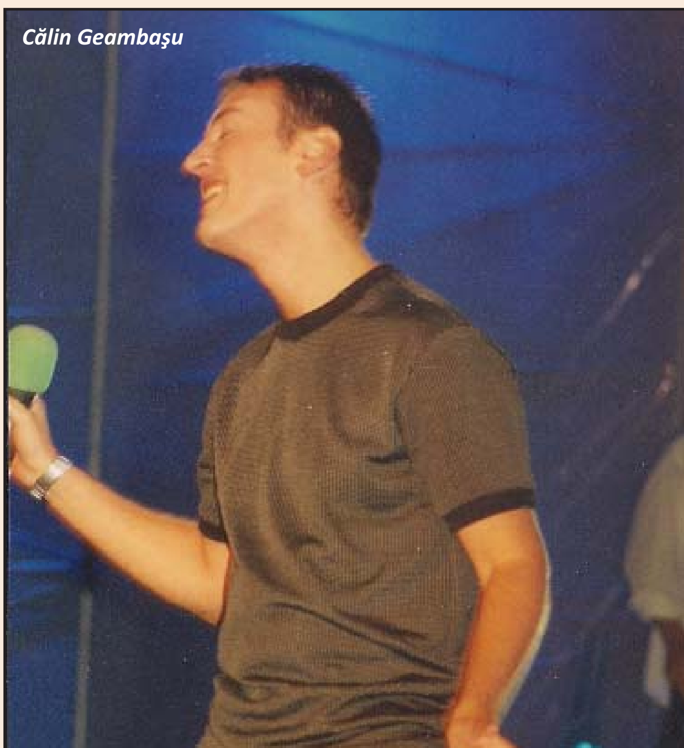

Carmen Pop, Adrian Despot

dintre anii 1994 şi 1995, a doua zi toată lumea, îndeosebi adolescenţii, comentând uluitorul show. Echipa cu care s-au obţinut atâtea succese era alcătuită, între alţii, din Iulian Băiaşu de la U.N.M.B. (pentru tehnica vocală), coregrafa Mihaela Feher-Antal, "Joe ABC" (sponsorul timişorean), casele de discuri Roton şi Alpha Sound. Caseta "Prima Şcoala vedetelor", editată de Roton, a cucerit rapid

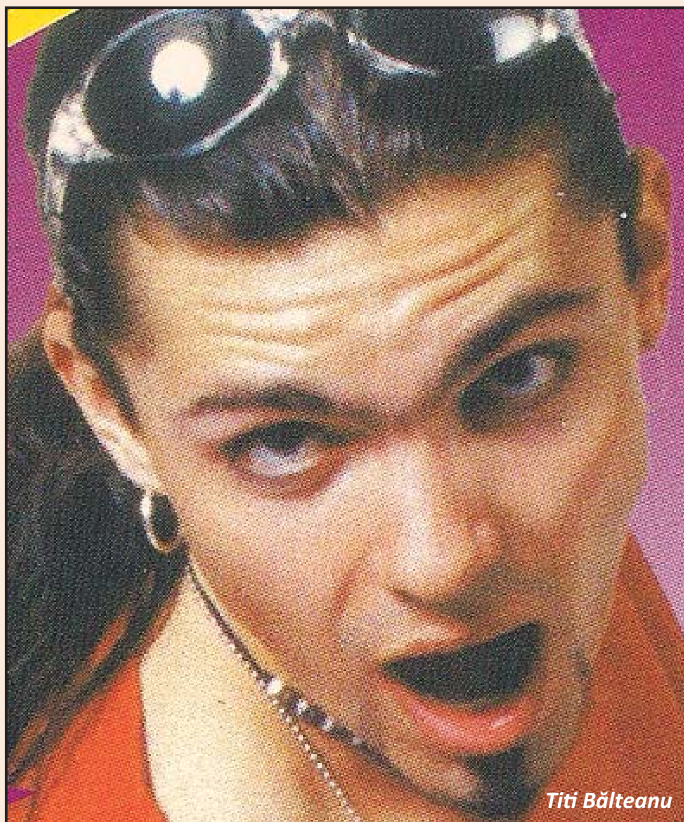

Nadine

"Discul de aur" datorită vânzărilor-record, aceasta incluzând 19 compoziţii lansate în anul anterior, semnate de Ion Cristinoiu, Şerban Georgescu, Adrian Ordean, Viorel Gavrilă, dar şi de câţiva dintre componenţii trupei – Călin Geambaşu, Adrian Despot, Titi Bălteanu, Florin Cojocaru (de la Class). În ziua când s-a lansat această casetă la

magazinul "Muzica", Calea Victoriei a fost pur şi simplu blocată! Din cei 14 membri de bază primii absolvenţi au fost Călin Geambaşu, Adrian Despot, Titi Bălteanu, urmaţi de Mălina Olinescu şi de Nadine. "Şcoala" se mândrea în acel moment cu două "Discuri de aur", precum şi cu succesele Mălinei Olinescu – premiul I atât la Mamaia, cât şi la "Cerbul de aur", precum şi reprezentarea României la finala Eurovision. Planurile viitoare ale realizatorului erau extrem de ambiţioase – înfiinţarea unei "Şcoli a mini-vedetelor" (concretizată ulterior sub alte denumiri) şi mai ales realizarea, la "Castel Film", a celor 13 episoade ale serialului "Moştenirea", destinat pieţei americane şi bazate pe legenda lui Dracula. Era epoca PrimaTV, iar din toate ambiţiile şi speranţele a rămas doar un prim episod pilot, care nici acela nu se mai ştie pe unde e... Pentru a înţelege ce a însemnat fenomenul "Şcoala vedetelor" trebuia să fi asistat la un concert "live" al acesteia. Nu la festivalul de la Mamaia, nu pe micul ecran, ci în faţa mulţimii de tineri. Am făcut-o personal la Panciu sau la un spectacol organizat de

Călin Geambaşu

mine pe stadionul din Medgidia, dar celebră a rămas isteria de la Timişoara, când zeci de mii de spectatori i-au asediat pur şi simplu, încât nici nu ştiau dacă scapă cu bine din strânsoarea fanilor! La Panciu, unde tot aşa veniseră în formulă completă, cu mentorul lor în frunte, cred că se strânsese tot oraşul, plus că veniseră admiratori din tot judeţul Vrancea. Solistul de muzică populară Liviu Vasilică îşi făcea cruci lângă mine, repetând că n-a văzut în viaţa lui aşa ceva. Ce fericiţi erau adolescenţii de pe scenă, ce bucurie se putea citi pe chipul spectatorilor! Nadine îşi amintea: "Titus Munteanu mi-a fost mentor, model de viaţă şi profesionalism. Cu generozitate ne valoriza pe fiecare în parte". Mă bucur că i-am recomandat lui Titus Munteanu câteva talente indiscutabile, pe care le remarcasem la festivalurile de muzică uşoară pe care le prezentam în ţară: Alice Bursuc, Carmen Pop, Cătălina Toma, Ramona Oţelea. Evident, nu era vorba de nici un fel de "pile", de altfel el nu accepta aşa ceva, doar i-am vorbit elogios despre ele, le-am dirijat către preselecţii, atât, i-au plăcut, le-a selecţionat şi le-a înglobat în faimosul său colectiv. Iată ce scriam în

Titi Bălteanu

"Actualitatea Muzicală" în anul 1995, sub titlul *"Şcoala vedetelor" nu se dezminte*: "După succesul incontestabil al recitalurilor susţinute pe scena festivalurilor de la Mamaia şi Braşov (Cerbul de aur), laboratorul de talent, tinereţe şi prospeţime numit "Şcoala vedetelor" îşi continuă seria triumfală. După concertul de la Sinaia am remarcat câteva debuturi, cel mai notabil fiind al fiului cunoscutului impresar Titi Bălteanu. Talentatul adolescent este unul din pianiştii de frunte ai generaţiei sale, fiind student al

Cătălina

U.N.M.B. De fapt se simţea nevoia unui plus de muzicalitate şi profesionalism, fiindcă fără regrete ar mai putea fi lăsaţi câţiva "repetenţi" care nu-şi justifică în nici un fel apariţia alături de colegii valoroşi. Pentru că în ceea ce priveşte apariţiile publice se impune a prima talentul

muzical real, fiindcă în viitor, pe scenă, în turneul prevăzut, se cere renunțarea la playback-ul normal pe micul ecran. Încă o dată m-am convins de viabilitatea acestui proiect, strălucind numele deja consacrate, inclusiv în concursul de Interpretare de la Mamaia. Aşteptăm "examenul de bacalaureat" de la sfârşitul anului, după primele 12 luni de existență a emisiunii!". Numelor deja amintite anterior o adăugasem atunci şi pe Simona Apreutesei, care avea să

Mălina Olinescu

trăiască o frumoasă poveste de dragoste cu Gabriel Cotabiță. Din această citare am eliminat micile critici, precum şi numele pe care le propuneam pentru "repetenție"; n-ar avea nici un rost să ne întoarcem în timp, pentru că aşa am fost întotdeauna, prietenia şi colaborarea erau una, exigența şi corectitudinea – alta, sinceritatea fiind în prim-plan. Modul în care unii dintre componenții importanți au ajuns în echipă a fost foarte diferit. Iată ce-şi aminteşte Titi Bălteanu jr. (Ultra TT): "Într-o dimineață de vară, în 1995, am primit un telefon de la prietenul meu din copilărie Călin Geambaşu, care mi-a spus să vin repede la o vizionare pentru un rol în cadrul show-ului "Şcoala vedetelor", ce urma a fi susținut la "Cerbul de aur" în acel an. Eram un tânăr rebel de 18 ani, cu plete, "cioculeț" şi cercei, prins între examenul de bacalaureat, la Liceul de muzică "Dinu Lipatti", şi cel de admitere la Conservator. Provenind dintr-o familie de artişti, mama fiind solistă de muzică populară, iar tata – cel mai mare impresar de artişti şi organizator de spectacole din ultimii 30 de ani, practic de când mă ştiam crescusem văzând în jurul meu mediul artistic, fiind purtat de mic prin turnee, spectacole, săli de teatru şi hoteluri. Era oarecum firesc să fiu dat la o şcoală de muzică, unde de la 6 la 18 ani am studiat pianul şi celelalte materii de teorie muzicală. Un pic buimac mi-am tras ceva pe mine şi m-am prezentat la casa de cultură "Petőfi Sándor" de lângă Cişmigiu, unde se țineau pe atunci repetițiile "Şcolii vedetelor". Titus Munteanu, un domn cu o mină relaxată, m-a scanat din cap până-n picioare dintr-o singură privire. Nu ştiu ce impresie şi-o fi făcut atunci pe moment, însă am stârnit un pic de interes când am discutat despre ce făcusem până atunci şi mai ales despre ce doream să fac în viitor. A urmat o probă practică, efectiv am fost trimis direct pe scenă, am primit câteva indicații, s-a dat drumul la muzică şi am intrat în rol alături de ceilalți, unii dintre ei deja vedete pe care le urmărisem la televizor: Alice, Nadine, Kitty Cepraga, Class, Adi Despot, Laurențiu Niculescu. Țin minte că la un moment dat muzica s-a oprit şi dl. Titus mi-a spus să dau mai mult, să fiu mai natural şi am înțeles că poate era nevoie chiar de latura mea mai neconvențională, aşa încât m-am descătuşat. La finalul unei piese interpretate de Alice, în loc s-o apuc de mână, am luat-o pe sus şi am ieşit în fugă din scenă! Cert este că am devenit membru cu drepturi depline. Nu pot uita că "Şcoala vedetelor", la "Cerbul de aur", într-o Piața a Sfatului din Braşov ticsită de lume, i-a avut în deschidere pe celebrii momentului, 2 Unlimited, atât de ridicat era atunci box-office-ul nostru. Au urmat 3 ani de show-uri TV şi zeci de turnee cu concerte în toată țara. Eram nişte tineri "nebuni", cu talente diferite, dar care împreună puteau să creeze un grup unic, un proiect care practic a deschis uşa noului showbizz din România. Din camera de regie, la televiziune, se auzea "codul" ce declanşa subliminal dezlănțuirea de la filmări: "Fiți haioşi!". Acea doză de improvizație dădea până la urmă sarea şi piperul emisiunilor, în care am început să-mi creionez şi să-mi dezvolt propriul stil muzical, cu compozițiile mele. Rădăcinile lor erau în muzica rock şi în cea electronică, aşa născându-se hit-uri ale vremii, cum ar fi "Macarale", "Tzurai" sau "Lumea vrea să sară". Montajul emisiunilor era partea cea mai grea, se vizionau nenumăratele duble, se alegeau cele mai bune cadre, se inserau efectele speciale. Prezentatoarea Dana Mladin avea şi ea un rol în respectivul proces, trebuia să noteze şi să țină minte cam tot ce se filma inițial". (*Va urma*)

Octavian URSULESCU

Corul „Sunetul muzicii”: „Nota 10 la... cântat!”

Absolut senzațional acest CD editat de casa de discuri Eurostar - un proiect muzical destinat celor mici, cu 10 melodii compuse de Dani Constantin pe versurile reputatei realizatoare TVR Marina Almăşan (pe care o descoperim cu plăcere în această postură) şi interpretate de Corul de copii “Sunetul muzicii” condus de Cristina Manoliu Săvulescu, a cărui activitate este binecunoscută pe acest tărâm. Aranjamentele vocale aparțin lui Dani Constantin (ne bucurăm să-l vedem revenit în prim-planul creației!), orchestrator şi înregistrare instrumente – Alexandru Gorgos, editare, mixaj şi masterizare – Andrei Kerestely (vocile au fost înregistrate la “Midi Sound Studios” în octombrie 2021), iar simpaticul desen de pe copertă este semnat de Costel Pătrăşcan. La fiecare melodie sunt indicați copiii-solişti, câteva din piese fiind speciale. De pildă “Acesta-i Crăciunul!” (unde cântă Cristina Manoliu Săvulescu alături de corul pe care-l conduce), “Magicianul Teo” (profesor coordonator Adelina Brestoiu), “Barbă-Cot” (cu fostul “măgăruş”, îndrăgitul actor Eugen Cristea), dar mai ales “Fanii lui Paul”, cu un amuzant dialog între Paul Surugiu-Fuego şi câțiva copii care aspiră la glorie. Cum toate textele sunt tipărite în booklet (bună idee, fiindcă mulți copii vor relua cântecele), am savurat şi noi “discuțiile” muzicale dintre popularul artist şi interlocutorii săi, în final Fuego dezvăluindu-le secretul urcuşului spre culmile artei interpretative. Cu siguranță acest album va face furori în rândul micuților iubitori ai muzicii uşoare! Au susținut apariția albumului Asociația “Arte dell anima”, Hotelul Saint Germain din Brăila, Rotary Club Bucureşti Continental.

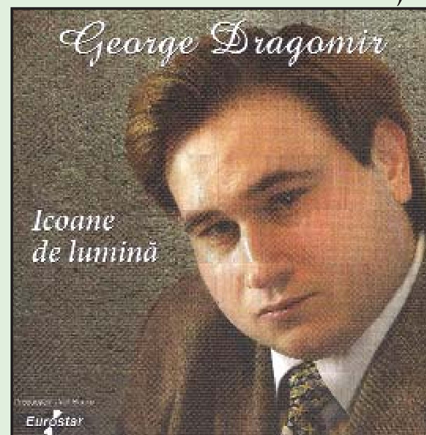

Maria Rotaru: „Unde eşti, copilărie?”

Originară din județul Dolj, tânăra interpretă ne este recomandată cu căldură, în booklet, de Daniela Roxana Gibescu. Solista dedică albumul mamei sale, de la care a moştenit talentul muzical. Un produs de calitate al casei de discuri Eurostar (producător Paul Stîngă), un rol important jucându-l acompaniamentul renumitei orchestre “Lăutarii” de la Chişinău, dirijor Nicolae Botgros. Protagonista semnează toate cele 16 melodii din cuprinsul discului, de sunet şi mixaje fiind responsabil Viorel Scutaru.

George Dragomir: „Icoane de lumină”

Format la Facultatea de muzică a Universității “Transilvania” din Braşov, tânărul tenor George Dragomir este recomandat (nu mai puțin de 9 aprecieri superlative, impresionant!) cu multă căldură în booklet-ul CD-ului de față atât de colaboratori, între care textiera Viorela Filip, membră a UCMR (semnează versuri la 7 piese), cât şi de foşti dascăli. Între aceştia, conf. univ. dr. Petre Marcel Vârlan, de asemenea membru al UCMR, care, în postură de compozitor (este laureat al Festivalului național “Crizantema de aur” de la Târgovişte), i-a încredințat spre interpretare două frumoase romanțe, “De când te-aştept” şi “Flori albe”. Dar în principal avem de-a face cu un album de autor, protagonistul semnând muzica la 12 din cele 15 melodii şi tot atâtea aranjamente orchestrale. Este un album emoționant, din care emană dragostea interpretului pentru părinți şi pentru bunică. La piesa “Eşti mama mea” apare la pian Rareş Bratu, iar inginer de sunet la majoritatea cântecelor este Mircea Elisei. O apariție de calitate de casei de discuri Eurostar. (M. C)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU, Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi naţionali:
Sanda HÂRLAV MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:

Ani-Rafaela CARABENCIOV, Cătălina CĂPĂŢÎNĂ, Theodora CONSTANTINESCU, Răzvan GEORGESCU, Sanda HÎRLAV MAISTOROVICI, Doru IONESCU, Andreea KISELEFF, David LAPADAT, Florian LUNGU, Alexandra MAHU, Carmen MANEA, Doina MIREA, Doina MOGA, Mimo OBRADOV, Alexandru PĂTRAŞCU, Costin POPA, Mariana POPESCU, Edward SAVA, Liliana STAICU, Carmen STOIANOV, Lena VIERU-CONTA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Ecaterina Teodoroiu nr. 19, sect. 1, 010971, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x